

Прилог 1 - Образец за Извештај од самоевалуација

До
Одбор за евалуација
Агенција за квалитет во високото образование
Кеј Димитар Влахов 4,
II-Кат Стара Комерцијална Банка
1000 Скопје

ИЗВЕШТАЈ ОД САМОЕВАЛУАЦИЈА

Податоци за високообразовната установа	
Назив	Република Северна Македонија, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство и рибарство - Скопје
Седиште	бул.Илинден бр.92а, 1000 Скопје, Република Северна Македонија
Контакт информации	
Овластено лице на установата (име и презиме, службени контакт информации)	Проф.д-р Никола Пачиновски, Директор: npacinovski@yahoo.com
Координатор за надворешна евалуација на установата (име и презиме, службени контакт информации)	
Основ за надворешната евалуација	☐ Годишен план ☐ Барање на високообразовната установа ☐ Барање на Националниот Совет за високо образование и научно-истражувачка дејност ☐ Барање на министерот надлежен за високото образование
Период за кој се однесува извештајот	2023/2024
Одлука за формирање на стручната комисија (број на одлука и датум)	02-200 од 19.04.2024
Дали беше поднесен приговор на составот на стручната комисија за надворешна евалуација?	ДА/НЕ

Место, датум

МП

овластено лице на установата
(потпис)

Упатство за пополнување

Сите делови од Извештајот треба да бидат пополнети точно и во овој образец. Установата ги пополнува содржините означени во бела боја во долунаведените табели. За точноста на информациите одговорност сноси одговорното лице на установата.

Извештајот се доставува **на англиски јазик**. Установата може да поднесе и дополнителна верзија на македонски јазик и на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Северна Македонија.

За пополнување на пријавата се користи фонт Arial Narrow, големина 10, без закосување (italic) или подвлекување (underline), со единичен (single) проред.

Објаснувањето за исполнетоста на индикаторите за стандардите за квалитет **не треба да биде подолго од една страница** по индикатор во овој образец.

За сите индикатори се прикажуваат информации, акти и други релевантни информации за последните **пет години**. Во стандардите 2, 3, 5 и 6 се оценува исполнетоста на индикаторите **за секоја студиска програма** акредитирана на високообразовната установа.

Извештајот и документацијата се доставуваат во електронска форма и во печатена форма во 2 примероци. **За доставувањето во електронска форма, корисно е сите пропратни документи да бидат зачувани во еден фолдер и поврзани со линкови со овој образец. Прилозите односно документацијата за секој индикатор во овој извештај се поврзуваат со линк до конкретниот документ (Word, PDF и сл.). Фолдерот со документите и овој извештај се доставува до Одборот за евалуација. Пример за објаснување на исполнетост на индикатор и линкови до прилози е наведен на крајот на овој образец (Пример 2).**

Именувањето на документите се врши на следниов начин: Прилог_број на индикатор_објаснување на документот (на пример, Прилог 1.2. Прашалник од спроведени евалуации).

Доколку за еден индикатор се прикачуваат повеќе документи, се применува истото правило со додавање на буква по абецеден редослед за секој дополнителен документ (на пример, Прилог. 1.2.A. Прашалник од спроведени евалуации). Именувањето се користи и во имињата на документите во фолдерот и на прилозите/линковите наведени во овој документ.

При доставувањето на прилозите, установата истите ги зачувува во формат кој овозможува **едноставно користење на опциите за пребарување**. По исклучок, во прилозите може да се доставуваат и скенирани документи само доколку истото е неопходно.

По потреба, покрај доставената документација, исполнетоста на наведените индикатори се проверува за време на посетата на високообразовната установа.

Изјавата за точност и вистинитост на податоците прикажани во Извештајот од самоевалуација се заверува на нотар (пример 1).

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ (ги пополнува високообразовната установа)	
Назив на високообразовната установа	Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство и рибарство -Скопје
Седиште	Бул. Илинден бр.92 а, 1000 Скопје, Република Северна Македонија
Веб страница	http://istoc.ukim.edu.mk/?lang=mk
Мисија и визија на установата	<p>Наставниот и соработничкиот кадар на Институт за сточарство и рибарство својата мисија и цел ја насочува во унапредување на сточарството и рибарството со реализација на проекти за иновативни и добри одгледувачки практики и стратегии за заштита на животната средина и биодиверзитетот. Со оглед на ограничени средства и поддршка од државата, главната мисијата на Институтот е се поинтензивното вмрежување и вклученост со сите чинители на јавниот, државниот и приватниот сектор со цел промоција и развој на дејноста и ресурсите на Институтот.</p> <p>Со подобрување на квалитетот на наставната дејност визијата на Институтот е да едуцира и квалификува квалитетен академски кадар. Дипломираните магистри и доктори од областите на кои се насочиле во процесот на студирањето, ќе придонесат во развојот на дејноста на Институтот. Работата, иницијативноста и вклученоста на наставниот кадар во единицата е значајна алка во синџирот за успешно производство на квалитетна храна од анимално потекло, заштита и управување со водите, животната средина и биодиверзитетот.</p>
Вид на високообразовна установа (јавна, приватно-јавна непрофитна установа и приватна непрофитна установа)	Јавна
Податоци за последната акредитација на установата и студиските програми на прв, втор и трет циклус на студии	<p>Студиски програми на втор циклус на студии 1. СТОЧАРСТВО 2. РИБАРСТВО 3. ЗООТЕХНИКА</p> <p>Решение за акредитација на студиската програма Рибарство втор циклус студии на Институтот за сточарство и рибарство при Универзитетот Св. Кирил и Методиј Скопје број 1409-281/3 од 20.06.2018 година, http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/10/resenie%20akreditacija%20Ribarstvo%20vtor%20ciklus-1.pdf</p> <p>Решение за акредитација на студиската програма Сточарство втор циклус студии на Институтот за сточарство и рибарство при Универзитетот Св. Кирил и Методиј Скопје број 1409-281/2 од 20.06.2018 година, http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/10/resenie%20akreditacija%20Stocarstvo%20vtor%20ciklus.pdf</p> <p>Решение за акредитација на студиската програма Зоотехника од втор циклус студии на Институтот за сточарство и рибарство при Универзитетот Св. Кирил и Методиј Скопје број 08-302/7 од 14.12.2023 год. http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/Resenie%20akreditacija%20Zootehnika%2011%20ciklus%202023-2024.pdf</p>

	<p>Решение за почеток со работа на студиските програми од втор циклус студии Сточарство и Рибарство на Институтот за сточарство и рибарство при Универзитетот Св. Кирил и Методиј Скопје број 14-2030 од 29.01.2019 година, http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2020/09/resenie_za_akreditacija.pdf</p> <p>Студиски програми на трет циклус на студии 1. ЗООТЕХНИКА И АГРОМЕНАЏМЕНТ 2. РИБАРСТВО</p> <p>Решение за почеток со работа на студиската програма од трет циклус студии Зоотехника и агроменаџмент и http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/RESENIE%20POCETOK%20SO%20RABOTA%20DOKTORSKI%20STUDII%20RIBARSTVO.pdf</p> <p>Решение за почеток со работа на студиската програма од трет циклус студии Рибарство http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/RESENIE%20POCETOK%20SO%20RABOTA%20DOKTORSKI%20STUDII%20RIBARSTVO.pdf</p> <p>на Институтот за сточарство и рибарство при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје</p>
<p>Број на вработени лица избрани во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања, кои вршат високообразовна дејност</p>	<p>Во УКИМ Институт за сточарство и рибарство во редовен работен однос вработени се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Седум (7) редовни професори; - Еден (1) вонреден професор - Еден (1) асистент
<p>Број на студенти во последната учебна година, по циклус на студии</p>	<p>Во текот на учебната 2023/2024 година на трет циклус студии – програма Рибарство запишан е еден (1) студент. Во тековната учебна година на вториот циклус нема запишани студенти</p> <p>Во текот на учебната 2023/2024 година на трет циклус студии – програма Рибарство запишан е еден (1) студент. Во тековната учебна година на вториот циклус нема запишани студенти .</p> <p>Причина за малиот број запишани студенти е поврзана со малиот број на запишани и завршени студенти на прв циклус студии на сродните студиски програми (зоотехника, земјоделско производство итн). Сето тоа е поврзано со трендот на иселување на младите луѓе од државата и амбиција за едукација на различни европски и светски универзитети. Бидејќи студиите од областа на зоотехника се поврзани со руралните подрачја, трендот на депопулација и деградација на руралните подрачја, намалување на сточниот фонд, недостаток на работна сила во сточарството и земјоделството во целина, недоволна искористеност на капацитетите, недоволна финансиска поддршка од државата во секторот, придонесува кон незаинтересираност на младите луѓе да го изберат сточарството како професија и да се запишат на студиските програми од областа на сточарство (зоотехника) и земјоделство кои ги нуди УКИМ. Исто така големата конкурентност како резултат на веќе отворените и акредитирани студиски програма на другите државни и приватни универзитети во Македонија</p> <p>На втор циклус студии нема запишано студенти поради ненавремено издавање на Решение за почеток со дејност на</p>

	<p>студиската програма зоотехника од страна на надлежната институција т.е. Агенцијата за квалитет во високото образование на Р.С. Македонија, иако неколку пати писмено се обраќавме со ургенција за издавање на Решението за почеток со дејност. Поради тоа Институтот не можеше да учествува на конкурсите за упис на студенти на втор циклус (постдипломски) студии.</p>
<p>Објаснете го накратко развојот на вашата установа (не подолго од 1 страница)</p>	<p>Институтот за сточарство (денес Институт за сточарство и рибарство) е формиран на 11.4.1952 година со Уредба на Народното собрание на Народна Република Македонија. Неговиот развој се одвивал низ следните етапи:</p> <p>Прва етапа (1952–1960) - период од основањето на Институтот како „Завод за сточарство“ до неговото вклучување во сточарската насока при Земјоделскиот факултет во Скопје.</p> <p>Втора етапа (1960–1978) - период на поврзување на Институтот со Земјоделско - шумарскиот факултет, кога со Одлуката бр. 01-2246/60 донесена од страна на Факултетскиот Совет, Заводот за сточарство е ставен под надлежност на Факултетот како установа со самостојно финансирање.</p> <p>Трета етапа (1978–1989) - период на интеграцијата на сите институции што се занимавале со проблематиката од областа на сточарското производство, ветеринарството и рибарството во Република Македонија. Во овој период се фузионираат Институтот за сточарство и ветеринарство со Заводот за рибарство на СРМ во една основна организација – ООЗТ Институт за сточарство, која била во состав на РО Земјоделски факултет - Скопје.</p> <p>Четврта етапа (1990–1995) - периодот на дезинтеграцијата на Институтот од РО Земјоделски факултет. На почетокот на 1990 година Институтот за сточарство почнува да работи како работна единица на РО Земјоделски институт, со две основни дејности: научна и апликативна.</p> <p>Петта етапа (1995–2009) - во 1995 година Институтот повторно го стекнува правото да се регистрира како научна институција, под името „Јавна Научна Установа Институт за сточарство - Скопје“</p> <p>Шеста етапа (2009 до денес) – период од од 2009 година до денес. Институтот за сточарство во овој период влегува во составот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ како една од неговите организациони единици, под назив УКИМ Институт за сточарство и рибарство. (Статутарна одлука за измена и дополнување на Статутот на Институт за сточарство – Универзитетски гласник бр. 645 од 10.03.2023) – линк</p>
<p>Кои се вашите клучни институционални капацитети? (не подолго од 1 страница)</p>	<p>Институтот за сточарство и рибарство располага со поголем број на објекти кои се доволни како експериментална база за студентите да можат да ги изведуваат своите истражувања и да добијат релевантни лабораториски и експериментални резултати.</p> <p>Располага со:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Објект во Скопје во Градски Парк, 2. Два објекти во Битола (објект канцеларија со лабораторија и експериментален објект „Ротино“), 3. Објект „Мрестилиште за ладноводни риби - Шум“ во с.Шум - Струга, 4. Објект „Мрестилиште за топоводни риби - Топлец“ во Нов Дојран и 5. Објект „Мрестилиште за ладноводни риби - Маврово“ во Маврово (вон употреба).
	<p>Во склад со Стандардите 5, 6, 7, 8 и 9, наставно-научниот кадар на Институтот во последните пет години активно е вклучен во</p>

<p>Во кои области/прашања/стандарди/индикатори вашата установа постигна најголем напредок во последните пет години? (не подолго од 1 страница)</p>	<p>научноистражувачки и апликативни проекти, презентации на резултатите од научните истражувања, публикација на научни трудови, учества на национални и меѓународни конгреси и конференции, работилници и тренинзи. Активно е вклучен во работни и експертски групи во изготвување на законски и подзаконски акти од соодветните области. Резултатите од научноистражувачката и апликативната работа се објавуваат, анализираат и споделуваат на Наставниот совет и Институтската управа. Реализираните активности на наставниот кадар претставуваат иницијален чекор за подобрување на квалитетот на работата и на наставната дејност во Институтот. Податоците се објавуваат на веб страната на Институтот, електронски медиуми и Facebook страната на Институтот.</p>
<p>Кои се вашите најголеми предизвици и недостатоци? (не подолго од 1 страница)</p>	<p>Главниот предизвик со кој се соочува Институтот за сточарство и рибарство како и многу единици на УКИМ е ограничената финансиска поддршка од ресорните министерства, општини и агенции. Вклученоста на Институтот од страна на државата како еден главните чинители во развојот на сточарството и рибарството е доведена на низок степен. Државниот буџет не одвојува доволно средства за научноистражувачки проекти и имплементирање на знаењето и идеите на наставно - научниот кадар, а со тоа се ограничува и севкупното делување на Институтот во областите.</p> <p>Недостатоци во функционирањето на Институтот се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потреба од нови вработувања на наставно-научен кадар; - Намален тренд на запишани студенти на втор и трет циклус; - Намалена индивидуална вклученост на наставно-научниот кадар со приватниот сектор, невладините организации и здруженија; - Отсуство на академскиот кадар во имплементација на државните програми и мерки; - Потреба од зголемена индивидуална активност на кадарот и студентите во вмрежување, меѓународна мобилност и соработки и - Потреба од интензивно презентирање на дејноста и областите на Институтот на сите нивоа во државниот и приватниот сектор.

2. СТАНДАРДИ И ИНДИКАТОРИ ЗА КВАЛИТЕТ

Стандард 1

СТАНДАРД 1: ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ПОЛИТИКИ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ КВАЛИТЕТ	
ИНДИКАТОР	ДОКУМЕНТАЦИЈА
1.1. Установата има политика за обезбедување на квалитет која е објавена и јавно достапна.	Акт на установата или друг акт во кој е регулирана политиката на квалитет; Линк до објава на веб страна.
Согласно Политиката за квалитет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, во текот на учебната 2023/2024 година во УКИМ Институт за сточарство и рибарство формирано е тело – Совет за обезбедување на	

квалитет. Се очекува ова тело да ги реализира и следи целите и предвидените активности и да делува во склад со новата Програма за работа на УКИМ Институт за сточарство и рибарство. Се очекува ова тело да делува согласно Упатството за самоevaluација и обезбедување и оценување на квалитетот на УКИМ и неговите единици, Правилникот за квалитет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Стратегијата за обезбедување квалитет на универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, во насока на обезбедување и воспоставување на систем на стандарди со цел унапредување на квалитетот на образовната, научноистражувачката и апликативната дејност на Институтот, како и на стручните и административни служби. Советот за обезбедување на квалитет ќе делува во согласност со новата Програма за работа на УКИМ Институт за сточарство и рибарство.

Институтот преку својата програма за работа се насочува кон подобрување на квалитетот на наставниот процес, обезбедување на конкурентност за нови студенти (унапредување на наставата и експерименталните научноистражувачки капацитети), подобрување на развојот на научната, апликативната и издавачката дејност, иницијативност за меѓународна мобилност и соработка и вработување на нови наставно-научни кадри. Во насока на подобрување на споменатите аспекти Институтот се стреми кон надминување на материјалните пречки, слаби точки и актуелни недостатоци.

За учебните 2017/2018, 2018/2019 и 2019/2020 година спроведен е процес на самоevaluација на Институтот за сточарство и рибарство.

Прилози

Прилог 1.1.А. Програма за работа на Институт за сточарство и рибарство-Скопје 2023-2026 год.

1.Решение за формирање на Совет за квалитет

линк:<http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/1-Reshenie%20za%20Sovet%20za%20kvalitet%20-%20Inst.%20stocarstvo%20i%20rib..pdf>

2. Закон за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр. 82/2018 и Службен весник на Република Северна Македонија бр. 178/2021); http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/ZVO-NOV_Sl.vesnik_br.82_od_8.5.2018.pdf и <http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/ZVO-Izmena-178-2021.pdf>

3. Правилник за стандардите и постапката за надворешна евалуација и самоevaluација (Службен весник на Република Северна Македонија бр. 153/2022)

<https://www.slvesnik.com.mk/Issues/1395e6cedd214cdba3b6ff788f0aba86.pdf>

4. Статут на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 425/2019); https://ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2021/05/264_statut_ukim-6.6.2019.pdf

5. Правилник за обезбедување квалитет на УКИМ <https://ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/07/pravilnik-za-kvalitet-i-upatstvo.pdf>

6. Стратегија за обезбедување квалитет на УКИМ 2024-2027 година <https://ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/07/strategija-za-kvalitet-2024.pdf>

7. Упатство за самоevaluација и обезбедување и оценување на квалитетот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и неговите единици <https://ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/upatstvo-za-sistem-za-kvalitet-na-ukim.pdf>

8. Прилог 1.1.Б. Деловник за работа на Советот за квалитет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

1.2. Установата има ефикасен и логичен систем за обезбедување на квалитет на образованието. Таа користи различни алатки за оценка и унапредување на квалитетот на образованието и редовно спроведува евалуација која ги опфаќа предметите, наставниот кадар, работата на помошните/студентски служби и општото ниво на задоволство во текот на студиите. Активностите се спроведуваат врз база на утврден календар на активности.

Информација за алатките кои се користат за оцена и унапредување на квалитетот на високото образование (период на оцена, пристап итн.);
Прашалник од сите спроведени самоevaluации или друга алатка која се користи за самоevaluација;
Годишен календар на активности поврзани со обезбедувањето на квалитет.

По однос на системот за обезбедување на квалитет на наставно-научниот процес во УКИМ Институт за сточарство и рибарство, неодамна формирано Совет за квалитет ќе започне со процесот на реализација. Советот ќе ги ползува алатките за оценка на наставно-научниот процес и ќе спроведува редовна самоevaluација во која ќе бидат вклучени сите инволвираны во наставниот процес. Редовната самоevaluација се спроведува по дефиниран календар со прецизно предвидени активности и ќе се однесува на предметите, наставниот кадар, работата на стручната служба и генералното задоволство на студентите за текот на студирањето.

Процесот на самоevaluација на Институтот е дел од процесот за евалуација, спроведен преку квалитативни анализи и анализи врз основа на релевантни квантитативни податоци. Самоevaluацијата е дел од постапката за акредитација на студиските програми на Институтот согласно законските акти на РСМ.

Главни цели на самоевалуацијата се:

- Претставување на краток содржаен преглед на наставно-образовниот и научно-истражувачкиот процес како основни дејности на Институтот;
- Преку SWOT анализа се детектираат слабите и силните страни и се предлагаат мерки и активности за надминување на недостатоците и подобрување на научната и образовната дејност;
- Обезбедување на податоци кои ќе помогнат во спроведување на самоевалуацијата на УКИМ и за надворешната евалуација која ја врши Одборот за акредитација и евалуација на Високото образование.

Во текот на процесот на самоевалуацијата, комисијата во рамките на Институтот соработуваше со наставно-научниот кадар и раководителите на студиските програми. Беа користени акредитираните наставни програми, ажуриран преглед на наставници по предмети и број на часови по студиски години, извештаи за реализирани научно-истражувачки и апликативни проекти, евиденција на расположлив простор и опрема во Институтот. Во постапката на самоевалуацијата беше земено предвид и мислењето на студентите, стручно-административната служба, управувачкиот кадар и директорот на Институтот.

Врз основа на прибраните податоци, утврдени се состојбите во наставните и научните сегменти на Институтот, препознаени слабите и силните страни, можностите и препреките при изведување на наставните и научноистражувачките активности. Во Извештајот за самоевалуација се содржани и можните решенија за нотирани слабости и предизвици и истиот е изготвен согласно Упатството за самоевалуација и обезбедување и оценување на квалитетот на единиците на УКИМ.

Од направените анкети за перцепција на наставниот кадар за квалитетот на условите за работа, во учебната 2023/2024 година, просечната оцена е 3,6. Наставниот кадар смета дека најголем проблем во Институтот за сточарство и рибарство-Скопје претставува: континуиран недостаток на финансиски средства за капитални инвестиции што влијае врз условите за работа во него и предизвикува чувство на незадоволство кај вработените; недостаток на современи лаборатории и современа научноистражувачка опрема, иако континуирано се учествува на проекти за набавка на истата; долгогодишен недостаток на млад научен кадар за чие вработување е неопходна согласност од државните институции (МОН, Министерство за финансии). Институтот постојано поднесува барања за ангажирање на млад наставно-научен кадар, но не наидува на одобрување од наведените институции, кои треба да одобрат средства за плата и надоместоци.; долгогодишен проблем на Институтот е недостаток на секретар односно правна служба за која постојано се испраќаат барања до надлежните служби и министерства. Наставниот кадар смета дека транспарентноста во однос на конкурси, огласи и други можности за поднесување апликации за финансирање на научно-истражувачки, апликативни и друг вид на проекти е на солидно ниво.

Од спроведените анкети за Перцепција на стручно-административниот кадар за квалитетот на општите услови за работа во учебната 2023/2024 година, просечната оцена е 2,8. Според стручно-административниот кадар условите за работа во Институт се несоодветни поради континуиран недостаток на финансиски средства за капитални инвестиции; лоши хигиенски услови поради недостаток на хигиеничар и недоволно организирани обуки и консултации од страна на Универзитетот со цел комуникација и размена на мислења со вработените од другите единици на УКИМ. Институт за сточарство и рибарство-Скопје во периодот што следи ќе обезбеди средства за капитални инвестиции кои ќе се искористат за подобрување на условите за работа во истиот. Исто така ќе ги стимулира вработените од наставно-научниот кадар и од административниот кадар да посетуваат обуки со цел подобрување или стекнување на нови вештини, кои ќе бидат применливи за унапредување на квалитетот на образовната, научноистражувачката и апликативната дејност на Институтот

1. Линк до Извештај за самоевалуација на Институт за сточарство и рибарство

http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2021/12/izvestaj_samoevaluacija_2021.pdf

<http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2017/07/Izvestaj%20za%20samoevaluacija%20Institut.pdf>

Прилози

1.2.А. Предлог анкета студенти

1.2.Б. Предлог анкета услови за наставен кадар

1.2.В. Предлог анкета услови за стручно-административен кадар

1.2.Г. Предлог анкета услови за студирање

1.2.Д. Обработени податоци од анкети

1.3. Управата на установата е посветена на развојот и унапредување на квалитетот на образованието. Постои култура на координација и соработка помеѓу засегнатите страни во процесот. Установата поттикнува и обезбедува вклученост на студентите, работодавците и други релевантни институции/организации во процесот.

Конкретни примери и резултати, најдобри практики;
Релевантни извештаи или препораки;
Примери на вклучување на студентите, работодавците и други релевантни институции/организации во процесот на обезбедување на квалитет.

Наставниот и соработничкиот кадар на Институт за сточарство и рибарство дејноста ја насочува во унапредување на сточарството и рибарството со реализација на проекти за иновативни и добри одгледувачки практики и стратегии за заштита на животната средина и биодиверзитетот. Со оглед на ограничени средства и поддршка од државата, главната цел на Институтот е се интензивното вмрежување и вклученост со јавниот, државниот, приватниот сектор странските фондови и невладини организации, со цел промоција и развој на дејноста, ресурсите и капацитетите на Институтот. Целта на Институтот е подобрување на квалитетот на наставната и научноистражувачката дејност со едукација и промоција на квалитетен академски кадар. Дипломираните магистри и доктори на науки од областите на кои се насочиле во процесот на студирањето, ќе придонесат во развојот на понатамошната дејност на Институтот и развивање на домашна и меѓународна соработка со

сродните институции, универзитети и меѓународни фондови и невладини организации.

Проактивноста, иницијативноста и вклученоста на наставниот кадар и студентите вон рамките на единицата е значајна алка во зајакнување и унапредување на процесите за успешно производство на квалитетна храна од анимално потекло, заштита и управување со водите, животната средина и биодиверзитетот.

Од учебната 2023/2024 година започна наставата на третиот циклус студии по студиската програма Рибарство со Решение бр.08-184/1 од 29.03.2023 година и Решение за акредитација на студиската програма Рибарство бр. 08-256/12 од 21.09.2022 година.

Со Решение бр. 41-807/8 од 07.11.2023 година за почеток со работа акредитиран е и трет циклус по програмата Зоотехника и агроменаџмент. Во текот на учебната 2023/2024 година акредитиран е и втор циклус студии по програмата Зоотехника, со Решение бр. 08-302/7 од 14.12.2023 година. Студиската програма Рибарство од трет циклус, е прва и единствена студиска програма од трет циклус во земјава во научното поле Рибарство. Студиската програма е логично и природно продолжение на студиската програма по Рибарство од втор циклус, која се изведува во Институтот за сточарство (Решение за акредитација на студиската програма Рибарство втор циклус студии на Институтот за сточарство при Универзитетот Св. Кирил и Методиј Скопје број 1409-281/3 од 20.06.2018 година,) и на која веќе има промовирани двајца магистри по Рибарство. Во Институтот има двајца професори избрани во полето Рибарство. Наставниот кадар во Центарот за рибарство биле носители или учесници на низа национални и меѓународни проекти од рибарството, како и проекти за зачувување на биодиверзитетот на рибите и следење на состојбата со популациите на риби во водите на РС Македонија. Учесувале во работата на комисиите за изработка на Законот за рибарство и аквакултура и подзаконските акти кои се однесуваат на рибарството. Изработувач е на сите риболовни основи (менаџмент планови за стопанисување со рибите од риболовните води во Македонија). Целта на студиска програма „Рибарство“ е продукција на научноистражувачки кадри кои ќе бидат особени за реализирање на самостојни оригинални научни истражувања, проекти, презентација на добиените резултати и самостојност и умешност за меѓуинституционална и меѓународна соработка со сродните институции. Идните истражувачи својот интерес ќе го насочат кон поврзувањето на рибарството со праксата. Наставниот кадар пак вклучен во реализација на студиската програма зоотехника и агроменаџмент од трет циклус студии биле носители и учесници во разни научноистражувачки и апликативни проекти од областа на сточарството, исхраната, преработката и квалитетот на прехранбените производи, својства и квалитет на млеко, месо и јајца и нивни преработки. Исто така активно учествуваат во апликативни проекти за заштита и зачувување на биодиверзитетот во Македонија, како и одгледувањето и селекцијата на домашните животни, учествувале во работата на подсекторските комисии во МЗШВ и учествувале во изработка на Законот за зоотехника и во донесувањето на мерките во разни области од сточарството. Наставно-научниот кадар е запознаен и во тек со предизвиците и проблемите во земјоделското производство и рибарството во државата и согласно тоа и делува во правец на промена и унапредување на студиските програми. Вработените во Институтот во текот на 2023/2024 година организирал и учествувал во следните работилници:

Предуслови за обезбедување рентабилно козарско производство во руралните области на Р. С. Македонија, со посебен осврт на расата алпина и нејзините мелези, организатор проф. д-р Никола Пачиновски,

Подобрување на количината, квалитетот и безбедноста на суровото млеко кај фармерите во руралните региони. Состојба и перспектива на македонското овчарство во идните 20 години учесници проф д-р Никола Пачиновски и проф д-р Наташа Матева

Придонес во руралниот развој – Заштита на традиционалните производи, организатор проф. д-р Наташа Матева,

На овие работилници присуствувал фармери, земјоделски производители, претставници од МЗШВ, АПРЗ, и сл., на кои се дискутирало за проблемите и предизвиците со кои се соочуваат производителите и одгледувачите на овци. Овие дискусии се индикатор за наставниот кадар на Институтот за унапредување и идни промени и усогласувања на наставните програми со потребите на земјоделските производители, фармерите но ги примаме и информациите и од државните органи како партнери и кратори на политиките на развој на стопанството и економијата и идни работодавци на магистрираните и докторираните студенти. Во наставните програми од втор циклус студии Зоотехника и трет циклус студии Зоотехника и агроменаџмент веќе се направени прилагодувања на наставните програми со цел усовршување на студентите за нивните идни професионални активности од областите на современи технологии на одгледување на животни во услови на климатски промени со примена на адаптивни мерки; заштита и унапредување на производството на традиционални производи преку воведување ознаки за квалитет; искористување на нуспроизводите од прехранбената индустрија и добивање на производи со додадена вредност; развој и иновации на нови функционални производи во исхраната на животните но и на луѓето и сетоа тоа потпомогнато со иновативни практики на маркетинг и развој. Сето ова е во насока на поттикнување на развој на руралните области, преку отворање и развој на бизнис капацитети, зголемување и на понудите на туризмот во руралните области и враќање на младата популација и работна сила во нашата држава.

Учеството на м-р Ирина Маневска студент на трет циклус студии на работилници International Workshop for Islands Development, Sustainability and Best Practices. Presentation for aquaculture best practices titled: "Alternative eco approach in freshwater aquaculture Environmentally Friendly and Sustainable Aquaculture", Inland fisheries management and aquatic biodiversity conservation. Alternative approach in aquaculture – probiotic addition in carp feed reared in intensive cage system е начин на кој во Институтот се носат нови идеи за унапредување на предметните програми во областа на рибарството. Студиските програми по рибарство се унапредуваат со цел студентите да се стекнат со напредни знаења и компетенции поврзани со рибарството како: ихтиологија, систематика на риби, таксономија на риби, напредни молекуларни таксономски техники, биохемија и физиологија на риби, аквакултура - одгледување на риби напредни поглавја, современи техники и системи на одгледување, репродукција на риби и вештачко размножување на благородни видови на риби, современи методи на репродукција и селекција на рибите, исхрана на рибите, микробиологија во рибарството, обработува и поглавја од превентива со

ихтиотехнички и ихтиосанитарни мерки применети во рибарството, предмети кои се поврзани со заштита на одгледуваните видови риби, како и предмети поврзани со животната средина во која живеат рибите, хидробиологија, екологијата на рибите и најпосле предмети и содржини кои се однесуваат на маркетингот и менаџментот во рибарството

Во текот на 2023/2024 година беа реализирани следните активности на студентите од трет циклус студии со цел стекнување со нови вештини, методологии и практики за научноистражувачка работа во областа на рибарството:

1. FAO workshop 08.-14.10.2023: Inland fisheries management and aquatic biodiversity conservation. University of south bohemia, faculty of fisheries and protection of waters-research center Cenakva. Vodnany, Ceske Budejovice

2. INTERREG IPA-WORKSHOP – Info Day/Partner Search Forum for protentional beneficiaries on 1st Call for Proposals. January, 25 2024, Ohrid

3. Green Growth Platform – “National workshop for biobased solutions in water ecosystems with multi stake holder approach”. Accelerating of circular integration of biobased solutions in European rural areas- BIORURAL. Financed by EU research and innovation programme – HORIZON EUROPE. Presentation titled: “Alternative approach in aquaculture – probiotic addition in carp feed reared in intensive cage system”.

Одборот за соработка и доверба со јавност за студиските програми кои се организираат на Институтот за сточарство и рибарство-Скопје одржа неколку средби од кои за жал не постојат записници кои можеме да ги дадеме во прилог. На средбите се разгледувани можности за унапредување и осовременување на студиските програми. Во иднина ќе се водат и ќе се обезбедат записници од одржаните средби на Одборот. Со оглед на малиот број на запишани студенти на студиските програми не беше возможно да се спроведат анонимни анкети за оценување на квалитетот на наставно-образовниот процес кој се спроведува во Институтот. Сепак во 2023/2024 година беше спроведена анкета на еден студент според која просечната оценка е 5 (пет). Перцепција на студентите за квалитетот на наставата е: стручноста, транспарентноста, достапноста, обезбедување на соодветна литература, постоење на колегијалност и комуникативност.

Во комисијата за самоевалуација исто така учествуваат преставници од студентите

- Линк до веб страна на УКИМ Институт за сточарство и рибарство

<http://istoc.ukim.edu.mk/>

Прилози

1.3.A. Решение за акредитација за трет циклус од програмата Зоотехника и агроменаџмент

1.3.B. Решение за акредитација за трет циклус од програмата Рибарство

1.3.B. Решение за акредитација на втор циклус студии од програмата Зоотехника

1.3.G. Правилник за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии - докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

1.3.D. Мислење на Одборот за соработка и доверба со јавност за студиските програми од трет циклус студии за Студиска програма Рибарство Арх. бр. 08-11 од 10.01.2022 г.

1.3.G. Мислење на Одборот за соработка и доверба со јавност за студиските програми од трет циклус студии за:

Студиска програма Зоотехника и агроменаџмент Арх. бр. 08-10 од 10.01.2022 г

1.3.E. Мислење на Одборот за соработка и доверба со јавност за студиската програми од втор циклус студии Зоотехника

Арх. бр. 03-676 од 14.12.2022 г.

1.3.Ж. Одлука за избор на Одборот за соработка и доверба со јавност Арх.бр. 02-644/7 од 26.11.2021 г.

1.3.З. Одлука за Комисија за самоевалуација 2021 г. и

1.3.З. Одлука за Комисија за самоевалуација 2024 г.

- Агенди од организирани работилници – во прилог

1.3.S. Работилница Дојран

1.3.И. Работилница Маврово Ростуша

- Агенди за учество на работилници – во прилог

1.3.J. Работилница Ангеловски Љ.

1.3.K. Работилница Штип 1

1.3.K. Работилница Штип 2

1.4. Во рамките на установата функционира посебно тело надлежно за развој и имплементација на политиката за обезбедување квалитет.	Акт за формирање на телото; Извештаи од неговата работа или записници од одржаните седници.
--	--

Во текот на учебната 2023/2024 година е формиран Совет за обезбедување на квалитет, составен од три члена од наставниот кадар, еден студент и претставник од стопанството. Советот ќе биде надлежен за воспоставување на квалитетот, со поставена агенда на активности, следење и анализирање на силните и слабите страни во текот на наставно-научниот процес.

Прилози

1.4.A.Решение за формирање на Совет за обезбедување квалитет на Институт за сточарство и рибарство

<p>1.5. Установата редовно ги анализира информациите кои произлегуваат од системот за обезбедување на квалитет вклучувајќи ги и статистичките информации и презема мерки за подобрување на студиските програми врз основа на тие информации. Извештајот од самоевалуација е објавен на веб страната на установата.</p>	<p>Извештај од самоевалуациите спроведени во последните пет години; Акциски план или друг релевантен документ за имплементација на заклучоците и/или препораките од самоевалуациите; Линк до извештаи од евалуациите спроведени во последните пет години.</p>
--	---

Како што е споменато во точката 1.4. неодамна е формирано тело т.е. Совет за обезбедување на квалитет на Институтот за сточарство и рибарство. Со формирање на Советот преку редовен мониторинг и анализа на наставниот и научноистражувачкиот процес ќе се прибираат релевантните податоци и резултати. Врз основа на сумираните резултати ќе се утврдат силните и слабите страни на процесите и празнините каде е потребно преземање на конкретни мерки и активности за подобрување на квалитетот на процесите важни за дејноста на Институтот.

Со цел да се обезбедат услови за континуирано подобрување на квалитетот на наставата (образовниот процес) се предвидува самоевалуација на секоја трета година.

Процесот на самоевалуација на Институтот е дел од процесот за евалуација, спроведен преку квалитативни анализи и анализи врз основа на релевантни квантитативни податоци.

Во текот на процесот на самоевалуацијата, комисијата во рамките на Институтот соработуваше со наставно-научниот кадар и раководителите на студиските програми. Беа користени акредитираните наставни програми, ажуриран преглед на наставници по предмети и број на часови по студиски години, извештаи за реализирани научно-истражувачки и апликативни проекти, евиденција на расположлив простор и опрема во Институтот. Во постапката на самоевалуацијата беше земено предвид и мислењето на студентите, стручно-административната служба, управувачкиот кадар и директорот на Институтот.

Врз основа на прибраните податоци, утврдени се состојбите во наставните и научните сегменти на Институтот, препознаени слабите и силните страни, можностите и препреките при изведување на наставните и научноистражувачките активности. Во Извештајот за самоевалуација се содржани и можните решенија за нотирани слаботи и предизвици и истиот е изготвен согласно Упатството за самоевалуација и обезбедување и оценување на квалитетот на единиците на УКИМ.

Во Извештајот од самоевалуацијата во 2021 година од SWOT анализата се презентирани следните заклучоци:

По однос на надворешната соработка во рамките на Институтот (јавен, државен и приватен сектор, производители, невладини организации и здруженија, асоцијации) според SWOT анализата, констатирани се следните силни страни:

1. Институтот има воспоставено соработка со ресорните министерства (МЗШВ, МЖСПП и МОН);
2. Соработка со сродните научно-истражувачки, образовни институции и универзитети на национално и меѓународно ниво;
3. Соработка со стопанството, земјоделците, аквакултурните производители и риболовни здруженија;
4. Соработка со невладини организации, здруженија и асоцијации
5. Наставно-научниот кадар на Институтот се претставници на меѓународни здруженија од областа на сточарството, рибарството, екологијата и биодиверзитетот и производството на храна.

Констатирани слаби страни се:

1. Недоволна мобилност на наставно-научниот кадар во други институти и универзитети во ЕУ и светот и
2. Недоволна поддршка од државните институции за учество и членство во меѓународни организации.

Констатирани можности се:

1. Склучување на договори за соработка на меѓународно и Европско ниво
2. Подготвување и реализација на заеднички научноистражувачки проекти и размена и мобилност на студентите.

Констатирани опасности:

1. Недоволно учество на странски предавачи од сродни институции и универзитети и
2. Можност од раскинување поради пандемијата на Ковид и недостаток на финансиски средства.

По однос на научноистражувачката работа според SWOT анализата, констатирани се следните силни страни:

1. Долгогодишна плодна научноистражувачка работа
2. Учество во национални и меѓународни проекти;
3. Публикување на научни трудови во релевантни научни списанија со фактор на влијание;
4. Учество на конгреси, семинари, конференции и работилници;
5. Успешно организирање на меѓународна конференција;
6. Успешно организирање на семинари, работилници и научни собири и
7. Издавачка дејност со списанието Macedonian Journal of Animal Science.

Констатирани слаби страни се:

1. Недоволна застапеност и учество во меѓународни проекти;
2. Реализација на научни истражувања на принцип на самофинансирање од страна на учесниците и
3. Немоност за учество на повеќе меѓународни конференции и настани поради ограничени финансиски средства.

Констатирани можности се:

1. Привлекување на научноистражувачки проекти од странски фондации;
2. Вклучување во меѓународни научноистражувачки мрежи и
3. Поголем интерес од страна на државата да инвестира во научноистражувачката дејност.

Констатирана опасност е евентуалното маргинализирање на науката поради отсуство на редовно финансирање. Процесот на самоевалуација претставува значајна можност за самоанализа, модернизација, подобра организација и реструктурирање на студиските програми со цел да се излезе во пресрет на студентите и да им се понудат подобри и поквалитетни можности за едукација и научно усовршување. За таа цел беа реструктурирани студиските програми и беа подготвени нови програмиза втор и трет циклус студии.

Студиската програма Рибарство од трет циклус студии е единствена студиска програма од трет циклус во земјава во научното поле РИБАРСТВО (409) согласно Фраскатијевата класификација. Во студиумот се предвидени повеќе изборни предмети и наставни содржини во кои се опфатени сите аспекти поврзани со рибите (ихтиологија, систематика на риби, таксономија на риби, напредни молекуларни таксономски техники, биохемија и физиологија на риби, аквакултура - одгледување на риби напредни поглавја, современи техники и системи на одгледување, репродукција на риби и вештачко размножување на благородни видови на риби, современи методи на репродукција и селекција на рибите, исхрана на рибите, микробиологија во рибарството, обработува и поглавја од превентива со ихтиотехнички и ихтиосанитарни мерки применети во рибарството, предмети кои се поврзани со заштита на одгледуваните видови риби, како и предмети поврзани со животната средина во која живеат рибите, хидробиологија, екологијата на рибите и најпосле предмети и содржини кои се однесуваат на маркетингот и менаџментот во рибарството. Студиската програма по Рибарство е сеопфатна и истата е конкретно насочена кон рибите и рибарството и сите предвидени наставни предмети, се поврзани со рибите и рибарството.

Студиските програми по Зоотехника и Зоотехника и агрпменаџмент се осмислени и конципирани да овозможат доедукација на кадрите и подобрување на квалификација, вештините и знаењата во делот на: одгледувањето на домашните животни во органски и конвенционални услови, адаптацијата кон климатските промени, управување со земјоделското стопанство со примена на методи за заштита на животната средина, примена на нови технологии на одгледување, изнаоѓање на нови нековенционални извори на храна за животни, управување и преработка на споредните производи од земјоделството, со цел добивање на нови производи со додадена вредност, но и нивно безбедно одлагање и заштита на животната средина. Сметаме дека со ревидирање и ажурирање на студиската програма студентите ќе го надополнат своето знаење за важноста и значењето на локалното и домашно производство и преработка на анималните примарни производи како и важноста на нивна промоција и маркетинг на домашниот пазар, но и на пазарите надвор од Р. С. Македонија.

Прилози

1.5.A. Извештај за самоевалуација 2013-2016

1.5.B. Извештај за самоевалуација 2021

<p>1.6. Обезбедувањето на квалитетот во установата претставува континуиран процес кој не завршува со извештајот од надворешната евалуација или со натамошното следење на установата. Препораките од претходната надворешна евалуација се имплементирани. Напредокот постигнат од последната надворешна евалуација е јасно демонстриран.¹</p>	<p>Извештај од надворешна евалуација од претходниот период; Акциски план; Извештај за преземени мерки и активности за имплементација на Акцискиот план.</p>
---	---

Во Институтот за сточарство и рибарство не е спроведена надворешна евалуација. Надворешна евалуација е спроведена на ниво на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, во 2017 година, од страна на експертски тим номиниран од Европската асоцијација на Универзитети, во Брисел. Во Извештајот приложени се препораки според кои УКИМ потребно е да ја зголеми својата ефикасност со нова стратегија за унапредување на наставниот процес, научно-истражувачката дејност и меѓународната вклученост.

Прилози

Стандард 2

СТАНДАРД 2: КРЕИРАЊЕ, ОДОБРУВАЊЕ И СЛЕДЕЊЕ НА СТУДИСКИТЕ ПРОГРАМИ	
ИНДИКАТОР	ДОКУМЕНТАЦИЈА
<p>2.1. Установата има донесен/и акт/и или правила со кој се уредува постапката за изработка и одобрување на студиските програми за прв, втор и трет циклус на студии (доколку е применливо).</p>	<p>Акт во кој е регулирано прашањето;</p>
<p>Основната дејност на УКИМ Институт за сточарство и рибарство-Скопје е научно-истражувачка, но и високообразовна дејност. Како структурна единица на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, уредувањето на постапката за изработка и</p>	

¹ Овој индикатор ќе биде предмет на оценка по завршувањето на првата надворешна евалуација односно при следната надворешна евалуација на установата.

одобрување на студиските програми од втор и трет циклус е согласно важечките нормативни акти на РС Македонија и Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Согласно важечката регулатива процесот на изработка и одобрување на студиските програми е согласно член 145 од Законот за високо образование (Сл. Весник на РМ 82/2018) и Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Постапката за изработка и одобрување на студиски програми ги следи и правилата пропишани во Правилникот за задолжителните компоненти кои треба да ги поседуваат студиските програми од првиот, вториот и третиот циклус студии (Сл. весник на РМ 25/11), како и упатствата и обрасците подготвени од Агецијата за квалитет во високо образование и Одборот за акредитација на високото образование (Упатство за пополнување на елаборат за втор и трет циклус студии и Образец за Елаборат за втор и трет циклус студии). Акредитација односно рекредитацијата на студиските програми од втор и трет циклус студии се врши на секои пет години.

Прилози

1. Закон за високо образование <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/e70eb6afb4a04960b76db298d126db17.pdf>
2. Агенција за квалитет во високото образование линк <https://www.akvo.mk/doc.php>
3. Упатство за пополнување елаборат за втор циклус студии https://www.akvo.mk/docs/%D0%A2%D0%B5%D0%BC%D0%BF%D0%BB%D0%B5%D1%98%D1%82_%D0%A3%D0%BF%D0%B0%D1%82%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE_%D0%B7%D0%B0_%D0%B0%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%98%D0%B0_%D0%BD%D0%B0_%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80_%D1%86%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D1%83%D1%81_5.11.2020.pdf
4. Образец за елаборат за втор циклус студии https://www.akvo.mk/docs/%D0%A2%D0%B5%D0%BC%D0%BF%D0%BB%D0%B5%D1%98%D1%82_%D0%95%D0%BB%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B0%D1%82_%D0%B7%D0%B0_%D0%B0%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%98%D0%B0_%D0%BD%D0%B0_%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80_%D1%86%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D1%83%D1%81_5.11.2020.pdf
5. Образец за елаборат за трет циклус студии https://www.akvo.mk/docs/%D0%9E%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B5%D1%86_%D0%95%D0%BB%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B0%D1%82_%D0%BD%D0%B0_III_%D1%86%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D1%83%D1%81_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%B8.pdf
6. Упатство за пополнување елаборат за трет циклус студии https://www.akvo.mk/docs/%D0%A3%D0%BF%D0%B0%D1%82%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE_%D0%B7%D0%B0_%D0%BF%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BD%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%8A%D0%B5_%D0%BD%D0%B0_%D0%9E%D0%B1%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B5%D1%86_%D0%B7%D0%B0_%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0_%D0%BE%D0%B4_III_%D1%86%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D1%83%D1%81_%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%B8.pdf

<p>2.2. Содржината на студиските програми кои се изведуваат во установата е добро осмислена и опишана. Таа е релевантна за целта на програмата и постигнување на резултатите од учењето. Целите на предметите се дефинирани и усогласени со исходот на образовниот процес (learning outcome). Студиските програми се изработени во насока на непречен развој на студентот и овозможуваат студентите да се стекнат со академско знаење и вештини, вклучително и такви кои може да бидат преносливи, што значи дека може да влијаат врз нивниот личен развој и може да бидат применети во развојот на нивните идни професии.</p>	<p>Студиска програма (се доставуваат сите студиски програми акредитирани на прв, втор и трет циклус, доколку е применливо и кои се изведувале во последните пет години); Предметни програми (силабуси) за сите студиски програми и сите предмети; Опис на утврдените исходи на образовниот процес за сите студиски програми; Конкретни примери и резултати, најдобри практики.</p>
--	--

Во УКИМ Институт за сточарство и рибарство се организира и изведува настава на втор (постдипломски) и трет циклус (докторски) студии.

Втор циклус (постдипломски) студии:

Во учебната 2023/2024 година година УКИМ Институт за сточарство и рибарство-Скопје доби Решение за акредитација на студиската програма Зоотехника од втор циклус (постдипломски) студии, но сеуште нема добиено Решение за почеток со работа на студиската програма. Така што на конкурсот за упис на втор циклус студии во учебната 2023/2024 година нема запишани студенти на втор циклус

Во текот на 2023/2024 година се продолжува со реализација на наставната програма за студентите кои се запишаа на двегодишната студиска програма Рибарство на вториот уписан рок во учебната 2022/2023 година.

Трет циклус студии:

УКИМ Институт за сточарство и рибарство- Скопје има акредитирани две студиски програми од трет циклус (докторски) студии и тоа по Рибарство и Зоотехника и агроменаџмент. Во оваа учебна година на студиската програма Рибарство се запиша еден студент.

Студиските програми во Институтот се осмислуваат во насока на продукција на научноистражувачки кадри кои ќе бидат оспособени за реализирање на самостојни оригинални научни истражувања, проекти, презентација на добиените резултати и самостојност и умешност за меѓуинституционална и меѓународна соработка со сродните институции. Програмите се добро осмислени и подготвени на начин кој на студентите ќе им овозможи соодветна професионална афирмација, како и

понатамошно етаблирање во рамките на областите на кои се усовршуваат. Во поширока смисла целта на постдипломските и докторските студии претставува промоција на знаењето, идеите и научно-технолошкиот напредок во рамките на академската заедница и општеството, институционално признавање на академската работа како пазарна вредност, можност за интернационализација низ различни видови на соработка. Целите на предметните програми се усогласени со исходот од образовниот процес и можат да влијаат врз личниот развој на студентот.

Секоја студиска програма содржи јасни и прецизни цели за стекнување знаења, способности и вештини од страна на студентите запишани на соодветните наставни програми. Исто така јасно е опишано со кое звање и со какви компетенции се стекнува студентот по завршување на студиите.

Предметните програми имаат јасно наведени цели како и компетенции со кои се стекнува студентот по завршувањето на соодветната програма; начини и критериуми на оценување и следење на работата на студентите; содржина на предметните програми; методи на учење; основна и дополнителна литература. Студиските програми се конципирани согласно член 140 од Законот за високо образование.

До содржината на студиските програми може да се пристапи преку линковите од Елаборатите на студиските програми дадени во прилог.

Студиските програми по Зоотехника и Зоотехника и агроменаџмент се осмислени и конципирани да овозможат доедукација на кадрите и подобрување на квалификација, вештините и знаењата во делот на: одгледувањето на домашните животни во органски и конвенционални услови, адаптацијата кон климатските промени, управување со земјоделското стопанство со примена на методи за заштита на животната средина, примена на нови технологии на одгледување, изнаоѓање на нови нековенционални извори на храна за животни, управување и преработка на споредните производи од земјоделието, со цел добивање на нови производи со додадена вредност, но и нивно безбедно одлагање и заштита на животната средина. На тој начин сметаме дека студентите ќе се стекнат со нови знаења и вештини од современото сточарско производство кое ќе го применат при организирање и управување со земјоделските капацитети. Исто така студиската програма има за цел квалификација на кадар кој ќе се стекне со продлабочени знаења не само во областа на одгледување туку и во областите на преработка на храната (примарните анимални производи), со цел добивање на квалитетна и безбедна храна како и примена на пазарните стандарди за квалитет и безбедност. Исто така сметаме дека со ревидирање и ажурирање на студиската програма студентите ќе го надополнат своето знаење за важноста и значењето на локалното и домашно производство и преработка на анималните примарни производи како и важноста на нивна промоција и маркетинг на домашниот пазар, но и на пазарите надвор од Р. С. Македонија. Студентите ќе бидат едуцирани како да постапуваат со нуспроизводите од преханбената индустрија и како од нив да добијат нови производи со додадена вредност. Сето наведено е во насока да ги мотивира студентите да иницираат и започнат свои локални бизниси во руралните области со што ќе се придонесе и кон развој на економијата во тие области.

СТУДИСКА ПРОГРАМА ТРЕТ ЦИКЛУС - РИБАРСТВО

Целта на студиска програма „Рибарство“ е продукција на научноистражувачки кадри кои ќе бидат оспособени за реализирање на самостојни оригинални научни истражувања, проекти, презентација на добиените резултати и самостојност и умешност за меѓуинституционална и меѓународна соработка со сродните институции. Идните истражувачи својот интерес ќе го насочат кон поврзувањето на рибарството со праксата.

Студиската програма „РИБАРСТВО“, од трет циклус, предложена од страна на УКИМ Институт за сточарство, е единствена студиска програма од трет циклус во земјава во научното поле РИБАРСТВО (409) согласно Фраскатијеваата класификација. Таа е логично и природно продолжение на студиската програма по Рибарство од втор циклус, која се изведува во Институтот за сточарство (Решение за акредитација на студиската програма Рибарство втор циклус студии на Институтот за сточарство при Универзитетот Св. Кирил и Методиј Скопје број 1409-281/3 од 20.06.2018 година,) и на која веќе има промовирани тројца магистри по Рибарство.

Кандидатот кој ќе го заврши студиумот по Рибарство ќе се здобие со звањето ДОКТОР НА НАУКИ ПО РИБАРСТВО (научно подрачје Биотехнички науки (4), научно поле Рибарство (409). Тој ќе се здобие со напредни знаења поврзани со Рибарството. Во студиумот се предвидени повеќе изборни предмети и наставни содржини во кои се опфатени сите аспекти поврзани со рибите (ихтиологија, систематика на риби, таксономија на риби, напредни молекуларни таксономски техники, биохемија и физиологија на риби, аквакултура - одгледување на риби напредни поглавја, современи техники и системи на одгледување, репродукција на риби и вештачко размножување на благородни видови на риби, современи методи на репродукција и селекција на рибите, исхрана на рибите, микробиологија во рибарството, обработува и поглавја од превентива со ихтиотехнички и ихтиосанитарни мерки применети во рибарството, предмети кои се поврзани со заштита на одгледуваните видови риби, како и предмети поврзани со животната средина во која живеат рибите, хидробиологија, екологијата на рибите и најпосле предмети и содржини кои се однесуваат на маркетингот и менаџментот во рибарството.

Студиската програма по Рибарство е сеопфатна и истата е конкретно насочена кон рибите и рибарството и сите предвидени наставни предмети, осумнаесет на број, се поврзани со рибите и рибарството.

Предложената студиска програма има за цел да продуцира профил на кадар, што ќе може комплетно да се вклопи со барањата што ги поставува примената на технологиите и методите во истражувањата во рибарството.

Докторските студии по рибарство на студентите кои ги исполниле потребните услови за запишување и кои покажуваат склоност и афинитет кон научноистражувања работа, ќе им овозможат самостојно оспособување за систематско разбирање на одредени области во рибарството. Преку обезбедување на потребното знаење за систематско разбирање на одредени области од рибарството и стекнување на диплома која ќе биде препознатлива и единствена како Доктор по рибарство, е основната цел за воведување на докторските студии.

Програмата на докторските студии по рибарство е конципирана на начин кој на студентите ќе им овозможи соодветна

професионална афирмација, како и понатамошно етаблирање во рамките на оваа актуелна област. Во поширока смисла целта на докторските студии по рибарство претставува промоција на знаењето, идеите и научно-технолошкиот напредок во рамките на академската заедница и општеството, институционално признавање на академската работа како пазарна вредност, можност за интернационализација низ различни видови на соработка.

На студентите ќе им биде овозможено понатамошно напредување во стекнување на знаења, вештини и способности кои се стекнуваат за време на овие академски студии. Поставените цели се остваруваат преку организирана активна настава, која ја чинат теоретската настава и студиска научноистражувачка работа, како и степен на образование и стекнување највисоки компетенции во областа рибарство. По завршување на докторските студии на предложената студиска програма, докторите на науки ќе бидат оспособени со следните компетенции и квалификации:

- Способност за поставување, реализирање и презентирање на научните истражувања од областа
- Способност за работа во научно-истражувачки и интердисциплинарни тимови
- Способност за проценка, анализа и успешно решавање на научни и стручни проблеми од областа рибарство
- Способност за генерирање, анализа и развој на решенија во конкретна проблематика од рибарството

Конкретен пример за вклученост на магистранти со деловната заедница е изработка на три магистерски труда по рибарство во регистрирани аквакултурни капацитети. Двајца магистри своите магистерски трудови ги изработија во регистриран кафезен рибник за крап во интензивен систем на акумулацијата „Козјак“, додека еден магистер својот труд го изработи во салмониден регистриран рибник - интензивен систем „Вруток“.

Прилози

Елаборати од акредитираните студиски програми од втор и трет циклус студии

- Елаборат од студиската програма од втор циклус студии „Зоотехника“

http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/04/02/%D0%97%D0%9E%D0%9E%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%90_%20%D0%92%D0%A2%D0%9E%D0%A0_%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1_%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90_%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf

Линкови до студиските програми од трет циклус студии

- Елаборат студиска програма „Зоотехника и агроменџмент“ - трет циклус

<http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/04/02/%D0%97%D0%9E%D0%9E%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%90%20%D0%98%20%D0%90%D0%93%D0%A0%D0%9E%D0%9C%D0%95%D0%9D%D0%90%D0%8F%D0%9C%D0%95%D0%9D%D0%A2%20%D0%A2%D0%A0%D0%95%D0%A2%20%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1%20%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf>

- Елаборат студиска програма „Рибарство“ - трет циклус

<http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/04/02/%D0%A0%D0%98%D0%91%D0%90%D0%A0%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%9E%20%D0%A2%D0%A0%D0%95%D0%A2%20%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1%20%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf>

2.3. Студиските програми одговараат на развојните потреби на општеството и економијата.	Конкретни примери и резултати, најдобри практики; Релевантни извештаи или препораки.
---	--

РС Македонија се соочува со недостаток на работна сила во сточарството и земјоделството во целина, недоволна искористеност на капацитетите, недоволна финансиска поддршка од државата во секторот, недоволна примена на нови технологии и методи во сточарството, што резултира со намалување на добиточниот фонд во речиси сите гранки во сточарството, недоволни одгледувачки, производствени и преработувачки капацитети од домашно потекло, како и недостаток на анимални производи кои ќе ја носат ознаката на „домашно производство“. Дополнително проблем претставуваат негативните ефекти од климатските промени чие влијание е најголемо во земјоделското производство, намалувајќи ги приносите на повеќето од земјоделските култури, депопулација на руралните средини што дополнително придонесува кон намалување на капацитетите за добиточно производство, но и кон намалување на добиточниот фонд.

Институтот исто така го препозна недостатокот и потребата од оформување на кадар што ќе може да се вклопи во барањата што ги поставува примената на технологиите и методите во истражувањата во рибарството. Затоа ја акредитира и студиската програмана трет циклус студии по Рибарство со цел развој и унапредување на рибарството и аквакултурата во РС Македонија.

При процесот на акредитација и реакредитација на студиските програми УКИМ Институт за сточарство и рибарство-Скопје соработува и бара мислење и од Одборот за соработка и доверба со јавноста во која членуваат претставници од Град Скопје, Национална федерација на фармери на РСМ и и Стопанска комора на РСМ. Овој одбор, согласно член 122 од Законот за високо образование дава свое мислење за подобноста на студиските програми при процесот на нивна акредитација или реакредитација.

Институтот за сточарство и рибарство на своите студенти од втор и трет циклус студии преку меморандуми или договори за соработка со различни фирми им овозможува практично да ја видат и следат технологијата на одгледување на домашните животни, исхраната како многу важен фактор за експонирање на производниот капацитет, методите на селекција, процесот на производство и преработка на млеко и млечни производи, месо и месни производи како и да се запознаат со одгледување на рибите во рибник.

Бидејќи студентите се во работен однос тие не се во можност да реализираат пракса во траење од подолг временски период. Сепак тие можат да ги посетат капацитетите за производство на храна како практично би го следеле процесот на преработка

на храна како дел од наставните програми на предметите производство на безбедна храна од анимално потекло, квалитет и преработка на месо, квалитет и преработка на млеко (Меморандум за соработка со ДПТУ Трница ДОО Трница Мврово и Ростуша). Меморандуми за соработка со Здружение на одгледувачи на автохтона раса кози „Домашна Балканска коза“ с. Дедели, Валандово и Здружение на одгледувачи на автохтона раса овци „Каракачанка“ Скопје ќе им помагаат на студентите во посетата на фарми каде практично ќе ги следат новите технологии на одгледување животни, ќе ги продлабочат знаењата за начините на исхрана на животните, ќе учествуваат во традиционалниот начин на производство на млечни и месни производи и сл. Со реализација на практичниот дел од наставните програми студентите стекнуваат вештини за препознавање и решавање на проблемите при одгледувањето на животните, земјоделското производство во целина, како и производството и преработката на храна. Стенуваат вештини за комуникација, тимска работа; да демонстрираат знаење и вештина во комплексни ситуации, да покажат способност за анализа и критичка мисла за решавање на проблеми со кои ќе се соочуваат во текот на нивната работа

Меморандумот за соработка со лабораторијата Фудлаб им овозможува на студентите продлабочување на практично знаење за лабораториско работење каде што самостојно можат да учествуваат во изработката на анализите за потребите на своите магистерски и докторски трудови. Стенатото знаење понатака можат да го применат доколку изберат професионален ангажман во индустриски капацитети за производство и преаботка на храна (месо, млеко, јајца) каде постајано ќе треба да знаат какви анализи ќе бидат потребни на суровините или пак готовите производи.

Прилози

2.3.А. Одлука за избор на Одборот за соработка и доверба со јавност Арх.бр. 02-644/7 од 26.11.2021 г.

2.3.Б. Мислење на Одборот за соработка и доверба со јавност за студиската програми од втор циклус студии Зоотехника Арх. бр. 03-676 од 14.12.2022 г.

2.3.В. Мислење на Одборот за соработка и доверба со јавност за студиската програма од трет циклус студии Рибарство Арх. бр. 08-11 од 10.01.2022 г.

2.3.Г. Мислење на Одборот за соработка и доверба со јавност за студиската програма од трет циклус студии Студиска програма Зоотехника и агроменаџмент Арх. бр. 08-10 од 10.01.2022 г.

2.3.Д. Меморандуми за соработка со Здружение на одгледувачи на автохтона раса кози „Домашна Балканска коза“ с. Дедели, Валандово (Арх. бр.03-496 од 27.09.2024)

2.3.Ѓ. Здружение на одгледувачи на автохтона раса овци „Каракачанка“ Скопје (Арх. бр.03-495 од 27.09.2024)

2.3.Е. Меморандумот за соработка со лабораторијата Фудлаб

2.3.Ж. Меморандум за соработка ДПТУ Трница

2.3.З. Договор за соработка со рибник

<p>2.4. Студиските програми се изработуваат/ревидираат во соработка со студентите и другите релевантни носители на интереси (деловна заедница, државни органи и други организации). Прибраните информации се анализираат, а програмата се прилагодува со цел да се избегне нејзино застарување. Процесот создава ефикасна средина за учење и поддршка на студентите.</p>	<p>Конкретни примери и резултати за соработка со студентите и другите носители на интереси, најдобри практики; Релевантни извештаи или препораки; Записници од одржани средби со студентите и другите учесници во процесот во функција на измена на студиските програми;</p>
--	--

Студиските програми, од втор и трет циклус студии кои се организираат и реализираат во УКИМ Институт за сточарство и рибарство-Скопје, се обликуваат во правец на создавање на ефикасна средина за учење и остварување на подобри резултати од страна на студентите. Истовремено се настојува при процесот на акредитација и рекаредитација на студиските програми истите да се анализираат, ревидираат и дополнат со цел, давање на максимална поддршка на студентите при реализација на предвидените наставни програми. При процесот на ревидирање и дополнување на студиските програми кадарот на Институтот се води не само од современите текови во научната област во меѓународната заедница, туку и од потребите и можностите на РС Македонија во областа на анималното производство и одгледувањето на домашните животни. Имено, Институтот за сточарство и рибарство-Скопје долги години успешно соработува со државни органи, како Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство, и е дел од различни подсекторски групи во МЗШВ, како и во Совет за мониторинг и координација на советодавниот систем во земјоделството и руралниот развој и систем за знаење и иновации во земјоделството. Институтот постојано е во соработка и комуникација со фармерите и земјоделските производители, Националната федерацијата на фармери, Стопанската комора на РМ Агенција за поттикнување и развој на земјоделието од каде ги постојано ги црпи информациите за предизвиците и проблемите во земјоделското и сточарското производство врз основа на кои ги креира, унапредува и дополнува студиските програми со цел студентите да се стекнат со вештини, компетенции, знаења и иновативни пристапи кон решавање на проблемите на терен.

При процесот на реализација на наставните програми студентите од втор и трет циклус студии, преку изработка на проекти, семинарски задачи, консултации и дискусии на одредени теми директно учествуваат во осовременување на содржините на студиските програми и нивното мислење се земаат во предвид во понатамошните процеси на реакредитација. Со оглед дека студентите од втор и трет циклус студии се вработени во државен сектор но и во приватни организации од областа на зоотехниката, придонесуваат со свои идеи за подобрување и осовременување на студиските програми. Докторандите исто така учествуваат на разни конференции и работилници (меѓународни и домашни) при што се стекнуваат со нови идеи и искуства од областа на изучување, кои преку разговори со нив можат да се инкорпорираат во студиските програми. Сето тоа е со цел да избегне застарување на студиските програми и да се одговори на современите потреби на пазарот на труд за високо-

образован кадар.

Пример е учеството на м-р Ирина Маневска на следниве работилници и настани:

FAO workshop 08.-14.10.2023: Inland fisheries management and aquatic biodiversity conservation. University of south bohemia, faculty of fisheries and protection of waters-research center Cenakva. Vodnany, Ceske Budejovice

2. INTERREG IPA-WORKSHOP – Info Day/Partner Search Forum for protentional beneficiaries on 1st Call for Proposals. January, 25 2024, Ohrid

3. Green Growth Platform – “National workshop for biobased solutions in water ecosystems with multi stake holder approach”. Accelerating of circular integration of biobased solutions in European rural areas- BIORURAL. Financed by EU research and innovation programme – HORIZON EUROPE. Presentation titled: “Alternative approach in aquaculture – probiotic addition in carp feed reared in intensive cage system”.

4. Учество во работилница како дел од активности од столб 1 – Син раст на Европската стратегија (EUSAIR) на проектот „Поддршка на ЕУ за имплементирање на Стратегијата на ЕУ за Јонско-Јадранскиот регион“. Настанот беше поддржан од Министерството за земјоделство шумарство и водостопанство, Министерството за животна средина и просторно планирање и Министерството за Европски прашања

Центарот за рибарство при УКИМ Институт за сточарство и рибарство има склучено договори за соработка со регистрирани аквакултурни производители во Република Северна Македонија, Природно математичкиот факултет од Нови Сад, Република Србија, Одделението за рибарство при Земјоделскиот факултет во Белград, Република Србија и Хидробиолошкиот завод од Охрид, а во иднина се заложува кон проширување на соработката со други сродни факултети и институти од странство со цел размена на искуства, деловно-техничка соработка и заеднички учества во меѓународни проекти. На тој начин студентите од вториот и третиот циклус на наставната програма Рибарство се вклучени во практични активности и мобилност заради стекнување со продлабочени знаења и вештини од областа, во чекор со современите трендови во рибарството и аквакултурата. Добиените сознанија од сродните факултети и институти, студентите ќе можат да ги имплементираат во развој на научноистражувачката дејност и практики за унапредување на рибарството.

Конкретен пример за вклученост на магистранти со деловната заедница е изработка на три магистерски труда по рибарство во регистрирани аквакултурни капацитети. Двајца магистри своите магистерски трудови ги изработија во регистриран кафезен рибник за крап во интензивен систем на акумулацијата „Козјак“, додека еден магистер својот труд го изработи во салмониден регистриран рибник - интензивен систем „Вруток“.

Прилози

Мислењата од Одборот за соработка и доверба со јавноста се дадени во делот 2.3.

Мислење на Одборот за соработка и доверба со јавност за студиската програми од втор циклус студии Зоотехника Арх. бр. 03-676 од 14.12.2022 г. (2.3.Б.)

- Мислење на Одборот за соработка и доверба со јавност за студиската програма од трет циклус студии Рибарство Арх. бр. 08-11 од 10.01.2022 г. (2.3.В)

- Мислење на Одборот за соработка и доверба со јавност за студиската програма од трет циклус студии Зоотехника и агроменаџмент Арх. бр. 08-10 од 10.01.2022 г. (2.3.Г.)

Прилог. 2.4.В Деловник за работа на Совет за мониторинг и координација на советодавниот систем во земјоделството и руралниот развој и систем за знаење и иновации во земјоделството

Прилог 2.4.А. Табела - Вклучување на студентите и другите релевантни носители на интереси (деловна заедница, државни органи и други организации) во изработка и ревидирање на студиските програми

Прилог 2.4.Б. Табела - Листа на вклучени носители на интереси во изработка и ревидирање на студиските програми

2.5. Студиските програми користат надворешна експертиза и референци. Програмата е усогласена со најдобрите странски практики и искуства.	Предметни програми (силабуси) за сите студиски програми (со прикажана основна и дополнителна литература); Листа на надворешни/странски наставници или експерти кои се вклучени во студиските програми во последните пет години. Конкретни примери на усогласеност на студиските програми со најдобрите странски практики и искуства.
--	--

Во учебната 2023/2024 година Институтот за сточарство и рибарство за прв пат започна со реализација на студиски програми од трет циклус студии.

При подготвувањето на елаборатите за акредитација на втор и трет циклус студии и креирањето на студиските програми се правеа напори да се вградат успешни практики од меѓународната заедница кои би можеле да се реализираат во нашиот Институт.

При подготовка на студиската програма Зоотехника од втор циклус студии се користеа слични програми од странски високообразовни институции, претежно од европскиот образовен простор. При изработка на програмата се настојуваше истата да се усогласи соодветните студиски програми од држави кои се дел од европскиот образовен простор. И тоа:

Земјоделскиот факултет на Универзитетот во Белград

<https://agrif.bg.ac.rs/sr/studije/master-akademske-studije/studijski-program-poljoprivreda/modul-zootehnika>

<https://agrif.bg.ac.rs/sr/studije/master-akademske-studije/studijski-program-prehrambena-tehnologija>

Земјоделскиот факултет на Универзитетот во Осијек

<https://www.fazos.unios.hr/studij/poslijediplomski-sveucilisni-studiji/stocarstvo/1>

Земјоделскиот факултет на Универзитетот во Љубљана

<https://www.bf.uni-lj.si/en/study/study-programmes/curriculum/2020091415554403/animal-science>

Земјоделскиот факултет на Универзитетот во Марибор

<https://moja.um.si/studijski-programi/Strani/akreditacija.aspx?jezik=A&deli=N&program=0000355&fakulteta=FKBV>

При подготовка на студиските програми од трет циклус студии се направени усогласувања со релевантни студиски програми од Земјоделски факултет на Универзитетот во Белград,

<https://agrif.bg.ac.rs/sr/studije/doktorske-akademske-studije/studijski-program-poljoprivredne-nauke/modul-zootehnika#gsc.tab=0>

Универзитетот во Загреб

<https://www.agr.unizg.hr/hr/group/138/Doktorski+studij>

како и Универзитетот во Словенија

<http://www.bioznanosti.si/en/>

Студиската програма по Рибарство од трет циклус студии е прилагодена на соодветните студиски програми од:

- Универзитетот Јужна Бохемија во Чешке Буџејовице – Факултет за рибарство и заштита на водите (Faculty of Fisheries and Protection of Waters), Истражувачки Институт за иктиокултура и хидрологија <https://www.frov.jcu.cz/en/faculty/about>

-Студиската програма на Универзитетот во Норвешка <https://www.nmbu.no/en/studies>

- Институтот за слатководна екологија и рибарство Leibniz (IGB, <https://www.igb-berlin.de/en>) кој е најголемиот германски институт кој се занимава со екологија на слатководните води и рибарство.

- Техничкиот универзитет во Данска - Национален Институт за водени ресурси (DTUAqua) Истражувачка група за технологија во рибарството во Hirtshals во Данска.

<https://www.aqua.dtu.dk/english/education/courses>

Досега во Институтот за сточарство и рибарство-Скопје во наставата на втор циклус немало ангажирани странски професори од причина што на студиските програми се запишуваат мал број на студенти. Но, Институтот ќе настојува во иднина да покани странски професори кои би биле вклучени во наставата на втор и трет циклус студии. Сепак би сакале да истакнеме дека во минатите години во Институтот, преку програмата Еразмус+, престојувале научни работници од сродни институции (пример научни работници од Селско-стопанската Академија од Бугарија) кои одржувале предавања и презентирале резултати од научно-истражувачки проекти, а на кои биле присутни и студентите од втор и трет циклус студии.

Во елаборатите од втор и трет циклус студии може да се види дека наставниот кадар на Институтот во подготовката на наставната програма користи претежно странска литература која на студентите им се дава и за подготовка на испитите.

Елаборати од акредитираните студиски програми од втор и трет циклус студии

- Елаборат од студиската програма од втор циклус студии „Зоотехника“

http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/04/02/%D0%97%D0%9E%D0%9E%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%90_%20%D0%92%D0%A2%D0%9E%D0%A0_%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1_%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90_%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf

Линкови до студиските програми од трет циклус студии

- Елаборат студиска програма „Зоотехника и агроменџмент“- трет циклус

<http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/04/02/%D0%97%D0%9E%D0%9E%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%90%D0%98%D0%92%D0%90%D0%93%D0%A0%D0%95%D0%9D%D0%90%D0%8F%D0%9C%D0%95%D0%9D%D0%A2%D0%A2%D0%A0%D0%95%D0%A2%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf>

- Елаборат студиска програма „Рибарство“ - трет циклус

<http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/04/02/%D0%A0%D0%98%D0%91%D0%90%D0%A0%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%9E%D0%A2%D0%A0%D0%95%D0%A2%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf>

2.6. Студиските програми јасно го дефинираат целокупниот очекуван работен ангажман на студентот и вклучуваат добро структурирани надворешни активности (обуки, практична работа и други активности кои не се одвиваат во установата, но му овозможуваат на студентот да стекне искуства во областа на неговите студии). Оптоварувањето овозможува студентот да учествува во надворешни активности за време на студиите. Практичната настава е соодветно валоризирана во оптоварувањето и нејзината реализација редовно се следи.

Приказ на очекуваното оптоварување на студентите (за сите студиски програми прикажано во број на часови (настава, часови и сл.), ЕКТС и очекувано оптоварување за совладување на предметните програми);

Приказ за вклучувањето на практична настава во предметните односно студиските програми;

Извештај за реализирана практична настава и надворешни активности (обуки, практична работа и други активности кои не се одвиваат во установата, но му овозможуваат на студентот да стекне искуства во областа на неговите студии) во последните пет години за сите студиски програми.

Начинот на студирање и реализација на предвидените наставни активности на вториот и третиот циклус се комплетно претставени и опишани во елаборатите на студиските програми. Од нив, може да се забележи дека како и на другите единици на УКИМ и во Институтот за сточарство и рибарство студиите се согласно Болоњскиот процес и Европскиот кредит трансфер систем. Начинот на реализација на наставните активности е така конципиран што на студентот му овозможува да остварува и надворешни активности како учество на научно-истражувачки проект (практична работа), учество на работилници и обуки надвор од Институтот, а кои се од значење за усовршување на неговото образование.

Целокупниот ангажман на студентот е опишан во елаборатите, како и активностите кои ќе му помогнат да стекне соодветно

искуство и знаење на програмата каде е запишан. Начинот на проверка на стекнатото знаење е исто така опишан во елаборатите. За секој предмет е даден опис на очекувани активности на студентот и начин на кој ќе се проверува стекнатото знаење. Секој предмет има број на ЕКТС кој го претставува обемот на работа што студентот мора да го оствари за да го положи испитот. Евалуацијата на знаење се врши не само преку завршно испитување туку во предвид се земаат активностана студентот подготовка на проекти, семинарски и домашни задачи, вежби.

Вториот циклус на студии има предвидено оптоварување на студентот со 60 односно 120 ЕКТС (едногодишни односно двегодишни студии), додека кај докторските студии оптоварувањето е со 180 ЕКТС.

За секој од предвидените предмети наставниот кадар има јасно назначена основна и дополнителна литература која студентот треба да ја користи при подготовка на домашни задачи, проекти, семинарски, вежби како и при подготовка на завршниот испит. Во текот на 2023/2024 година беа реализирани активности на студентите од трет циклус студии надвор од установата каде се реализира наставата и тоа:

1. FAO workshop 08.-14.10.2023: Inland fisheries management and aquatic biodiversity conservation. University of south bohemia, faculty of fisheries and protection of waters-research Center Cenakva. Vodnany, Ceske Budejovice

2. INTERREG IPA-WORKSHOP – Info Day/Partner Search Forum for potential beneficiaries on 1st Call for Proposals. January, 25 2024, Ohrid

3. Green Growth Platform – “National workshop for biobased solutions in water ecosystems with multi stakeholder approach”. Accelerating of circular integration of biobased solutions in European rural areas- BIORURAL. Financed by EU research and innovation programme – HORIZON EUROPE. Presentation titled: “Alternative approach in aquaculture – probiotic addition in carp feed reared in intensive cage system”.

4. Учество во работилница како дел од активности од столб 1 – Син раст на Европската стратегија (EUSAIR) на проектот „Поддршка на ЕУ за имплементирање на Стратегијата на ЕУ за Јонско-Јадранскиот регион“. Настанот беше поддржан од Министерството за земјоделство шумарство и водостопанство, Министерството за животна средина и просторно планирање и Министерството за Европски прашања. Наслов на работилницата беше „Влијанието на синиот раст “BLUE GROWTH”, врз животната средина. На оваа работилница докторантот м-р Ирина Маневска во соработка со менторот проф- д-р Васил Костов учествуваше со презентација за алтернативни еколошко биобазирани решенија во аквакултурата како активност за дисеминација на резултати од истражувањата спроведени во магистерскиот труд.

5. Присуство на конференција со меѓународно учество под наслов „AdriBioPro2024 (Adriatic Biodiversity Protection Conference 2024)“, од 01-04 октомври 2024 година одржана во Котор Црна Гора, со презентација на прифатен научен апстракт за научен труд со наслов „Ecological research of ichthyofauna and bental fauna in Kozjak reservoir“.

Автори: Irlna Manevska, Jelena Hinič-Jordanovska, Marija Kostova, Valentina Slavevska-Stamenkovič, Vasil Kostov.

6. Проф. д-р Васил Костов и Асс. м-р Ирина Маневска присуствуваа на онлајн вебинар со наслов: “Water climate Discission – Radical Change: Polluter Pays plus”. IWA’s SWS Climate Working Group meeting.

Институтот за сточарство и рибарство на своите студенти од втор и трет циклус студии преку меморандуми или договори за соработка со различни фирми им овозможува практично да го следат процесот на преработка на храна како дел од наставните програми на предметите производство на безбедна храна од анимално потекло, Квалитет и преработка на месо, квалитет и преработка на млеко (Меморандум за соработка со ДПТУ Трница ДОО Трница Мврово и Ростуша). Меморандуми за соработка со Здружение на одгледувачи на автохтона раса кози „Домашна Балканска коза“ с. Дебели, Валандово и Здружение на одгледувачи на автохтона раса овци „Каракачанка“ Скопје ќе им помагаат на студентите во посетата на фарми каде практично ќе ги следат новите технологии на одгледување животни, ќе ги продлабочат знаењата за начините на исхрана на животните, ќе учествуваат во традиционалниот начин на производство на млечни и месни производи и сл. Со реализација на практичниот дел од наставните програми студентите стекнуваат вештини за препознавање и решавање на проблемите при одгледувањето на животните, земјоделското производство во целина, како и производството и преработката на храна. Стекнуваат вештини за комуникација, тимска работа; да демонстрираат знаење и вештина во комплексни ситуации, да покажат способност за анализа и критичка мисла за решавање на проблеми со кои ќе се соочуваат во текот на нивната работа Меморандумот за соработка со лабораторијата Фудлаб ќе им овозможи на студентите продлабочување на практично знаење за лабораториско работење каде што самостојно можат да учествуваат во изработката на анализите за потребите на своите магистерски и докторски трудови. Стекнатото знаење понатака можат да го применат доколку изберат професионален ангажман во индустриски капацитети за производство и преаботка на храна (месо, млеко, јајца) каде постојано ќе треба да знаат какви анализи ќе бидат потребни на суровините или пак на готовите производи.

Прилози

Елаборати од акредитираните студиски програми од втор и трет циклус студии

- Елаборат од студиската програма од втор циклус студии „Зоотехника“

[http://istoc.ukim.edu.mk/wp-](http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/04/02/97%9E%9E%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%90%20%D0%92%D0%A2%D0%9E%D0%A0%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf)

[content/uploads/2024/04/02/97%9E%9E%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%90%20%D0%92%D0%A2%D0%9E%D0%A0%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf](http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/04/02/97%9E%9E%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%90%20%D0%92%D0%A2%D0%9E%D0%A0%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf)

Линкови до студиските програми од трет циклус студии

- Елаборат студиска програма „Зоотехника и агроменџмент“- трет циклус

[http://istoc.ukim.edu.mk/wp-](http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/04/02/97%9E%9E%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%90%20%D0%98%20%D0%90%D0%93%D0%A0%D0%9E%D0%9C%D0%95%D0%9D%D0%90%D0%8F%D0%9C%D0%95%D0%9D%D0%A2%20%D0%A2%D0%A0%D0%95%D0%A2%20%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1%20%D0%A1%20%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf)

[content/uploads/2024/04/02/97%9E%9E%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%90%20%D0%98%20%D0%90%D0%93%D0%A0%D0%9E%D0%9C%D0%95%D0%9D%D0%90%D0%8F%D0%9C%D0%95%D0%9D%D0%A2%20%D0%A2%D0%A0%D0%95%D0%A2%20%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1%20%D0%A1%20%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf](http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/04/02/97%9E%9E%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%90%20%D0%98%20%D0%90%D0%93%D0%A0%D0%9E%D0%9C%D0%95%D0%9D%D0%90%D0%8F%D0%9C%D0%95%D0%9D%D0%A2%20%D0%A2%D0%A0%D0%95%D0%A2%20%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1%20%D0%A1%20%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf)

<p>- Елаборат студиска програма „Рибарство“ - трет циклус http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/04/02/%D0%A0%D0%98%D0%91%D0%90%D0%A0%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%9E%20%D0%A2%D0%A0%D0%95%D0%A2%20%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1%20%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf</p> <p>Меморандуми и договор за соработка се дадени во 2.3 означени како: 2.3.Д. Меморандуми за соработка со Здружение на одгледувачи на автохтона раса кози „Домашна Балканска коза“ с. Дедели, Валандово (Арх. бр.03-496 од 27.09.2024) 2.3.Ѓ. Здружение на одгледувачи на автохтона раса овци „Каракачанка“ Скопје (Арх. бр.03-495 од 27.09.2024) 2.3.Е. Меморандумот за соработка со лабораторијата Фудлаб 2.3.Ж. Меморандум за соработка ДПТУ Трница 2.3.З. Договор за соработка со рибник</p>	
<p>2.7. Информациите за студиската програма објавени на сајтот на установата кореспондираат со официјалните записи. Информациите се објавени и на јазикот на кој се изведува програмата.</p>	<p>Линк до веб страна каде се објавени наведените информации.²</p>
<p>Прилози Линк до веб страната на УКИМ Институт за сточарство и рибарство- Скопје http://istoc.ukim.edu.mk/?page_id=76</p>	
<p>2.8. Високообразовните установи ги следат и периодично да ги ревидираат своите студиски програми со цел истите ги постигнат поставените цели и да ги задоволат потребите на студентите и општествената заедница. Ревизијата е насочена кон континуирано подобрување на студиските програми. За активностите кои се планираат или се преземаат врз основа на ревизијата треба да се информираат сите засегнати учесници.</p>	<p>Извештаи за спроведена настава или информација за следењето на наставата; Индикатори и заклучоци; Приказ на ревидирани студиски програми во последните пет години со информации за природата на измената причините за спроведените промени и очекуваните резултати.</p>
<p>Студиските програми од втор и трет циклус студии се акредитираат и реакредитираат согласно законски предвидените рокови за таа намена. Елаборатите од новите студиски програми, решенијата за акредитација на истите и решенијата за почеток со работа на студиските програми, навремено се објавуваат на веб страната на Институтот и се јавно достапни за сите заинтересирани страни.</p> <p>Во текот на изведувањата на активностите предвидени со студиската програма професорите можат на студентите да им предложат нова литература, со цел студентите да се стекнат со нови знаења, концепти и решенија од областа која ја изучуваат. Како резултат на редовното следење на промените во образовните и научни области од зоотехниката и рибарството се прават и дополнуваат студиските програми за да бидат соодветни на потребите на студентите, општествената заедница и пазарот на труд.</p> <p>За таа цел студиската програма од втор циклус студии беше ревидирана и изменета и доби решение за акредитација во учебната 2023/2024 година. Решение за почеток со работа на студиската програма и покрај сите настојувања на Институтот не е добиено, така што во учебната 2023/2024 година Институтот не можеше да изврши упис на студиската програма.</p> <p>Во 2023/2024 година за прв пат стартуваа студиските програми од трет циклус студии Зоотехника и агроменџмент и Рибарство.</p> <p>Наставниот кадар на Институтот е редовно достапен на студентите, а комуникацијата освен со физичко присуство во Институтот може да се одвива и преку кореспонденција преку електронска пошта. Студентите се договараат со професорите за термините за консултации, за начинот на извршување на обврските предвидени со студиската програма како и за начинот на оценување, полагање и реализација на сите други обврски предвидени со студиските програми. Студентите навремено се обавестуваат за извршување на обврските во однос на уписи и заверки на семестри, пријавување на испити преку електронска пошта, а термините за полагање се договараат со професорите согласно со термините предвидени со Универзитетскиот календар за учебната 2023/2024 година.</p>	
<p>Прилози Прилог 2.8.А. Решение за акредитација на студиска програма од втор циклус Зоотехника Прилог 2.8.Б. Решение за акредитација на студиска програма „Зоотехника и агроменџмент“- трет циклус (1 и 2) Прилог 2.8.В. Решение за акредитација на студиска програма „Рибарство“- трет циклус (1 и 2) Прилог 2.8.Г. Решение за почеток со работа на студиската програма Зоотехника и агроменџмент од трет циклус Прилог 2.8.Д. Решение за почеток со работа на студиската програма Рибарство од трет циклус Елаборати од акредитираните студиски програми од втор и трет циклус студии - Елаборат од студиската програма од втор циклус студии „Зоотехника“ http://istoc.ukim.edu.mk/wp-</p>	

² Стручната комисија може да побара координаторот при АКВО да ги спореди објавените информации со официјалните записи во АКВО.

[content/uploads/2024/04/02/%D0%97%D0%9E%D0%9E%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%90_%20%D0%92%D0%A2%D0%9E%D0%A0_%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1_%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90_%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf](http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/04/02/%D0%97%D0%9E%D0%9E%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%90_%20%D0%92%D0%A2%D0%9E%D0%A0_%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1_%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90_%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf)

Линкови до студиските програми од трет циклус студии
- Елаборат студиска програма „Зоотехника и агроменџмент“ - трет циклус

[http://istoc.ukim.edu.mk/wp-](http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/04/02/%D0%97%D0%9E%D0%9E%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%98%D0%9A%D0%90%20%D0%98%20%D0%90%D0%93%D0%A0%D0%9E%D0%9C%D0%95%D0%9D%D0%90%D0%8F%D0%9C%D0%95%D0%9D%D0%A2%20%D0%A2%D0%A0%D0%95%D0%A2%20%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1%20%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf)

[content/uploads/2024/04/02/%D0%A0%D0%98%D0%91%D0%90%D0%A0%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%9E%20%D0%A2%D0%A0%D0%95%D0%A2%20%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1%20%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf](http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/04/02/%D0%A0%D0%98%D0%91%D0%90%D0%A0%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%9E%20%D0%A2%D0%A0%D0%95%D0%A2%20%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1%20%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf)

- Елаборат студиска програма „Рибарство“ - трет циклус

[http://istoc.ukim.edu.mk/wp-](http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/04/02/%D0%A0%D0%98%D0%91%D0%90%D0%A0%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%9E%20%D0%A2%D0%A0%D0%95%D0%A2%20%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1%20%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf)

[content/uploads/2024/04/02/%D0%A0%D0%98%D0%91%D0%90%D0%A0%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%9E%20%D0%A2%D0%A0%D0%95%D0%A2%20%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1%20%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf](http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/04/02/%D0%A0%D0%98%D0%91%D0%90%D0%A0%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%9E%20%D0%A2%D0%A0%D0%95%D0%A2%20%D0%A6%D0%98%D0%9A%D0%9B%D0%A3%D0%A1%20%D0%A1%D0%A2%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A1%D0%9A%D0%90%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%9C%D0%90.pdf)

2.9. Статистичките податоци (бројот на предмети кои се реализираат, бројот на студенти, оценки, број и причини за напуштање на студиите итн.) редовно се следат и системски се анализираат.	Статистички податоци (бројот на предмети кои се реализираат, бројот на студенти, просечни оценки по предмети, број и причини за напуштање на студиите итн.) по академски години за последните пет години.
---	---

Во учебната 2023/2024 година, на втор циклус студии на студиската програма Рибарство, во зимскиот и летниот семестар беа реализирани активности предвидени со студиската програма за еден запишан студент во учебната 2022/2023 година. Беа реализирани вкупно активности по вкупно 7 предмети и до моментот на изготвување на извештајот студентот имаше положено 4 предмети со просечна оцена 10,00 по предмет.

Во учебната 2023/2024 година на трет циклус студии на студиската програма Рибарство беше запишан еден студент. Во зимскиот и летниот семестар беа спроведени активности предвидени со студиската програма. Во зимскиот и летниот семестар беа реализирани активности по вкупно 8 предмети. До моментот на подготовка на извештајот беа положени 12 испити со просечна оцена 10.00 по предмет.

Во учебната 2023/2024 година на студиските програми од втор и трет циклус студии се запишани двајца студенти, кои ги реализираа предвидените испити на највисоко ниво односно беа добро подготвени и покажаа знаење на високо ниво.

Имајќи го во предвид малиот број на студенти (двајца) запишани на студиските програми од втор и трет циклус студии не е нерално да се очекува просечната оцена на студирање да биде 10.00 со оглед дека студентите покажале високо ниво на подготвеност и знаење.

Во учебната 2023/2024 година ниту еден студент не ги напуштил студиите.

[Линк до iKnow системот](#)

Прилози

Прилог. 2.9.A. Табела - Статистички податоци

Прилог. 2.9.B. Табела - Просечни оценки по предмети

Прилог. 2.9.B. Табела - Причини за напуштање на студиите

Стандард 3

СТАНДАРД 3: УЧЕЊЕ, НАСТАВА И ВРЕДНУВАЊЕ НАСОЧЕНО КОН СТУДЕНТОТ

ИНДИКАТОР	ДОКУМЕНТАЦИЈА
3.1. Установата има развиен механизам кој гарантира дека програмите се изведуваат на начин со кој се мотивираат студентите да земат активно учество во креирањето на процесот на учење и дека оценувањето на студентите го отсликува овој процес.	Приказ на системот за изведување на настава на ниво на установа; Акт/правила/стандарди или индикатори за квалитет во наставата; Конкретни примери за активно учество на студентите во процесот на учење.

Институтот за сточарство и рибарство-Скопје при подготовка на елаборатите на студиските програми од втор и трет циклус студии води сметка за начинот на реализација на предвидените содржини преку активно вклучување на студентите во истите. При тоа студентите се вклучуваат во апликативни и научно-истражувачки проекти каде преку практична работа се едуцираат како да ја организираат и спроведат работата на терен; како да ги концептираат и реализираат научно-истражувачките експерименти; како да собираат материјал за истражување; начинот на лабораториска анализа на истиот и сл. Преку подготовката на семинарските и проектните задачи студентите се едуцираат за начинот на презентација на добиените резултати. Студентите исто така се стимулираат да ги образложат своите мислења и ставови во однос на одредени проблематички од областите кои ги изучуваат преку дискусии, разговори, образложенија на начинот на работа. Се едуцираат како да ги дискутираат и цитираат резултатите и сознанијата на други научни работници презентирани преку објавени научни

трудови. Студентите се стимулираат да објавуваат научни трудови и да учествуваат во нивната изработка и пишување. Институтот за сточарство и рибарство издава научно списание под името Macedonian Journal of Animal Science каде студентите можат да објавуваат трудови.

Начинот на реализација на наставата и оценувањето на студентите е подетално образложено во елаборатите на студиските програми на втор и трет циклус студии. Начинот на оценување даден во студиските програми се реализира преку евалуација на активностите на студентите како вежби, проектни активности, начин на презентација, дискусии, тестови или устен испит и сл.

Реализација на наставните програми е регулирана и преку повеќе акти и документи како:

- Статут на Институтот за сточарство и рибарство-Скопје, каде се дефинирани надлежностите на Институтот
- Правилник за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (додипломски студии) и втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
- Одлука за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство – Скопје
- Правилник за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии-докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје 2020 г.

Студентите сите потребни информации за наставата, испитите и другите предвидени активности ги добиваат преку веб страната на Институтот, преку огласната табла на Институтот или пак им се испраќаат преку електронска пошта или пак во директна комуникација со наставниците и кадарот во Институтот.

Прилози

Прилог 3.1.А Елаборат студиската програма од втор циклус студии „Рибарство“

- Линк до елаборатот од студиската програма од втор циклус студии „Зоотехника“ е даден во Прилог 2.8.Г.

- Линк до елаборатот од студиската програма од трет циклус студии „Зоотехника и агроменџмент“ е даден во Прилог 2.8.Е. и до елаборатот од студиската програма од трет циклус студии „Рибарство“ е даден во Прилог 2.8.Ж.

Прилог 3.1.Б. Статут на Институтот за сточарство и рибарство-Скопје

Прилог 3.1.В. Статутарна Одлука измена на Статут

Прилог 3.1.Г. Правилник за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (додипломски студии) и втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Прилог 3.1.Д. Одлука за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство – Скопје

Прилог 3.1.Г. Правилник за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии-докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје 2020 г.

3.2. Установата ја почитува различноста на студентите и нивните потреби, овозможува флексибилни пристапи на учење. Се користат различни модели на реализација на настава онаму каде е тоа возможно како и мноштво на педагошки методи.	Приказ на реализацијата на наставата за секоја студиска програма одделно; Опис на начините на изведување на наставата за сите студиски програми; Конкретни примери за иновативни методи во изведување на наставата.
--	---

Начините на изведување на наставата се регулирани со акти и правилници на Универзитетот и Институтот и тоа : Правилник за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (додипломски студии) и втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје; Одлука за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство – Скопје; Правилник за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии-докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје 2020 г. Начините на изведување на наставата се теоретски преку предавања, практично преку изведување на лабораториски вежби, се задаваат проектни задачи на одредена тема или пак семинарски задачи. Професорите можат да зададат и домашни задачи со задавање на одреден проблем со цел да го процени начинот на размислување на студентот и пристапот кон негово разрешување. Во консултација со студентите презентацијата на зададените задачи може да биде во пишана форма или пак во вид на устна презентација. Често студентите водат дискусии лице во лице со професорот каде ги изнесуваат своите мислења за одредена проблематика или тема на изучување, при што професорот може да изврши проценка за начинот на пристап и одделување на релевантни и значајни информации, критичко размислување и начинот на донесување и претставување личен став. Сето тоа е во прилог на идните истражувачки активности на студентите, градење и презентација на мислење добиено врз основа на научни и релевантни резултати и информации.

Предавањата се изведуваат со цел студентите да се стекнат односно да ги продалбчат своите теоретски знаења кои подоцна му помагаат да ја следи и практичната настава во вид на вежби. Професорите во текот на наставата можат на студентите дополнително да им презентираат најнови сознанија од областа на предметната настава и за совладување на овие сознанија на студентите им се дава соодветна литература. Со користење на нова литература, примери од секојдневната пракса во сточарството и рибарството, учење преку разрешување на примери од пракса (студентите се најчесто вработени), разработување на студии на случаи се смета за флексибилен и иновативен пристап кон изведување на наставата. Институтот ќе се залага во иднина одредени делови од наставата да ја реализираат истакнати стручњаци од праксата од соодветна област, кои ќе им помогнат на студентите да се стекнат со вештини и компетенции за дејствување при изведување на професионалните ангажмани. Ќе се настојува во иднина да се вклучат и професори и стручни лица од други национални или странски универзитети преку аудио-визуелни и електронски помагала. На таков начин студентите би се стекнале со

дополнителни знаења кои ќе им помогнат во изборот и ивршувањето на својата професија. Студентите се запознаени со можностите и начините на комуникација со професорите кои се прилагодуваат на потребите на студентите.

Објектите и просторните можности со кои располага Институтот се следни: едукативен центар во која се одржуваат предавања и одбрани на магистерски и докторски трудови. Центарот е опремен со проектор, табла, компјутерска и комуникациска опрема. Интернет пристап има во сите простории во Институтот. Практичната настава се реализира во лабораториите при: Центарот за исхрана и преработка на хранителни производи, Центарот за млекоарство и Центарот за рибарство. За практичните потреби на студентите запишани на студиските програми по рибарство на располагање е и мрестилиштето „Шум“ Струга каде се изведува вештачки мрест на салмонидни видови риби (охридска пастрмка и македонска пастрмка), со цел одржување на нивните популации во водите во Македонија; Опитен центар – мрстилиште „Топлец“ во Дојран; објектот во Скопје во (Градски Парк) исто така во рамките на Институтот располага со 7 бетонски базени и 1 пластичен базен, во кои се изведуваат експериментални истражувања на топловодни видови риби (циприниди).

Прилози

- Правилник за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (додипломски студии) и втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (даден во Прилог 3.1.Г.)

- Одлука за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство – Скопје (дадено во Прилог 3.1.Д.)

- Правилник за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии-докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје 2020 г. (дадено во Прилог 3.1.Г.)

- Елаборат студиска програма од втор циклус студии „Рибарство“ (даден во Прилог 3.1.А.)

- линк до елаборат од студиската програма од втор циклус студии „Зоотехника“ (даден во Прилог 2.8.Г.)

Линкови до студиските програми од трет циклус студии

- линк до елаборат студиска програма „Зоотехника и агроменџмент“- трет циклус (даден во Прилог 2.8.Е)

- линк до елаборат студиска програма „Рибарство“ - трет циклус (даден во Прилог 2.8.Ж.)

3.3. Установата редовно врши адаптација на начините на изведување настава. Наставата се темели на интерактивно учење и учење ориентирано кон студентот. Пристапот на учењето е фокусиран на студентот, развојот на неговите вештини и компетенции. Пристапот е интердисциплинарен, базиран на студии на случај (case study) приспособен на циклусот на студии. Студиската програма вклучува и учење базирано на проекти.

Примери на студии на случај кои се користат во наставата, реализирани проекти во наставата или други методи релевантни за студиската програма и сл.;

Примери/извештај за следење на наставата и постапување по слабости; Примери на извршена адаптација на начините на изведување на наставата.

Студиските програми по зоотехника и агроменаџмент им нудат на студентите можност за едукација и специјализација во потесна научна област. Магистрантите и докторандите по завршувањето на студиските програми се профилираат во професионалци компетентни за работа во стопанствата со голем капацитет, индивидуалните добиточни фарми, прехранбените производствени и преработувачки капацитети, владините институции (министерства, инспекторати, агенции, општини), како и во научните и високообразовните институции. Студентите ќе се стекнат со знаења и ќе се оспособат и за креирање и започнување со работа на сопствени, мали и средни претпријатија. По успешното завршување, студентите ќе се стекнат со способност да учествуваат и во мултидисциплинарни тимови од областа на зоотехниката.

Студиската програма по Рибарство е единствена студиска програма од трет циклус во земјата во научното поле РИБАРСТВО (409) согласно Фраскатиевата класификација и е логично и природно продолжение на студиската програма по Рибарство од втор циклус, која се изведува во Институтот за сточарство. Студентите кои ги одбираат овие студиски програми се профилираат во кадри способни за: поставување, реализирање и презентирање на научните истражувања од областа; работа во научно-истражувачки и интердисциплинарни тимови; проценка, анализа и успешно решавање на научни и стручни проблеми од областа рибарство; генерирање, анализа и развој на решенија во конкретна проблематика од рибарството. Тие ќе можат да се вклучат во аквакултурното производство во државата, во активности за заштита и одржување на популациите риби и ендемични видови риби во риболовните води. Се стекнуваат со вештини и знаења за производство на подмладок, репродуктивен материјал, порибителен материјал, за порибување на риболовните води во земјата. Ќе можат да се вклучат во работа на рибници, државни институции, научни и високообразовни институции итн

Наставата се изведува преку предавања со цел студентите да се стекнат со нови, односно да ги продалбочат своите теоретски знаења, кои подоцна им помагаат во следењето на практичната настава во вид на вежби. Начинот на изведување на настава е пропишани со актите на Институтот односно Универзитетот (предавања, вежби, консултации, семинарски работи, домашни задачи, проекти, теренска настава, курсеви и сл., како: Правилник за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (додипломски студии) и втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје; Одлука за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство – Скопје; Правилник за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии-докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје 2020 г.

Предметните наставници имаат директна комуникација со студентите не само преку предавања и вежби туку и преку

спроведување на консултации, директно вклучување на студентите во одредени проектни активности, теренски активности, ги едуцираат и практично ги обучуваат студентите зависно од потребите на наставните содржини.

Во одредени случаи професорите ги носат студентите на рибници и фарми каде тие директно се вклучени во запознавање, елаборирање и решавање на одредени проблеми кои се јавуваат при одгледувањето на животните, производството и преработката на прехранбените производи (case study). Интердисциплинарниот пристап се докажува преку комплексен пристап во решавање на случаите што подразбира изнаоѓање на решенија кои ќе ги задоволат не само проблемите во зоотехниката и рибарството туки и пристап кон заштита на животната средина, економска исплатливост и сл.

Студентите на студиските програми по рибарство се вклучуваат во изведување на експерименти од фаза мрест, одгледување на личинките и одгледување и исхрана на подмладокот. Експериментите се со цел унапредување и подобување на процентот на преживување на личинките, побрзо навикнување на природна и комерцијална исхрана, зголемување на прирастот и начини за подобување и одржување на оптимален квалитет на водата. Експериментите опфаќаат разни методи, алатки (додатоци и суплументи во храната и водата) и техники според новите аквакултурни технолошки трендови.

На тој начин кандидатите имаат можност секојдневно да се во контакт со секоја промена на рибите и нивните потреби, да ги воочат промените на хемизмот на водата, како би се стекнале со практични вештини (директна манипулација и одгледување на рибите). Целта е студентите да се стекнат со продлабочени практични знаења за нивната понатамошна научноистражувачка работа или директно вклучување во технолошкиот процес на аквакултура.

Центарот за рибарство е опремен со лабораториска опрема (светлосен микроскоп, бинокулар, микроскопска камера) каде се изведуваат ихтиолошки анализи на примероци риби по однос на нивната исхрана, репродукција, полова детерминација, возраст (преку читање на лушпи). Ихтиолошките истражувања се изведуваат на сите видови риби од водите на Македонија колекционирани при теренските истражувања во рамки на научноистражувачките проекти во кои се вклучени и студентите. Преку вклучувањето на студентите во научноистражувачките проекти се насочуваат на начинот на изведување на научните теренски и лабораториски истражувања, прибирање на податоци, нивно документирање, обработка, преглед на литература, учество во начинот на толкување и обработка на резултатите и нивно публикување. Се запознаваат со водните тела во државата, екологијата, биодиверзитетот заканиите и ризиците и начини и можности за ублажување на загрозените точки.

Преку публикување на некои од резултатите од истражувањата во кои се вклучени студентите, менторот ги охрабрува да се стекнат со вештини за пишување на научни трудови, презентирање на резултатите, споделување и вмрежување во областа.

Студентите од студиските програми зоотехника и зоотехника и агроменаџмент учествуваат и во теренски активности кои се спроведуваат согласно програмите за заштита на биодиверзитетот организирани од страна на МЗШВ, при што одат во посета на говедарски, овчарски и козарски фарми, каде се обучуваат на нови технологии во одгледување на домашните животни, конвенционални и алтернативни начини на исхрана, селекција и заштита на генотипот, одржлив начин на одгледување, производство и преработка на анималните производи и сл.

Прилози

- Правилник за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (додипломски студии) и втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (даден во Прилог 3.1.Г.)

- Одлука за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство – Скопје (дадено во Прилог 3.1.Д.)

- Правилник за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии-докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје 2020 г. (дадено во Прилог 3.1.Г.)

Елаборат студиска програма од втор циклус студии „Рибарство“ (даден во Прилог 3.1.А.)

- линк до елаборат од студиската програма од втор циклус студии „Зоотехника“ (даден во Прилог 2.8.Г.)

Линкови до студиските програми од трет циклус студии

- линк до елаборат студиска програма „Зоотехника и агроменаџмент“ - трет циклус (даден во Прилог 2.8.Е)

- линк до елаборат студиска програма „Рибарство“ - трет циклус (даден во Прилог 2.8.Ж.)

3.4. Сите кои учествуваат во оценувањето на студентите (наставници, соработници итн.), се запознаени со постојните методи на тестирање и испитување и добиваат поддршка во развивањето на сопствени вештини во ова поле; оценувањето вклучува различни формални алатки за оценување, лабораториски вежби, задачи, проекти итн.

Преглед на методите на оценување и испитување на студентите за секој предмет од студиската програми со приказ на различни формални алатки за оценување, лабораториски вежби, задачи, проекти итн.

Начинот на евалуација на знаењето на студентите и начинот на оценување е претставен во секоја од акредитираните програми на втор и трет циклус студии кои се изведуваат во Институтот за сточарство и рибарство. Наставниот кадар е запознаен со методите на испитување и оценување кои се детално елаборирани и преку: Правилник за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (додипломски студии) и втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје; Одлука за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство – Скопје и Правилник за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии-докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје 2020 г.

Во овие правилници е детално прикажан начинот на изведување на натавата и оценувањето преку евалуација на домашни задачи, изработени семинарски и проектни задачи, вежби и практична работа, истражување на литература, но се евалуира и

<p>интересот на студентот, активноста и самоиницијативноста.</p> <p>На студентите им се дава Одлуката за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство – Скопје и се запознаваат со постапките и држење на настава и испити и за приговори, можности за комисиоко полагање, транспарентност на испити, начин на однесување на испити и сл.</p> <p>Согласно студиските програми од втор и трет циклус студии најмногу внимание при оценувањето се посветува на тестовите кои ги работи студентот, семинарската задача преку која студентот се обучува како да ги сумира и презентира најзначајните податоци од дадената проблематика за обработка и како да ги извлече потребните заклучоци, како и на самостојаните активности (иницијативност, учество во проекти, ангажираноста и мотивираноста за работа и учење). Сепак на наставникот му се остава простор за прилагодување на методите за оценување на своите студиски програми во смисла на воведување и примена на некои иновативни начини на оценување. На пример периодично организирање на работилници со постдипломци и докторанди каде се дискутира на теми од претходно објавени студии. Наставникот може да побара од студентите да образложат и дадат решение на некој зададен проблем или случај поврзан со предметната настава. Сето ова се зема предвид при формирањето на конечната оценка.</p>	
<p>Правилник за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (додипломски студии) и втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (даден во Прилог 3.1.Г.)</p> <p>Одлука за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство – Скопје (дадена во Прилог 3.1.Д.)</p> <p>Правилник за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии-докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје 2020 г. (даден во Прилог 3.1.Ѓ.)</p>	
<p>Прилози</p> <p>Прилог 3.4.А. Табела - Преглед на методи за оценување</p> <p>Прилог 3.4.Б. Табела - Листа на предмети и методи на оценување</p>	
<p>3.5. Критериумите и методите на вреднување и оценување на студентите се однапред објавени и познати.</p>	<p>Линк до веб страна или друг документ во кој се опишани критериумите и методите на вреднување и оценување.</p>
<p>Критериумите и методите за вреднување и оценување на студентите се дадени преку: Правилник за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (додипломски студии) и втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје; Одлука за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство – Скопје и Правилник за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии-докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје 2020 г.</p> <p>Деталните начини на оценување се исто така претставени во елаборатите од студиските програми од втор и трет циклус студии, за секоја предметна програма посебно.</p>	
<p>Прилози</p> <p>- Правилник за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (додипломски студии) и втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (даден во Прилог 3.1.Г.)</p> <p>- Одлука за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство – Скопје (дадена во Прилог 3.1.Д.)</p> <p>- Правилник за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии-докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје 2020 г. (даден во Прилог 3.1.Ѓ.)</p> <p>- Елаборат студиска програма од втор циклус студии „Рибарство“ (даден во Прилог 3.1.А.)</p> <p>- Елаборат од студиската програма од втор циклус студии „Зоотехника“ - линкот е даден во Прилог 2.8.Ѓ.</p> <p>- Елаборат студиска програма „Зоотехника и агроменџмент“ - трет циклус студии - линкот е даден во Прилог 2.8.Е</p> <p>- Елаборат студиска програма „Рибарство“ - трет циклус студии - линкот е даден во Прилог 2.8.Ж.</p>	
<p>3.6. Оценувањето им овозможува на студентите да го демонстрираат степенот на постигнати резултати од учењето. Студентите добиваат повратни информации кои, по потреба се поврзани со совети за понатамошниот процесот на учење. Оценувањето се спроведува доследно и праведно за сите студенти, во согласност со постојните процедури. Резултатите ги исполнуваат очекуваните исходи од учењето. Начинот на оценување е прилагоден на целите на предметите. Каде што е возможно, оценувањето се спроведува од страна на повеќе испитувачи.</p>	<p>Просечни оценки постигнати од студентите по предмет за сите студиски програми, по академска година за последните пет години (доколку е применливо);</p> <p>Информација за начинот за доставување на повратни информации до студенти во делот на оценувањето;</p> <p>Конкретни примери на иновативни пристапи во оценувањето;</p> <p>Примери на предмети каде оценувањето се спроведува од повеќе испитувачи.</p>
<p>Оценувањето на студентите на втор и трет циклус студии во Институтот за сточарство и рибарство-Скопје се одвива согласно критериумите и методите за вреднување и оценување на студентите дадени во: Правилник за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (додипломски студии) и втор циклус студии</p>	

(постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје; Одлука за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство – Скопје и Правилник за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии-докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје 2020 г.

Деталните начини на оценување се исто така претставени во елаборатите од студиските програми од втор и трет циклус студии, за секоја предметна програма посебно. Преку критериумите се согледува степенот на постигнатите резултати од учењето, ангажираноста и мотивираноста на студентот, индивидуалната работа, начинот на презентација на знаењето и донесувањето на заклучоци. Доколку има потреба на студентот му се даваат дополнителни насоки за понатамошниот процес на учење.

Студентите повратни информации за резултатите од испитите добиваат веднаш или во рок од 5 дена од изведувањето на испитот. Студентот има право на увид на тестот кога полагањето е по писмен пат. Оценувањето на студентот се спроведува доследно и праведно за сите студенти и е согласно горе наведените акти. Студентите се информираат што е предмет на оценување од страна на професорите и со процедурите на процесот на пријавување, изведување на испитот, испитните рокови, јавноста на испитот, изведување на оценки по испитите, поднесувањето на приговори и постапувањето по истите, комисијско полагање, завршно оценување, а наведени се и обврските на засегнатите страни во целиот процес на оценување.

Согласно студиските програми од втор и трет циклус студии најмногу внимание при оценувањето се посветува на тестовите кои ги работи студентот, семинарската задача преку која студентот се обучува како да ги сумира и презентира најзначајните податоци од дадената проблематика за обработка и како да ги извлече потребните заклучоци, како и на самостојаните активности (иницијативност, учество во проекти, ангажираноста и мотивираноста за работа и учење). Сепак на наставникот му се остава простор за прилагодување на методите за оценување на своите студиски програми во смисла на воведување и примена на некои иновативни начини на оценување. На пример периодично организирање на работилници со постдипломци и докторанди каде се дискутира на теми од претходно објавени студии. Наставникот може да побара од студентите да образложат и дадат решение на некој зададен проблем или случај поврзан со предметната настава. Сето ова се зема предвид при формирањето на конечната оцена.

Доколку предметот го изведуваат двајца наставници студентите полагаат и кај двајцата професори кои оценуваат различни теми од предметот и се изведува зедничка оцена.

Следните предмети од студиската програма зоотехника и агроменаџмент од трет циклус студии се слушаат и полагаат кај двајца наставници:

Селекција на домашните животни, Развој на нови функционални производи, Споредни производи од прехранбената индустрија, Неконвенционално производство, Нови технологии и системи во овчарството

Нови технологии и системи во говедарството, Влијание на климатските промени во сточарството со примена на адаптивни мерки.

Прилози

Просечните оценки за предметите кои се полагаани во учебната 2023/2024 г. се дадени во точка 2.9 прилог 2.9 Б, а исто така оцените од испитите од втор циклус студии се внесуваат во iKnow системот.

Начинот на формирање на оценките се дадени во прилог 3.4.Б. Табела - Листа на предмети и методи на оценување.

- Правилник за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (додипломски студии) и втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (даден во Прилог 3.1.Г.)

- Одлука за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство – Скопје (дадена во Прилог 3.1.Д.)

- Правилник за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии-докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје 2020 г. (даден во Прилог 3.1.Ѓ.)

- Елаборат студиска програма од втор циклус студии „Рибарство“ (даден во Прилог 3.1.А.)

- Елаборат од студиската програма од втор циклус студии „Зоотехника“ - линкот е даден во Прилог 2.8.Ѓ.

- Елаборат студиска програма „Зоотехника и агроменаџмент“- трет циклус студии - линкот е даден во Прилог 2.8.Е

- Елаборат студиска програма „Рибарство“ - трет циклус студии - линкот е даден во Прилог 2.8.Ж.

3.7. Во установата постои формална процедура за жалба вклучувајќи и пријава на корупција од студентите на сите видови на студии. Системот е функционален и ефикасен.

Акт во кој е регулирана постапката по жалба од студентите;
Акти за спречување на корупцијата на установата;
Приказ на поднесени жалби на студенти вклучувајќи и пријави на корупција во последните пет години со процент на позитивно и негативно решени жалби;
Приказ на пријави на корупција во установата.

Правата на студентите се остваруваат согласно разни акти и правилници кои се однесуваат на начинот на студирање на втор и трет циклус студии и тоа:

- Правилник за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (додипломски студии) и втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

- Одлука за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство – Скопје

- Правилник за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии-докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје 2020 г.

Согласно член 61 од Одлука за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство – Скопје, барањата од студентите се поднесуваат до директорот на Институтот, кој во рок од 30 дена од поднесување на Барањето треба да одлучи, во спротивно студентот има право истото Барање да го поднесе и до Институтската управа. Против решението на директорот студентот има право на жалба во рок од 15 дена. Сите постапки за остварување на правата на студентите се опишани во горенаведените акти и правилници.

Процедурата за пријава на корупција во Институтот се реализира согласно Правилникот за работа и надоместокот на овластено лице за прием на пријави за корупција на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Во учебната 2023/2024 година, но и во претходните години, во Институтот за сточарство и рибарство нема поднесено жалби, како и пријави за корупција, од страна на студентите.

Во однос на вработените во Институтот системот и процедурите на жалби и пријави од корупција е согласно Законот за заштита на укажувачите (Сл. весник на РМ бр. 196/2015, 35/2018) и Правилникот за заштитено внатрешно пријавување во институциите во јавниот сектор (Сл. весник 46/2016)

На веб-страницата на институтот ќе се вметне банер во кој ќе се стават Правилникот за работа и надоместокот на овластено лице за прием на пријави за корупција на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Законот за заштита на укажувачите, Правилникот за заштитено внатрешно пријавување во институциите во јавниот сектор и ќе се назначи овластено лице за пријава на корупција.

Прилози

- Правилник за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (додипломски студии) и втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (даден во Прилог 3.1.Г.)
- Одлука за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство – Скопје (дадена во Прилог 3.1.Д.)
- Правилник за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии-докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје 2020 г. (даден во Прилог 3.1.Г.)

Прилог 3.7.А. Правилникот за работа и надоместокот на овластено лице за прием на пријави за корупција на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Стандард 4

СТАНДАРД 4: ЗАПИШУВАЊЕ И НАПРЕДУВАЊЕ НА СТУДЕНТИТЕ, ДИПЛОМИ И СЕРТИФИКАТИ	
ИНДИКАТОР	ДОКУМЕНТАЦИЈА
4.1. Високообразовната установа соодветно ги спроведува однапред утврдените и објавени прописи кои ги покриваат сите фази на студирањето, т.е. запишувањето, напредувањето за време на студиите, дипломата и сертификатите. Прописите се јавно достапни.	Акт во кој е регулирано прашањето; Линк до веб-страница на објавата.
<p>При реализацијата на образовната дејност Институтот за сточарство и рибарство-Скопје во целост го применува Правилникот за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (додипломски студии) и втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Во него јасно се утврдуваат сите релевантни аспекти за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв и на втор циклус студии (постдипломски студии), како и на интегрираните студии на првиот и вториот циклус на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје („Универзитетски гласник“, Бр. 417/2019 година).</p> <p>Во согласност со Законот за високо образование, Правилникот на УКИМ и Статутот на институтот, Научниот совет донесе Одлука за правила на студирање на втор циклус на студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство и рибарство–Скопје („Универзитетски гласник“, Бр. 578, ноември 2021 година). Во Одлуката уште подетално се уредени и образложени релевантните аспекти во однос на вториот циклус на студии (постдипломски студии) кои се реализираат во институтот. Тие се однесуваат на уписните постапки, студентскиот календар, испитниот режим, напредувањето, инклузивно со условите за побрзо напредување, завршувањето на образованието, преминувањата помеѓу студиските програми, повторувањето на семестарот, презапишувањето на предмети, односно условното напредување, продолжувањето на студиите по прекинувањето, паралелното, интердисциплинарното и индивидуалното студирање, признавањето на испитите и другите студиски обврски положени на различни високообразовни установи, видот на исправите кои му се издаваат на студентот врз основа на евиденцијата определена со Законот за високото образование, постапката за заштита на правата на студентите, органите надлежни за водење на постапките и одлучувањето, дисциплинската одговорност и правата и должностите на студентите во дисциплинската постапка и други правила поврзани со правата и должностите на студентите на институтот.</p> <p>Активностите во однос на третиот циклус на студии (докторски студии) во Институтот за сточарство и рибарство-Скопје се реализираат согласно Правилникот за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус</p>	

студии докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Со овој правилник се регулираат организацијата, постапката, координацијата и реализацијата на докторските студии, потоа условите и начинот на запишување на студентите, структурата на студиите, постапката на пријавување, изработка и одбрана на докторскиот труд, како и називите на научниот степен доктор на науки.

Прилози

Прилог 4.1.А. Одлука за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство и рибарство –Скопје

Прилог 4.1.Б. Правилник за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (додипломски студии) и втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Прилог 4.1.В. ПРАВИЛНИК за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии - докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

4.2. Установата има развиено функционална постапка и/или алатки за собирање и следење и за напредок на студентот и делува врз основа на добиените информации.	Информација за постоене на соодветни алатки за следење на напредокот на студентот; Доказ дека системот е функционален.
---	---

Во Институтот за сточарство и рибарство -Скопје следењето и водењето на евиденција за напредокот на студентите на втор циклус студии (постдипломски студии) се врши согласно дефинираната рамка во:

- Законот за високо образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/18);
 - Правилникот за водење евиденции за високото образование, донесен од министерот за образование и наука, врз основа на член 201 став (4) од Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 102/18);
 - Правилникот за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (додипломски студии) и втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје;
 - Одлуката за правилата на студирање на втор циклус на студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институтот за сточарство и рибарство – Скопје („Универзитетски гласник“, Бр.578, ноември 2021 година).
- Согласно Член 159 од Законот за високо образование, институтот води матична книга на запишани студенти, главна книга на дипломирани студенти и досие на секој студент. Тие се уредени со Правилникот за формата и начинот на водењето (во материјална и електронска форма) и содржина на матичната книга на запишани студенти и главна книга на дипломирани студенти, донесен од министерот за образование и наука („Службен весник на Република Македонија“ бр. 102/18). Матичната книга на запишани студенти и главната книга на дипломирани студенти се документи од трајна вредност.

Во согласност со наведените прописи во Институтот за сточарство и рибарство-Скопје се води студентско досие (во електронска и хартиена форма) каде што може јасно да се види, односно да се следат сите активности поврзани со напредокот на студентот во текот на студирањето. Исто така, се води и матична книга на студентите, каде се наведени сите релевантни податоци за студентот, како и датумот на магистрирање, односно докторирање.

Воспоставениот електронски систем на евиденција - iKNOW СИСТЕМОТ на УКИМ, овозможува следење на напредокот на секој студент и на неговите активности низ процесот на студирање, како од страна на институтот, така и на секој поединечен студент. Во овој систем секој вработен во Институтот и секој регистриран студент, по безбедносна автентикација, може да пристапи до информации за своите активности и напредокот во текот на студентскиот процес, согласно утврдените правила за пристап во системот и привилегиите кои му се дадени. Системот се ажурира во реално време.

Студентите и професорите на Институтот за сточарство и рибарство -Скопје го користат iKNOW СИСТЕМОТ согласно Упатството за користење на интегрираниот систем за студентски сервиси iKnow, објавено на веб страната на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Прилози

- Закон за високото образование (Службен весник на РМ 82/2018) - http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/ZVO-NOV_Sl.vesnik_br.82_od_8.5.2018.pdf

- Законот за високото образование (Службен весник на Р М 178/2021) <http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/ZVO-lzmena-178-2021.pdf> и

- Правилник за формата и начинот на водење (во материјална и електронска форма) и содржина на матична книга на запишани студенти и главна книга на дипломирани студенти (Службен весник на РМ 102/2018) <https://www.slvesnik.com.mk/Issues/751f8cc071e44013865e3b3401f440a3.pdf>

- Правилник за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (додипломски студии) и втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје - Прилог 4.1.Б.

- Одлука за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство и рибарство –Скопје – дадено во Прилог 4.1.А.

- ПРАВИЛНИК за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии - докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје - Прилог 4.1.В.

- Студентско досие во електронска и хартиена форма (согласно Член 159 од Законот за високо образование)

- iKNOW СИСТЕМ - [линк](#)

- Упатството за користење на интегрираниот систем за студентски сервиси iKnow - [линк](#)

4.3. Високообразовната установа има развиено постапка за признавање на периодите на студирање и претходно учење, што вклучува и	Акт во кој е регулирано прашањето; Листа на студенти на кои им е признато неформалното и формалното учење вклучувајќи и за време на мобилноста, за последните пет години.
---	--

<p>признавање на неформалното и формалното учење, на студентите за време на студиите, вклучувајќи и за време на мобилноста на студентите.</p>	
<p>Во Законот за високо образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/18) и Одлуката за правила на студирање на втор циклус на студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство и рибарство–Скопје („Универзитетски гласник“, Бр.578, ноември 2021 година), подетално се елаборирани и уредени напредувањето за време на студиите, преминот од една програма во друга за време на студирањето, повторувањето на семестарот, презапишувањето на предмети, односно условното напредување, продолжувањето на студиите по прекинувањето, признавањето на испитите и другите образовни активности положени, односно реализирани на различни образовни установи, паралелното, интердисциплинарното и индивидуалното студирање.</p> <p>Информации за определени образовни активности и реализирана мобилност се евидентираат во студентското досие (кое го води раководителот за настава). Ова досие се води за секој студент, при што се евидентираат сите претходни и сегашни образовни активности и мобилности. Постојат посебни процедури и евиденција на пријавите и реализираните мобилности на студентите (посебно оние кои се однесуваат на Еразмус). Во рамки на програмата ЕРАЗМУС+ К103 на Европската комисија, Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје секоја година распишува конкурс за доделување стипендии за студенти за студиски престој на високообразовните институции во ЕУ. Студентите на институтот се информираат за можноста за студентска мобилност на програмата ЕРАЗМУС преку веб страната на Институтот.</p> <p>Согласно постојната регулатива во областа на високото образование нема правна обврска за евиденција и признавање на неформалното образование. Оттаму, Институтот за сточарство и рибарство -Скопје нема евиденција за неформално образование. Независно од тоа, Институтот дава можност за неформално/практично образование на студентите во делот на научно-истражувачката работа преку нивно вклучување во реализација на проекти, како и можноста за објавување на научни/стручни трудови (самостојно или во коавторство со професорите) во часописот „Macedonian Journal of animal science“. За овие активности не се води посебна евиденција и истите не претставуваат задолжителна обврска за студентите.</p>	
<p>- Закон за високото образование (Службен весник на РМ 82/2018) - http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/ZVO-NOV_Sl.vesnik_br.82_od_8.5.2018.pdf</p>	
<p>- Закон за високото образование(Службен весник на Р М 178/2021) http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/ZVO-lzmena-178-2021.pdf</p>	
<p>Прилози</p> <p>- Одлука за правила на студирање на втор циклус на студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Институт за сточарство и рибарство – Скопје - дадено во Прилог 4.1.А.</p> <p>Прилог 4.3.А. Конкурс за студентска мобилност во рамки на ERASMUS+ програма</p> <p>Прилог 4.3.Б. Листа на студенти на кои им се признати неформалното и формалното учење, вклучувајќи и за време на мобилност</p>	
<p>4.4. По завршувањето на студиите, студентите добиваат документација која ја појаснува стекнатата квалификација, компетенции и резултати од учењето, степенот, содржината и статусот на успешно завршените студии. Документација е јасна, разбирлива и сеопфатна.</p>	<p>Диплома, уверение и додаток на диплома</p>
<p>Студентите на Институтот за сточарство и рибарство –Скопје по завршувањето на студиите добиваат документација во која се објаснува, односно се наведени сите релевантни информации за стекнатата квалификација, компетенции и резултати од учењето, стекнатиот степен на образование, содржината и статусот на успешно завршените студии.</p> <p>Во Законот за високо образование - Оддел 5, Член 155 („Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/18),) е утврдена рамката и содржината на дипломата, уверението и додатокот на диплома. Содржината и формата на дипломата и упатството за подготовка на додаток на дипломата и на другите јавни исправи определени со овој закон се уредени со посебен Правилник. Врз основа на Член 155 став 10 од Законот за високо образование, Правилник за содржината и формата на дипломата, упатството за подготовка на додаток на дипломата и на другите јавни исправи донесува министерот надлежен за работите на високото образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 102/18).</p> <p>Документацијата која ја издава Институтот за сточарство и рибарство - Скопје е согласно оваа законска регулатива и истата е сеопфатна, јасна и разбирлива, а документите кои се издаваат (дипломата, уверението и додатокот на диплома) ги содржат сите неопходни информации за завршените студии. Стручниот односно научниот назив со кој се стекнува студентот по завршување на студиската програма е наведен во Елаборатите и Решенијата за акредитација на студиската програма.</p>	
<p>Прилози</p> <p>Закон за високото образование (Службен весник на РМ 82/2018) - http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/ZVO-NOV_Sl.vesnik_br.82_od_8.5.2018.pdf</p> <p>- Законот за високото образование(Службен весник на Р М 178/2021) - http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/ZVO-lzmena-178-2021.pdf</p> <p>- Правилник за содржината и формата на дипломата, упатството за подготовка на додаток на дипломата и на другите јавни исправи (Службен весник на РМ 102/2018) стр.80</p> <p>https://www.slvesnik.com.mk/issues/751f8cc071e44013865e3b3401f440a3.pdf</p>	

Стандард 5

СТАНДАРД 5: НАСТАВЕН КАДАР ³	
ИНДИКАТОР	ДОКУМЕНТАЦИЈА
5.1. Високообразовната установа обезбедува компетентен наставен кадар за реализација на студиските програми. Квалификациите на наставниот кадар вклучен во изведувањето на студиските програми се соодветни на профилот и концептот на студиите како и на предвидените наставни предмети.	Биографии на ангажираниот наставен кадар на сите студиски програми во Europass формат (со информации за последните пет години, информации за профилот вклучувајќи завршени циклуси на студии и стекнато звање, податоци за остварена научноистражувачка работа и резултати); Одлуки за избор во звање; Преглед на предмети кои кадарот го предавал во изминатите пет години на сите циклуси на студии на установата (прикажан поединечно и по азбучен ред на презимето на вработеното/ангажираното лице).
<p>Наставно-научниот кадар на Институтот за сточарство и рибарство – Скопје во делот на образованието во учебната 2023/2024 година беше активно вклучен во реализација на настава на втор и трет циклус на студии. При тоа, сите наставници кои ја реализираа наставата имаат звање доктор на науки од соодветната област и во Институтот се вработени со полно работно време. Дополнително, во мал процент се ангажираат надворешни професори кои се компетентни за реализација на студиските програми. Имено, наставата во Институтот за сточарство и рибарство – Скопје во учебната 2023/2024 година ја реализираа 8 наставници, од кои 7 редовни професори (на возраст од 50 до 58 година), 1 вонреден професор (на возраст од 44 години) и 1 соработник – асистент (на возраст од 49 години). На почетокот на учебната 2023/2024 година работниот однос му престана на еден редовен професор поради заминување во пензија, и во јануари 2023 година Институтот изгуби уште еден редовен професор поради негово прерано починување.</p> <p>Во однос на структурата на постојниот наставен кадар може да се констатира дека денес Институтот располага со искусен и компетентен кадар, кој на последипломците и на докторантите може да им го пренесе своето долгогодишно и богато искуство при унапредувањето на нивните вештини и компетенции.</p> <p>Врз основа на информациите од Биографиите на ангажираниот наставен кадар, како и податоци за остварена научноистражувачка работа и резултати, претставени во Прилог 5.1.В-И, Прилог 5.1.Р и Прилог 5.1.С, како и Прилог 5.1.Т, може да се констатира дека постојниот кадар одржува настава на предмети согласно образованието и/или областите на кои докторирале. Воедно, може да се согледа активното учество на секој наставник во процесите поврзани со унапредување на компетенциите и вештините, како и на квалификациите за реализација на студиските програми.</p> <p>Согласно Статутот на Институтот за сточарство и рибарство – Скопје за организирање на вториот циклус на студии – последипломски студии, се формира Наставно-научен колегиум на студиските програми за втор циклус на студии, кој го сочинуваат наставниците кои изведуваат настава по предметите кои се утврдени во студиските програми. Колегиумот при подготовката на студиските програми за втор циклус на студии прави избор на наставниците кои ќе бидат ангажирани на одделни предмети согласно квалификациите, односно научните области согласно образованието и/или областите на кои докторирале, а се компетентни да се вклучат во наставно образовниот процес.</p> <p>Долги години Институтот како и другите единици на УКИМ се соочува со недостаток на млад научен кадар. Во моментот во Институтот работа само осум научни работници (седум во рангот на редовни професори и еден во ранг на вонреден професор) и еден асистент кои се ангажирани во спроведување на наставната дејност. Секако Институтот ангажира наставен кадар од другите единици за да ја реализира комплетно наставата предвидена со студиските програми. Поради одење во пензија како и прераното починување на наш колега од Институтот, бројот на научните работници не само што опаѓа туку и редовно не се обновуваат испразнетите работни места. Причина за тоа е неодобрување на согласности за вработување и финансиски средства за плата од релевантните државни институции (МОН и Министерството за финансии), прво на асистенти како млад научен кадар, а потоа и на доктори на науки кои би биле промовирани во научни соработници/доценти или повисоки наставно-научни звања. Институтот нема буџет со кој би ги надокнадил потребните финансиски средства за плати и други надоместоци на вработените наставно-научни кадри. Институтот постојано доставува барања до наведените надлежни институции за давање согласности за вработување на наставно-научни работници без кои Институтот не би можел да работи и да опстои.</p> <p>Прилог 5.1.А. Статутот на УКИМ Институт за сточарство и рибарство-Скопје 2019 г. Прилог 5.1.Б. Статутот на УКИМ Институт за сточарство и рибарство-Скопје 2023 г.</p> <p>Прилози Прилог 5.1.В. CV Проф.д-р Даниела Беличовска Прилог 5.1.Г. CV Проф.д-р Елена Ефтимова Прилог 5.1.Д. CV Асс.м-р Ирина Маневска Прилог 5.1.Е. CV Проф.д-р Наташа Горговска Прилог 5.1.Ж. CV Проф.д-р Никола Пациновски Прилог 5.1.З. CV Проф.д-р Наташа Матева Прилог 5.1.3. CV Проф.д-р Родне Настова</p>	

³ Се однесува на лицата избрани во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања, кои вршат високообразовна дејност.

Прилог 5.1.S. CV Проф.д-р Васил Костов Прилог 5.1.И. CV Проф.д-р Весна Левков Прилог 5.1.Ј. Одлука за избор во звање на проф.д-р Никола Пациновски Прилог 5.1.К. Одлука за избор во звање на проф.д-р Васил Костов Прилог 5.1.Л. Одлука за избор во звање на проф.д-р Родне Настова Прилог 5.1.Љ. Одлука за избор во звање на проф.д-р Наташа Ѓорговска Прилог 5.1.М. Одлука за избор во звање на проф.д-р Наташа Матева Прилог 5.1.Н. Одлука за избор во звање на проф.д-р Весна Левков Прилог 5.1.Њ. Одлука за избор во звање на проф.д-р Елена Ефтимова Прилог 5.1.О. Одлука за избор во звање на проф.д-р Даниела Беличовска Прилог 5.1.П. Одлука за избор во звање на асс.м-р Ирина Маневска Прилог 5.1.Р. Одлуки и рецензентски извештаи објавени во Билтен Прилог 5.1.С. Табела – звање и научна област во која е избран наставно-научниот кадар и соработниците Прилог 5.1.Т. Список на предмети по професор (втор и трет циклус Рибарство)	
5.2. Објавените трудови на наставниот кадар во референтни научните публикации во последните 5 години се релевантни и придонесуваат во развојот на квалитетни студии односно научната област.	Преглед на бројот на објавени трудови во референтни научни публикации (согласно чл.2 т.21 од ЗВО) на наставниот кадар во последните пет години прикажан групирани по категории предвидени во чл. 2. т.21 (А-Г) од ЗВО. За секоја категорија се презентираат резултатите по азбучен ред на презимето на вработеното/ангажираното лице како и вкупниот број трудови за високообразовната установа; Листа на објавени трудови во референтни научни публикации со линк до публикацијата/трудот.
Научниот кадар на Институтот за сточарство и рибарство – Скопје редовно објавува научни, стучни и прегледни трудови во референтни научни публикации во земјата и странство, од сферата на сточарството, прехранбената технологија, безбедноста на храна итн. Генерално, објавените научни трудови се од научните области каде се избрани професорите. Во академската 2023/2024 година, наставно- научниот кадар има објавено вкупно 14 публикации, од кои 13 научни трудови се објавени во меѓународни научни списанија и 1 труд е објавен во зборник од научен собир. Притоа, треба да се има предвид релативно малиот број на вработени во Институтот и мошне ограничените финансиски ресурси за научноистражувачка работа. Сите наслови на овие изданија се претставени во Прилог 5.2.А - (список на објавени публикации). Поголем дел од наставниците имаат профил на Research Gate и Google scholar каде што јавно се достапни нивните објавени трудови. Дополнително, трудовите се прикачуваат и на универзитетскиот репозиториум, класифицирани во области, придонесувајќи во развојот и квалитетот на студиските програми и областа во која се класифицирани Macedonian Journal Of Animal Science – линк: http://www.mjas.ukim.edu.mk/ . Репозиториум на трудови на УКИМ – линк: https://repository.ukim.mk/	
Прилози Прилог 5.2.А. Број на објавени трудови во референтни научни публикации од страна на наставниот кадар во установата Прилог 5.2.Б. Листа на објавени трудови во референтни научни публикации	
5.3. Оптоварувањето на кадарот во делот на наставата е балансирано. Наставниот кадар се ангажира согласно законските одредби. Бројот на часови на наставниот кадар на годишно ниво е соодветен за реализација на квалитетна настава.	Преглед на бројот на одржаните часови на наставниот кадар и предметите кои ги предавале на сите циклуси на студии (прикажан поединечно и по азбучен ред на презимето на вработеното/ангажираното лице за сите циклуси на студии (прв, втор и трет циклус на студии, доколку е применливо). <i>Се води сметка за примената за чл. 161 ст. 9 и 10 од ЗВО.</i> ⁴ ; Одлуки за распоред на работи и работни задачи за сите циклуси на студии во последните пет години; Извештаи за спроведена настава за сите циклуси на студии во последните пет години (доколку е применливо); Доказ дека на установата има најмалку 10 лица во наставно-научни звања во работен однос со полно работно време.
Во наставниот процес кадарот на Институтот за сточарство и рибарство е вклучен во реализација на образовни активности на втор (Рибарство и Зоотехника) и трет циклус на студии (Рибарство). При ангажирањето на наставниот кадар се води сметка за неговата оптовареност согласно Законот за високо образование (член 161). Прегледот на бројот на предметите кои секој наставник ги предавал во текот на годината (по семестри) на втор и трет циклус на студии покажува дека во Институтот нема професори кои имаат повеќе од 4 предмети во текот на еден семестар (Прилог 5.3.А). Во делот на наставните активности Институтот ги пресретнува и пропишаните акти од Колективниот договор за високо образование и наука (член 34). За жал, Институтот има многу мал број на студенти, од кои повеќето се вработени во Институтот.	
Прилози	

⁴ Лицето избрано во наставно-научно и наставно звање во текот на еден семестар од учебната година може да врши предавање по најмногу четири наставни предмети на прв циклус на студии, на еден или на повеќе универзитети и најмногу четири наставни предмети на втор циклус на студии, на еден или на повеќе универзитети.

5.3.A. - Преглед на број предмети кои секој наставник ги предавал во текот на годината (по семестри) на втор и трет циклус на студии

5.3.B. - Менторства на втор и трет циклус по наставник

5.4. Високообразовната установа има јасни, транспарентни и праведни процеси на вработување, преку услови за работа со кои се препознава важноста од наставната работа. Процесот се базира на академските квалификации и заслуги и нуди еднакви можности за сите кандидати. Праксата на установата кореспондира со утврдените критериуми.	Акт на установата (на пример, Правилник за избор во наставно – научни звања кој се применува или друг акт во кој е регулирана постапката и критериумите за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања); Преглед на лица избрани во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања (со преглед на број на пријавени кандидати, број на избрани кандидати и број на лицата кои не се избрани за сите конкурси во последните пет години). Линк до Билтен во кои се објавени рецензии за избор на наставниот кадар со број на страна.
--	--

Во Институтот за сточарство и рибарство при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, процесите за вработување и унапредување на наставно-научниот кадар секогаш е јавен, транспарентен и праведен. Доследно се применуваат законските нормативи за вработување согласно Законот за високо образование, Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Статутот на Институтот за сточарство и рибарство-Скопје, Правилникот за систематизација на работните места на Институтот за сточарство и рибарство- Скопје („Универзитетски гласник“ бр.551 од 21.6.2021 г.).

Изборите на научните работници и соработници се спроведува согласно Законот за високо образование, Правилник за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје („Универзитетски гласник“, бр. 411, од 5 ноември 2018 година, бр. 426 од 3.7.2019).

При спроведување на изборите во нови звања Институтот доследно се води до законски предвидените рокови и услови. Во Табела 5.4.Г даден е список на вработените научни работници и соработници во УКИМ Институт за сточарство и рибарство-Скопје каде се претставени податоци за нивните избори во звање, област, датум на последен избор и линкови до Рефератите за избор во последното звање објавени во Билтен на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Од рефератите за избор во звања се забележува дека на конкурсите се пријавувале по еден кандидат и немало поплаки и жалби во однос на критериумите за прием и резултатите од изборите. Доколку имало поплаки и жалби Институтот истите би ги третираал транспарентно и би се спроведувале постапки за истите согласно законските норми и процедури.

Во однос на квалификациите и заслугите пријавените кандидати да бидат избрани во звањето или на одреденото работно место, се е детално образложено во рефератите напишани од избраните рецензентски комисији, во кои се наведува критериумите и вредностите на кандидатите (стручни и човечки) врз основа на кои се направени изборите. Сите тие реферати се објавени во Билтен на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и до истите се приложени линкови.

Праксата на установата кореспондира со утврдените критериуми

Институтот за сточарство и рибарство-Скопје континуирано ги ревидира и прилагодува нормативните акти со кои се регулираат областите на негово работење и делување, при што се менуваат и нормативните акти кои се однесуваат на нови вработувања или критериуми за избор во научни, наставно-научни и соработнички звања. Така со измена на Законот за високо образование во 2018 година и измена на Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и промена на другите акти на Универзитетот, во Институтот се спроведуваат последователни измени и дополнувања на Институтските акти и нормативи.

Во 2019 година донесен е Статут на Институт за сточарство –Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Во 2023 година донесен е Статут на Институт за сточарство и рибарство –Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Во 2019 година донесен е Правилникот за систематизација на работните места на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Институтот за сточарство и рибарство- Скопје Универзитетски гласник“ бр.427 од 12.9.2019

Во 2021 година донесен е Правилникот за систематизација на работните места на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Институтот за сточарство и рибарство- Скопје Универзитетски гласник“ бр („Универзитетски гласник“ бр.551 од 21.6.2021 г)

Во 2021 година донесена е О Д Л У К А за измена и дополнување на Одлуката за утврдување на платите и надоместоците на вработените на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје – Институт за сточарство – Скопје („Универзитетски гласник“ бр.572 од 15.10.2021 г) и О Д Л У К А за плати, надоместоци и додатоци на плата и други надоместоци од дополнителните средства од сопствени приходи на вработените на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје Институт за сточарство – Скопје („Универзитетски гласник“ бр.572 од 15.10.2021 г).

Она што треба да се истакне е дека Институтот за сточарство и рибарство-Скопје постојано се заложува за прием на нов и млад наставно- научен и соработнички кадар, бидејќи најголем процент од истиот вработен во Институтот е избран во највисокиот звање научен советник или виш научен соработник.

- Закон за високото образование (Службен весник на РМ 82/2018) - http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/ZVO-NOV_Sl.vesnik_br.82_od_8.5.2018.pdf

- Закон за високото образование(Службен весник на Р М 178/2021) - <http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/ZVO-lzmena-178-2021.pdf>

- Правилник за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни соработнички звања и

демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје („Универзитетски гласник“, бр. 411, од 5 ноември 2018 година).

https://ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/10/67_292059973.pdf

- Правилник за измена идополнување на Правилникот за избор во звања („Универзитетски гласник“, бр. 426 од 2019)

https://ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/10/76_645383570.pdf

Прилог 5.4.А. Статут на Институтот за сточарство и рибарство-Скопје и

Прилог 5.4.Б. Статут на Институтот за сточарство и рибарство-Скопје со измени

Прилог 5.4.В. Правилникот за систематизација на работните места на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ -Институтот за сточарство и рибарство- Скопје Универзитетски гласник“ бр.427 од 12.9.2019

Прилог 5.4.Г. Правилникот за систематизација на работните места на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ -Институтот за сточарство и рибарство- Скопје „Универзитетски гласник“ бр.551 од 21.6.2021

Прилог 5.4.Д. О Д Л У К А за измена и дополнување на Одлуката за утврдување на платите и надоместоците на вработените на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје – Институт за сточарство – Скопје („Универзитетски гласник“ бр.572 од 15.10.2021 г)

Прилог 5.4.Д. О Д Л У К А за плати, надоместоци и додатоци на плата и други надоместоци од дополнителните средства од сопствени приходи на вработените на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје Институт за сточарство – Скопје („Универзитетски гласник“ бр.572 од 15.10.2021 г)

Прилог 5.4.Ѓ. Преглед на лица избрани во наставно-научни, научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања

5.5. Установата има развиено постапка за обезбедување на соодветни работни услови за наставниот кадар. Кадарот располага со соодветна информатичка опрема, пристап до релевантни електронски бази од областа/студиската програма, соодветни просторни услови како и други ресурси релевантни за нивната работа.	Акт на установата или друг акт во кој е регулирано обезбедувањето на соодветни работни услови за наставниот кадар; Попис на функционална информатичка, лабораториска и др. вид на опрема во установата; Попис на информатичка, лабораториска и др. вид на опрема во установата, обезбедена во последните пет години (со вредност на опремата и изворот на финансирање); Преглед на релевантни електронски бази од областа/студиската програма до кои е обезбеден пристап во установата; Преглед и опис на просторни услови за реализација на студиските програми.
---	---

Институтот за сточарство и рибарство-Скопје во објектот лоциран во Градски парк во Скопје располага со простор со вкупна површина од 743 m², во кој се сместени 11 канцеларии за наставно-научниот кадар, две лаборатории, три помошни простории, канцеларија за директор, канцеларија за архива и студентски прашања, едукативен центар, во кој исто така е сместена библиотека со литература обезбедена преку проектот 1000 стручни и научни книги. Институтот располага со функционална информатичка и друг вид на опрема, компјутери со софтверска подршка. Интернет пристап и безжичен интернет се достапни во сите сали и канцеларии, односно во сите простории на Институтот. Институтот ја користи интернет мрежата на Телеком.

Обезбедувањето на соодветни работни услови за наставниот и соработничкиот кадар е регулирано со Статутот и другите релевантни акти на Институтот за сточарство и рибарство - Скопје. Во постојните простории Институтот за сточарство и рибарство - Скопје делува околу шест децении и во континуитет настојува да го прилагоди расположливиот простор и да ги унапреди материјално-техничките услови за работа, како на наставниот и соработничкиот кадар, така и на вработените во административниот сектор. За реализација на образовниот процес наставниот кадар има на располагање едукативен центар во која се одржуваат предавања и одбрани на магистарски и докторски трудови. Центарот е опремен со проектор, табла, компјутерска и комуникациска опрема. Дел од канцелариите се опремени со релативно нов канцелариски мебел (бироа, столици, помошни масички и сл.), како и клима уреди, додека има и такви што воопшто не се реновирани.

Институтот за сточарство и рибарство располага со поголем број на објекти кои се доволни како експериментална база за студентите да можат да ги изведуваат своите истражувања и да добијат релевантни лабораториски и експериментални резултати. Објектот во Скопје во Градски Парк располага со 7 бетонски базени и 1 пластичен базен, во кои се изведуваат експериментални истражувања на топловодни видови риби (циприниди). Два објекти во Битола (објект канцеларија со лабораторија експериментален објект „Ротино“ кои се неактивни во моментот. Објект „Мрестилиште за ладноводни риби - Шум“ во с.Шум – Струга. Во мрестилиштето „Шум“ Струга се изведува вештачки мрест на салмонидни видови риби (охридска пастрмка и македонска пастрмка), со цел одржување на нивните популации во водите во Македонија преку апликативна активност поддржана од Министерството за земјоделство шумарство и водостопанство. Бидејќи технолошкиот процес се одвива комплетно заокружено од репродукција до порибување, студентите имаат можност да ги следат и практично да учествуваат во сите фази од одгледувањето на салмонидни видови риби. Објект „Мрестилиште за топловодни риби - Топлец“ во Нов Дојран и Објект „Мрестилиште за ладноводни риби - Маврово“ во Маврово (вон употреба). За успешно изведување на наставата и спроведување на експерименти во функција на научно истражувачката и образовната работа. Институтот има склучено и договори за соработка со репроцентри и производни објекти (рибници) од областа на рибарството.

Студентите и докторандите запишани на студиската програма рибарство на базените кои се активни (во Скопје и Шум) се обучуваат практично и изведуваат експерименти од фаза мрест, одгледување на личинките и одгледување и исхрана на подмладокот. Експериментите се со цел унапредување и подобување на процентот на преживување на личинките, побрзо навикнување на природна и комерцијална исхрана, зголемување на прирастот и начини за подобување и одржување на оптимален квалитет на водата. Експериментите опфаќаат разни методи, алатки (додатоци и суплементи во храната и водата)

и техники според новите аквакултурни технолошки трендови. На тој начин кандидатите имаат можност секојдневно да се во контакт со секоја промена на рибите и нивните потреби, да ги воочат промените на хемизмот на водата, како би се стекнале со практични вештини (директна манипулација и одгледување на рибите). Целта е студентите да се стекнат со продлабочени практични знаења за нивната понатамошна научноистражувачка работа или директно вклучување во технолошкиот процес на аквакултура.

Центарот за рибарство е опремен со лабораториска опрема (светлосен микроскоп, бинокулар, микроскопска камера, хемикалии) каде се изведуваат ихтиолошки анализи на примероци риби по однос на нивната исхрана, репродукција, полова детерминација, возраст (преку читање на луспи). Ихтиолошките истражувања се изведуваат на сите видови риби од водите на Македонија колекционирани при теренските истражувања во рамки на научноистражувачките проекти во кои се вклучени и студентите. Преку вклучувањето на студентите во научноистражувачките проекти се насочуваат на начинот на изведување на научните теренски и лабораториски истражувања, прибирање на податоци, нивно документирање, обработка, преглед на литература, учество во начинот на толкување на резултатите и нивно публикување. Се запознаваат со водните тела во државата, екологијата, биодиверзитетот заканиите и ризиците и начини и можности за ублажување на загрозуените точки.

Преку публикување на некои од резултатите од истражувањата во кои се вклучени студентите, менторот ги охрабрува да се стекнат со вештини за пишување на научни трудови, презентирање, споделување и вмрежување во областа. Список на опремата која се наоѓа во лабораториите во Институтот е дадена во прилог 5.5А

Прилози

Статут на Институт за сточарство и рибарство е даден во Прилог 5.1.А. и 5.1.Б.

Сите релевтни информации во врска со студиските програми се објавени на веб страната на Институтот во делот Настава http://istoc.ukim.edu.mk/?page_id=76

Прилог 5.5.А Список на простории и опрема во Институтот што се користат за реализација на студиските програми

<p>5.6. Установата нуди можности за професионален развој на наставниот кадар и постојано да го мотивира; редовно организира обуки/тренинзи за наставниот кадар во функција на развој на проактивни и иновативни методи за настава, за нивните педагошки и технички вештини. Установата редовно ги следи техничките вештини на наставниот кадар.</p>	<p>Акт на установата или друг акт во кој е регулиран професионалниот развој на наставниот кадар. Листа на обуки/тренинзи за наставниот кадар во функција на развој на проактивни и иновативни методи за настава реализирани во последните пет години и финансирани од установата со листа на учесници и програма; Листа на обуки обуки/тренинзи за наставниот кадар во функција на развој на проактивни и иновативни методи за настава реализирани во последните пет години финансирани од други установи/институции/организации со листа на учесници и програма . Конкретни примери и резултати, најдобри практики на мотивирање на наставниот кадар во последните пет години; Извештај/анализа за техничките вештини на наставниот кадар (доколку е применливо).</p>
---	--

Институтот за сточарство и рибарство–Скопје нема посебен акт во кој е регулиран професионалниот развој на наставниот кадар. Тоа е регулирано со Статутот на Институтот, каде согласно член 18, Институтот се грижи и презема мерки за усовршување на кадарот што изведува високообразовна дејност. Согласно член 75 од Статутот на Институтот на наставниците и соработниците вработени во центрите на Институтот, на секои пет години може да им се одобри платено отсуство во траење од една година односно неплатено отсуство во траење до три години заради стручно, односно научно усовршување во соодветна научна област или за престој на високообразовна, научна или уметничка установа со статус во наставно-научно или научноистражувачко звање. Одлука за ова носи Научниот совет на Институтот. Лицето кое сака да оди на научно усовршување доставува предлог програма до Научниот совет во која се наведува областа на усовршување, односно на истражување, времетраење на престојот, очекувани резултати, назив на установата за престој и сл.

Во учебната 2023/2024 година наставниот кадар на Институтот нема посетувано обуки за во функција на развој на проактивни и иновативни методи за настава. Во учебната 2021/2022 година едно лице од Институтот учествуваше на работилница под наслов „Можности за учење на далечина со користење на дигитална платформа“ во организација на УКИМ. Во 2021 две лица посетуваа обука за iKnow системот исто така организиран од УКИМ.

Институтот за сточарство и рибарство во иднина треба да вложи поголем напор да организира и да ги мотивира и стимулира вработените наставници да посетуваат обуки за унапредување на вештините за држење на настава и развој на проактивни и иновативни методи во наставата. Исто така треба да се потруди да обезбеди и финансиски средства за да ги покрие трошоците на вработените за учество на такви обуки/тренинзи.

Прилози

5.6.А. Покана со агенда за работилница Ilearn

<p>5.7. Установата ангажира визитинг наставници, афирмирани научници, уметници и стручњаци од практиката од земјата и странство во рамките на реализацијата на студиската програма. Нивниот профил е релевантен за студиската програма и носи додадена вредност.</p>	<p>Листа на визитинг наставници, афирмирани научници, уметници и стручњаци од практиката од земјата и странство во рамките на реализацијата на студиската програма (тип на ангажман, област/предмет и период) за последните пет години; Биографии на ангажираните визитинг наставници, афирмирани научници, уметници и стручњаци од практиката од земјата и странство во рамките на реализацијата на студиската програма на сите студиски програми (Europass формат).</p>
--	---

Во реализација на наставните програми од втор и трет циклус Институтот нема ангажирано визитинг професори, меѓутоа со

цел подобрување на квалитетот на наставата ангажирани се реномирани и афирмирани научници од други институции од земјава. Дел од предметите на наставите програми по Рибарство и Зоотехника и агроменџмент се реализирани од професори од Природно – математички факултет од Скопје, Економски институт од Скопје и Хидро Биолошки Завод од Охрид.

Прилози

5.7.А. Список на наставници избрани во наставно-научни звања ангажирани на студиските програми во Институтот за сточарство и рибарство-Скопје

5.8. Се поттикнува научна работа со Конкретни примери и резултати, најдобри практики.

цел да се зајакне поврзаноста меѓу наставата и науката. Системот добро функционира и е ефикасен.

Мобилноста е една од можностите за унапредување на истражувачките и педагошките капацитети на наставно-научниот кадар на Институтот. Во таа насока, во последните пет години Институтот настојуваше да создаде што повеќе можности за своите вработени и студентите (на вториот и третиот циклус) за нивно активно вклучување во меѓународни активности преку мобилност во рамки на Еразмус + договорите и воспоставените мрежи на соработка со сродни високообразовни и научни установи.

а) Мобилност на наставен кадар

По Конкурсот во рамки на програмата ЕРАЗМУС + Акција 1: Индивидуална мобилност за студенти и наставен кадар за академската 2023/24 година, се пријави еден кандидат проф. д-р Наташа Ѓорговска, редовен професор на Институтот за сточарство и рибарство-Скопје, која реализираше предавања во Земјоделскиот Институт во Стара Загора, Бугарија во периодот од 25.4.2024 до 2.5.2024 година.

Проекти

Во академската 2023/2024 година на Институтот за сточарство и рибарство-Скопје му се одобрени и работи на следните научноистражувачки проекти.

- ЕВАЛУАЦИЈА НА ВЛИЈАНИЕТО НА ОТПЕЧАТОКОТ (FOOTPRINT) НА ЖИВИНСКИОТ ОТПАД ГЕНЕРИРАН ПРИ ПРОИЗВОДСТВОТО НА ЈАЈЦА ВО ФАРМСКИ УСЛОВИ – Финансиран од Министерството за животна средина и просторно планирање.

Живинарството претставува една од најефикасните методи на одгледување домашни животни поради начинот на исхрана на живината, почнувајќи од различни видови на добиточна храна, па се до остатоци од земјоделските преработки, остатоци од домаќинствата, како и нуспроизводите од прехранбената индустрија. Сето ова може да се искористи во исхраната на кокошките, мисирките, патките, гуските итн. Од друга страна живинарството овозможува стабилен прилив на протеини на пазарот, квалитетна храна и овозможува прехранбена сигурност за голем број луѓе, особено за тие што живеат во руралните предели во земјите во развој. Целта на овој проект е преку одредени математички модели да се пресметаат емисиите во животната средина од живинарските фарми каде се произведуваат јајца. Тоа подразбира определување на емисија на метан при менаџирање со живинското ѓубриво, определување на идиректна и директна емисија на N₂O од живинското ѓубриво, определување на емисија на NH₃ и на други азотни соединенија при менаџирање со живинското ѓубриво.

Целни групи на проектот се фармери и мали стопанства кои се занимаваат со производство на јајца, со цел унапредување на производство и оптимизација при искористувањето на ресурсите и почитување на принципите на заштита на природата и животната средина. Научни и образовни институции одговорни за едукација за значењето на заштитата на животната средина Владини институции, организации и фондации кои работат во областа на креирање на национални стратегии и законски решенија и нивно усогласување со ЕУ регулативите

- ЗАШТИТА НА ДОМАШНОТО МАГАРЕ (АВТОХТОН ВИД) ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА – Финансиран од Министерството за животна средина и просторно планирање

Согласно член 46, став 2, точка 6 од Законот за Зоотехника (Сл. Весник на РСМ бр. 87/2023), магарето – домашно магаре, претставува автохтон вид на домашно животно, кое заедно со останатите е под посебен режим на заштита. И покрај тоа што во претходниот Закон за сточарство (Сл. Весник на РМ бр.7/2008), беше предвидено овој вид да биде под посебен режим на заштита, сепак тоа досега не е направено. Во исто време, немаше предвидено ниту финансиска поддршка од страна на Националните програми за финансиска поддршка на земјоделството и руралниот развој: Програма за финансиска поддршка на руралниот развој и Програма за финансиска поддршка на земјоделството во РСМ. Проектот обезбеди податоци за бројот на фарми во РСМ, каде се одгледува домашното магаре во фармски услови, бројната состојба на ниво на држава, како и првични податоци за производните својства и хемискиот состав на магарешкото млеко и производи од млеко. Целта на проектот е да се спречи исчезнувањето, како и да се зголеми бројот на грла од овој автохтон вид на домашно животно, а во исто време да се обезбеди популаризација на фармско одгледување на магарината, особено за производство на млеко.

Целна група се: фармери, одгледувачи на магарина, студенти, научни работници и љубители на овој автохтон вид на домашно животно. Изведени заклучоци од проектот се: за поголема мотивација на фармерите за одгледување на овој вид животни, пожелно е кај одгледувалиштата на магарина со поголем број на единки, (пример минимум 3-5 грла), да се предвиди финансиска поддршка преку националните програми за поддршка во земјоделството; поддршката може да биде дополнителна за фарми, на кои женските грла – магариси, се молзат; потребна е поголема промоција при одгледувањето на овој вид, со тоа што ќе се промовира квалитетот на магарешкото млеко, и предностите што ги има во однос на другите видови на млеко. Во проектот се вклучени двајца студенти од втор циклус студиод студиската програма сточарство.

- ЕВАЛУАЦИЈА НА КВАЛИТЕТОТ НА ПРЕРАБОТКИТЕ ОД МЕСО ВО ТРГОВСКАТА МРЕЖА финансиран од Универзитетот Св. Кирил и Методиј во Скопје

Во исхраната на човекот, покрај месото, се застапени и голем број преработки од месо. Познавањето на квалитетот на

производите од месо е од особено значење. Современото производство на преработки од месо не може да се замисли без употребата на адитиви. Тие се употребуваат со точно утврдени услови, точно утврдени причини за нивна употреба, точно утврден производ каде што може да се употребат и точно утврдено количество за нивна употреба. Во индустријата за преработка на месо се употребуваат голем број на адитиви, но најчести и најзначајни се нитритите и полифосфатите. Целта на овој проект е да се оцени нутритивната вредност на различни видови производи од месо од локалниот пазар, за да им се укаже на потрошувачите за важноста на адекватен избор на производи од месо, а од друга страна резултатите од истражувањата да ѝ се предочат на индустријата за месо. Нутритивната вредност ќе се оцени со утврдување на физичко-хемиските параметри за квалитет во примероци од различни видови преработки од месо и добиените вредности ќе се споредат со референтните вредности и со декларацијата на самиот производ. Примероците ќе бидат набавени по случаен избор од трговската мрежа. На производите ќе бидат испитани: pH-вредноста, aw-вредноста, хемискиот состав, содржината на сол, нитрити, фосфати и сензорните особини. Резултатите од проектот ќе дадат преглед на квалитетот и безбедноста на преработките од месо на домашниот пазар, што ќе биде од важност како за потрошувачите така и за индустријата за месо.

- COST Action CA20106, Tomorrow's 'Wheat Of The Sea': Ulva, A Model For An Innovative Mariculture (Seawheat) - MC Member проф. д-р Наташа Ѓорговска

Зголемен интерес за развој на океанските крајбрежни брегови се појави во текот на изминатата деценија, барајќи алтернативни одржливи извори на храна и други вредни производи. Нашата иницијатива има за цел да го искористи потенцијалот на морските алги во Европа. Надоврзувајќи се на успехите на претходните ЕУ и паневропски проекти за алги, и поради уникатните карактеристики на родот Улва (Linnaeus, 1753), ги идентификувавме овие зелени алги како најсоодветен модел организми за нов вид на европска марикултурата. Голем дел од знаењето за Ulva, генерирано во различни научни дисциплини и различни заедници, не е лесно споредливо ниту пак се споделува меѓу научниците, засегнатите страни, крајните корисници и јавноста. Оваа COST акција предлага иновативен концептуален пат за решавање на овие прашања, значително подобрување на знаењето во биологијата на најперспективните Ulva spp., капитализирање на нивниот економски потенцијал и истражување на комерцијални апликации во човечката храна, добиточната храна, фармацевтските индустрии и услугите на екосистемот. Акцијата COST комбинира интердисциплинарни пристапи за одржливо користење на морските ресурси, опфаќајќи ги сите аспекти на Улва биологијата, екологијата, аквакултурата, инженерството, економските и општествените науки. Оваа акција ќе доведе до развој на напредна наука, ќе создаде можности за бизнис и работни места во поморската и крајбрежната економија и ќе има значително влијание врз општествената благосостојба. Оваа COST акција ги исполнува тековните „Приоритети на општествените предизвици“ на стратегијата Европски хоризонт 2020 за безбедност на храната, а нејзината примена ќе придонесе кон Целите за одржлив развој на ОН 14 (UNSDG) за зачувување и одржливо искористување на природните ресурси.

Исто така, поднесени се 5 апликации до МЗШВ за кои сеуште нема одговор дали се прифатени за финансирање и реализација.

За жал, од Министерството за образование и наука нема финансирани проекти.

Прилози

5.8.A. Список на аплицирани и одобрени научноистражувачки проекти на ИС

5.9. Високообразовната установа поттикнува иновации во наставните методи и во користењето нови технологии.	Конкретни примери и резултати за воведени иновации во наставните методи и во користењето нови технологии.
--	---

Со цел реализација на заложбата за воведување на иновации во наставата поддржани со нови технологии, Институтот за сточарство и рибарство ја остварува преку континуирани обуки и тренинзи на вработените во насока на унапредување на постојните и воведување на нови методи на настава и комуникација со студентите. Во текот на периодот за кој се однесува оваа самооценка студентите од центарот за рибарство присуствуваа на повеќе обуки и тренинзи, во реномирани светски институции од областа. Како дел од наставниот процес во втор и трет циклус на студии по програмата Рибарство раководителот на програмата проф. д-р Васил Костов овозможи присуство на студентот Ирина Маневска на реномирани настани, курсеви и обуки од областа и тоа:

- Реализиран е шестмесечен курс на програмата Environmental Communication при Институтот за Комуникациски студии спроведен преку платформата Communicating Green според програма на Erasmus +. Курсот се состоеше од пет подпрограми, а предавањата и оценувањата ги вршеа професори од Универзитети од Србија, Словенија, Грција, Хрватска, Албанија и Босна и Херцеговина. Стекнат сертификат издаден од Институтот за комуникациски студии.
- Реализирана е меѓународна работилница за одржлив развој и добри практики на Јадранските острови, по покана од Министерството за земјоделство шумарство и водостопанство (одделение за Рибарство и аквакултура) во соработка со Academia Shipan Lighthouse-Croatia.
- Реализиран е тренинг курс под наслов "European Aquatic Tracking Network Training School", одржан на Институтот за Рибарство при Универзитетот Warmia and Mazury во Olsztyn, Полска. Стекнат сертификат за завршен курс за научно-истражувачката метода за следење на акватични организми и нивно вмрежување во системот на водите во Европа.
- Реализиран тренинг курс под наслов: "Inland fisheries management and aquatic biodiversity conservation", одржан на Факултетот за рибарство и заштита на водите - Истражувачки центар „CENAKVA„ – Водњани (Vodnany), Чешка Буцејовице (Ceske Budejovice), Република Чешка. Стекнат соодветен сертификат.
- Учество на работилница Interreg IPA – workshop "Info Day/Partner Search Forum for potential beneficiaries on 1st Call

for Proposals”, Охрид 2024 година.	
<ul style="list-style-type: none"> - Реализирана работилница во рамките на мрежата Green Growth Platform, како дел од проектот “Accelerating of circular integration of biobased solutions in European rural areas” - BIORURAL, финансиран од ЕУ програмата за истражување и иновации, а со цел споделување на научно-истражувачките резултати во функција на биобазирани циркуларни решенија во аквакултурата. Презентирани се и резултати од иновативно решение „Алтернативен пристап во аквакултурата – додавање на пробиотик во храната за крап одгледуван во интензивен кафезен систем“ 	
Прилози	
5.10. Установата има востановен систем на академски интегритет и спречување на плагијаризам.	Акт на установата за или друг акт во кој е регулиран индикаторот; Извештаи за спроведена проверка преку системот на плагијати за учебници, учебни помагала или научни трудови објавени од установата (извештаи за најмалку 5% од објавените публикации во последните пет години).
<p>Институтот за сточарство и рибарство -Скопје доследно го почитува Етичкиот кодекс на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и се залага за доследна примена на сите етички правила во наставата и научната работа, при што не прифаќа никаква форма на фалсификат или плагијаторство (член 19 и 20) во научноистражувачката работа и во образовниот процес.</p> <p>Институтот за сточарство и рибарство посебно внимание посветува во делот на магистерските и докторските трудови. Имено, од кандидатите, односно авторите на овие трудови се бара да поднесат соодветна изјава за оригиналност на трудовите. Освен тоа, менторите конечните верзии на магистерските и докторските трудови, пред нивната одбрана ги подвргнуваат на проверка за плагијаторство преку софтверскиот пакет на Министерството за образование и наука. Повратниот Извештај на Министерството во отпечатена форма го предаваат во службата за студентски прашања и тоа се чува во досието на студентот / кандидатот.</p> <p>Во последнава учебна година во Институтот за сточарство и рибарство -Скопје една магистерска работа беше пратена на проверка за плагијаторство преку софтверскиот пакет на Министерството за образование и наука.</p>	
Прилози	
Етички кодекс https://archive.ukim.edu.mk/dokumenti_m/248_Eticki_kodeks.pdf	
5.11. Установата има политика /документ/акт за научноистражувачка работа. Индикаторите за научно-истражувачката работа се утврдени и редовно се следат.	Акт на установата за или друг акт во кој е регулирана научноистражувачката работа и/или се утврдени индикаторите за научноистражувачката работа. Извештај/анализа за исполнување на индикаторите за научноистражувачката работа (доколку е применливо).
<p>Активностите поврзани со научноистражувачката работа се регулирани во Статутот на Универзитет „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје и Статутот на Институтот за сточарство и рибарство -Скопје и кореспондираат со насоките од Законот за високо образование и Законот за научноистражувачка дејност. Научно-истражувачката работа на вработените во Институтот се следи на неколку нивоа. Директорот на Институтот за сточарство и рибарство-Скопје еднаш годишно подготвува Извештај за работа во кој се претставени сите активности за претходната година. Извештајот на директорот се разгледува и усвојува на Наставно-научниот совет.</p> <p>Институтот има четири Центри (Центар за сточарство, Центар за рибарство, Центар за млекоарство и Центар за исхрана и преработка на хранителни продукти), кои се основни внатрешни организациски единици на Институтот. Раководителите на Центрите еднаш годишно подготвуваат извештаи за работа, во кои се претставени сите активности на наставниот и соработничкиот кадар во делот на образовниот процес и научноистражувачката работа. Наставниот и соработничкиот кадар има обврска да ги евидентира сите активности во текот на годината. Научно-истражувачките активности се видливи на онлајн платформите (Research gate, Academia, Google scholar и др.).</p> <p>Освен тоа, се изработуваат и извештаи за реализирани активности во рамки на Научно-истражувачките проекти на Институтот за сточарство и рибарство -Скопје.</p>	
Прилози	
Закон за високото образование (Службен весник на РМ 82/2018) - http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/ZVO-NOV_Sl.vesnik_br.82_od_8.5.2018.pdf	
- Закон за високото образование(Службен весник на Р М 178/2021) - http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/ZVO-Izmena-178-2021.pdf	
Прилог 5.11.А. Закон за научно истражувачка дејност	
Статут на УКИМ Линк	
Статут на Институт за сточарство и рибарство-Скопје Дадени во прилог 5.1.А. и 5.1.Б.	
Прилог 5.11.Б. Годишен извештај на директорот на Институт за сточарство и рибарство.	
5.12. Научноистражувачката работа кореспондира со локалните, регионалните и/или националните развојни цели како и социо-економскиот и културниот контекст. Ефектот од научноистражувачката работа на локалните, регионалните	Конкретни примери и резултати, најдобри практики; Релевантни извештаи или препораки

и/или националните развојни цели редовно се следи, врз основа на кој се вршат соодветни подобрувања.	
<p>Соодветноста и важноста на научноистражувачката работа на наставно-научниот кадар на Институтот за сточарство и рибарство -Скопје се верификува на различни начини и нивоа на соработка, со асоцијации, институции и организации (во земјата и странство).</p> <p>Дел од наставниот кадар на Институтот за сточарство и рибарство учествуваа на барање на одделни министерства, агенции и други институции во земјата, беа номинирани за членови на работни групи за подготовка на стратешки документи и проекти, или како консултанти за различни актуелни прашања. Дел од наставниот кадар на Институтот за сточарство и рибарство учествуваа во изработката на Законот за рибарство и аквакултура и подзаконските акти. Сите менаџмент планови (Риболовни основи) за риболовните води во Република Северна Македонија за периодите 2017-2022 и 2023-2028 година, се изработени од страна на Институт за сточарство и рибарство – Центар за рибарство. Најновите Риболовни основи се во процес на усвојување и објавување во Службен Весник на РСМ.</p> <p>Научниот кадар на Институтот преку реализација на научно-истражувачки проекти континуирано придонесува кон развој на научната мисла. Во учебната 2023/2024 година во Институтот беа реализирани следниве проекти ЕВАЛУАЦИЈА НА ВЛИЈАНИЕТО НА ОТПЕЧАТОКОТ (FOOTPRINT) НА ЖИВИНСКИОТ ОТПАД ГЕНЕРИРАН ПРИ ПРОИЗВОДСТВОТО НА ЈАЈЦА ВО ФАРМСКИ УСЛОВИ – Финансиран од Министерството за животна средина и просторно планирање.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ЗАШТИТА НА ДОМАШНОТО МАГАРЕ (АВТОХТОН ВИД) ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА – Финансиран од Министерството за животна средина и просторно планирање - ЕВАЛУАЦИЈА НА КВАЛИТЕТОТ НА ПРЕРАБОТКИТЕ ОД МЕСО ВО ТРГОВСКАТА МРЕЖА финансиран од Универзитетот Св. Кирил и Методиј во Скопје - COST Action CA20106, Tomorrow's 'Wheat Of The Sea': Ulva, A Model For An Innovative Mariculture (Seawheat) - MC Member проф. д-р Наташа Ѓорговска <p>Некои од резултати од проектите беа презентирани на научни конференции или пак се објавени како научни трудови.</p> <p>Научниот кадар на Институтот активно е вклучен во работни и експертски групи (Совет за сточарство, подсекторски групи при МЗШВ, и Совет за мониторинг и координација на советодавниот систем во земјоделството и руралниот развој и систем за знаење и иновации во земјоделството), каде резултатите од истражувачката работа ја применуваат при изготвување на законски и подзаконски акти, разни мерки од областа на земјоделството и руралниот развој. Резултатите од научноистражувачката работа на наставно-научниот кадар во центарот за рибарство со вклученост на докторантот во проектни и истражувачки активности се објавуваат како научни трудови, учество на меѓународни конференции, семинари, работилници, презентации на настани од областа на рибарството и аквакултурата поддржани од невладиниот сектор и министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство и министерството за животна средина и просторно планирање. Менторот проф. д-р Васил Костов ги охрабрува студентите и промовира истражување, иновации и бизнис можности во секторите на аквакултурата и рибарството. На тој начин на студентот му ја олеснува размената на мислења помеѓу истражувачките и деловните заедници и проширување на капацитетот за вмрежување. Со континуирана вклученост на тој начин студентот ќе се стекне со можности, идеи и информации за нови можности за управување со водните екосистеми и рибниот фонд во насока на унапредување на рибарството и заштита на биодиверзитетот на рибите и можности за поддршка за развивање на нови технолошки решенија во секторот аквакултура.</p>	
<p>Прилози</p> <p>Список на реализирани и аплицирани проекти (даден во прилог 5.8.А.)</p> <p>Годишен извештај за работата на директорот на Институтот (даден во прилог 5.11.Б.)</p>	

Стандард 6

СТАНДАРД 6: РЕСУРСИ ЗА УЧЕЊЕ И ПОДДРШКА НА СТУДЕНТИТЕ	
ИНДИКАТОР	ДОКУМЕНТАЦИЈА
6.1. Установата обезбедува соодветно финансирање на активностите за учење и настава и на тој начин овозможува соодветни и лесно достапни ресурси за учење и поддршка на студентите. Системот за финансирање на установата односно студиските програми е ефикасен и се базира на потребите на студентите. Установата располага со систем за финансирање на научноистражувачка дејност кој сеопфатен и ефикасен.	<p>Финансиски план од претходните пет години</p> <p>Финансиски извештаи од претходните пет години</p> <p>Приказ на финансирање на научноистражувачката дејност (со наведен процент од вкупните/сопствениите приходи кој се издвојува за научноистражувачка работа)</p>
<p>Институтот за сточарство и рибарство-Скопје се финансира со средства од Министерството за образование и наука на Р.С. Македонија, и мал дел од сопствени средства.</p> <p>Во календарската 2019 година вкупниот приход на Институтот од буџетската сметка изнесувал 10.975.527,00 денари а расходот бил 10.9750527,00 денари. Во 2020 година Институтот на сметка на буџетски средства остварил приход и расходи</p>	

во висина од 11.975.451,00 денари. Во 2021 и 2022 година Институтот на сметка на буџетски средства остварил приход и расходи во висина од 15.216.546,00 денари и 19.279.929,00. Во текот на 2021 и 2022 година беа потрошени 1.067.183,00 денари за реконструкција на објектот на мрестилиштето „Шум“ во с.Шум, Струга со средства од Агенцијата за финансиска поддршка на земјоделието во висина од 998.792,00 денари. Ова мрестилиште Институтот го користи како показан производен објект за студентите, со цел да им се прикаже целокупната технологија на одгледување на охридската и поточната пастрмка, почнувајќи од фаза на икра, па се до готов порибен материјал, со кој се порибува Охридското Езеро, но и останатите риболовни ревири во државата. Институтот е еден од ретките високо-образовни институции кој располага со неколку такви објекти, а кои планира во наредниот период да ги реновира, со цел осовременување на технологијата на одгледување. Како дополнителни ресурси за учење и поддршка на студентите, Институтот ги користи и фармите од различните видови домашни животни, со кои Институтот има одамна воспоставено соработка, главно преку реализација на разни активности, од двете Национални програми за финансиска поддршка во земјоделството.

Во 2023 година вкупните приходи на буџетската сметка изнесувале 19.874.926,00 денари

Во текот на учебната 2019/2020, за информатичка опрема Институтот потрошил 19.942,00 денари од сопствени средства, а во 2022 година потрошил 65.160,00 денари за набавка на лабораториска опрема од сопствени средства. Во 2022 година на име на донација Институтот доби 200.000,00 денари кои беа потрошени за набавка на спектрофотометар за потребите на лабораториите во Институтот. Оваа лабораториска опрема беше ставена на располагање и на студентите запишани на студиските програми. Во 2023 година од Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделието се доделени средства во висина од 1.500.000,00 денари кои се искористени за вештачки мрест и порибување на Охридско Езеро.

Институтот согласно финансиските можности од сопствените приходи инвестира средства за подобрување на активностите за учење и настава во смисла на инвестиции во наставни помагала и инвентар за студенти, информатичка мрежа и информатичка технологија, ре/акредитација на студиски програми, овозможување на доволен број на акредитирани ментори и сл.

Финансирањето на научно-истражувачката и апликативна дејност во Институтот се реализира преку научно-истражувачки и апликативни проекти кои научните работници ги аплицираат, согласно распишаните конкурси, до Министерството за животна средина и просторно планирање, Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство, Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството, Националната рурална мрежа итн. Секоја година Институтот реализира по еден научен проект финансиран од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Исто така Институтот учествува и во: реализација на вештачења, рецензии на книги, монографии и научни трудови публикувани во странски и домашни списанија, разни видови на обуки преку учества и организација на работилници и сл.

Финансирањето на научно-истражувачката дејност на Институтот е уредено со О Д Л У К А за плати, надоместоци и додатоци на плата и други надоместоци од дополнителните средства од сопствени приходи на вработените на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје Институт за сточарство – Скопје („Универзитетски гласник“ бр.572 од 15.10.2021 г).

Од финансиските средства наменети за научноистражувачките проекти за институтот се издвојуваат 20% за потребите на Институтот за сточарство и рибарство.

Институтот не располага со систем за финансирање на научно-истражувачка дејност бидејќи не е финансиски доволно моќен да финансира научно-истражувачки проекти, котизации и учества на конференции на научните работници. Патувањата, котизациите и учествата на симпозиуми, научни конференции наставниот кадар ги финансира сам од сопствени средства. Научните работници аплицираат на конкурсите на МОН за учество на конференции и во учебната 2023/2024 година бил направен поврат на средства во висина од 120.086,00 денари.

Институтот за сточарство и рибарство во иднина треба да вложи максимални напори за да овозможи на вработениот научен кадар можност за финансирање на учества на научни собири, обуки и усовршување.

Прилози

Финансиски извештај (биланс на приходи и трошоци за 2023 г.)

Биланс на приходи и трошоци 603 [линк](#),

Биланс на состојба 603 [линк](#),

Биланс на приходи и трошоци 788 [линк](#),

Биланс на состојба 788 [линк](#)

Прилог 6.1.A. О Д Л У К А за измена и дополнување на Одлуката за утврдување на платите и надоместоците на вработените на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје – Институт за сточарство – Скопје („Универзитетски гласник“ бр.572 од 15.10.2021 г)

Прилог 6.1.A. О Д Л У К А за плати, надоместоци и додатоци на плата и други надоместоци од дополнителните средства од сопствени приходи на вработените на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје Институт за сточарство – Скопје („Универзитетски гласник“ бр.572 од 15.10.2021 г) [линк](#)

6.2. Техничките ресурси на установата (библиотеки, лаборатории, простории за работа, информатичка опрема и др.) се соодветни за реализација на студиската програма. Студентите и наставниот кадар вклучувајќи ги и лицата со посебни потреби имаат пристап до сите ресурси. Установата располага со соодветна	Вкупна површина (во сопственост и изнајмен простор) со површина на објектите (амфитеатри, училиници, лаборатории, организациони единици, служби); Попис на функционална информатичка опрема наменета исклучиво за студентите; Попис на библиотечен фонд на установата како и попис на библиотечен фонд, набавен во последните пет години (се оценува релевантноста на
---	---

<p>инфраструктура за учење на далечина. Техничките ресурси се предмет на редовен мониторинг во установата.</p>	<p>библиотечниот фонд за секоја студиска програма); Попис на информатички ресурси за учење на далечина; Информација за ресурси достапни на лицата со посебни потреби; Информација за мониторинг на техничките ресурси во установата.</p>
<p>Техничките ресурси со кои располага Институтот за сточарство и рибарство-Скопје се ставени на располагање на сите студиски програми кои се акредитирани во институтот. Со оглед на тоа што главна дејност на Институтот е научно-истражувачка и наставна дејност (на втор и трет циклус на студии), истиот располага со оптимален простор за изведување на наставна и научно-истражувачка дејност од скоро 743 м2. Во рамките на овој простор, Институтот располага со 1 Едукативен центар; 13 кабинети за наставно-научен кадар, две лаборатории, 3 помошни простории и дворно место од 771.7 м2.</p> <p>За непречено реализирање на наставата на втор и трет циклус на студии, Едукативниот центар е опремен со ЛЦД проектор (1), персонален компјутер (1), табла (1), работна маса со столче (1), говорница (1), 30 столчиња со маси за пишување, мултифункционален апарат за копирање и скенирање во боја (1), видео бим (1) и 1 Wi-Fi рутер.</p> <p>Библиотечниот фонд на институтот за сточарство и рибарство се состои од наслови кои беа обезбедени преку проектот 1000 стручни и научни книги и истите се сместени во соодветен библиотекар во Едукативниот центар. Поради немање на библиотекар-вработен во институтот функциите на библиотеката не можат да се реализираат.</p> <p>Институтот не располага со достапни ресурси за лица со посебни потреби и установата треба да работи на воспоставување на ресурсите за лицата со посебни потреби, особено во делот на аудио-визуелни ресурси.</p> <p>Установата располага со соодветна инфраструктура за учење на далечина.</p> <p>Брзиот развој на информатичката технологија и нејзината широка распространетост овозможува учењето на далечина да биде подостапно. Со оглед на природата на студиските програми (областа и степенот на студии), учењето на далечина е прилагодено и достапно согласно потребите на студентите. Исто така, согласно потребите на студентите кои се запишани на студиските програми на втор циклус на студии, дел од активностите предвидени со програмата (презентација на семинарски трудови и/или проекти, консултации со наставниот кадар и/или предавања) може да се реализираат и онлајн. Доколку е потребно учењето на далечина се реализира преку Microsoft Teams платформата, на која имаат претплатен пристап сите вработени на Институтот, како единица на УКИМ. Дополнително, со воведување на електронскиот систем Iknow на ниво на Универзитетот, голем дел од активностите на студентската служба се онлајн, што овозможува студентите на далечина да пријавуваат предмети и испити, да добијат увид во пријавените и положените испити и слично.</p> <p>Техничките ресурси на институтот континуирано се мониторираат преку годишни пописи на расположливата опрема (инвентар, информатичка и техничка опрема, итн) на крајот од секоја календарска година.</p>	
<p>Прилози</p>	
<p>Прилог 6.2.А. Вкупна површина со површина на објектите</p>	
<p>6.3. Работата на помошните/административните служби е соодветно организирана и е во функција на внатрешното обезбедување на квалитет. Службите во својата работа ги земаат предвид флексибилните начини на учење и настава како и потребите на различната студентска популација (на пример, студентите постари од 25 години, вонредните и вработените студенти, студентите од странство и студентите со посебни потреби). Бројот на вработени во помошните/административните служби и нивниот профил е соодветен за бројот на студенти на сите видови на студии. Помошниот и административен кадар има можност за развој на сопствените компетенции.</p>	<p>Приказ на можностите кои постојат во рамките на помошните/административните служби за потребите на различната студентска популација студентите постари од 25 години, вонредните и вработените студенти, студентите од странство и студентите со посебни потреби;</p> <p>Приказ на број на вработени и нивниот профил во помошните/административните служби;</p> <p>Листа на вработени во помошниот и административниот кадар кои посетувале обука за развој на сопствените компетенции во изминатите пет години (со наведен период).</p>
<p>Стручно-административната служба во рамки на Институтот за сточарство и рибарство-Скопје е организирана во согласност со Правилникот за внатрешна организација и Правилникот за систематизација на работни места на институтот. Во службата работат 5 лица во редовен работен однос кои ги извршуваат активностите поврзани со правните, финансиските, општите, архивските и техничките работи за непречена реализација на дејноста на Институтот. Долго време Институтот нема секретар-правник и архивар, што е голем хендикеп за квалитетно извршување на многу активности во него. Моментално работата на архиварот ја врши лице вработено како виш лаборант. Институтот континуирано поднесува барања до МОН за вработување на лица на местото секретар-правник и архивар.</p> <p>Стручно-административната служба на Институтот за сточарство и рибарство –Скопје, непречено ги опслужува студентите согласно нивните барања и потреби. Имено, земајќи го предвид степенот на студии (втор и трет циклус на студии), повеќето од студентите на институтот се во работен однос во самиот институт, а има и такви кои престојуваат во странство. Оттука, вработените лица во административната служба се постојано достапни за електронска комуникација со студентите. Помошно/административната служба на Институтот вклучува 5 лица во редовен работен однос односно по едно вработено лице на следните позиции: советник за човечки ресурси, помлад соработник за финансиско, сметководствено и материјално работење, референт за благајна, самостоен референт – ликвидатор и чувар. Од вработените лица во стручно</p>	

административната служба 2 лица се со високо образование, а останатите со средно образование. Листата на вработени во помошно административната служба е дадена во прилог.

Помошниот и административниот кадар ги развива сопствените компетенции согласно потребите на Институтот, особено во доменот на човечките ресурси. Во периодот јануари 2023 година 1 лице од административниот кадар посетуваше обука за:

- Подготвување на Систематизација и измена на систематизација на работни места и давање насоки за изготвување и измена на акти за внатрешна организација во институциите од јавниот сектор

Прилози

Прилог 6.3.A. Приказ на број на вработени и нивниот профил во помошните/административните служби

Прилог 6.3.B Листа на вработени во помошниот и административниот кадар кои посетувале обука за развој на сопствените компетенции во изминатите пет години

6.4. Установата го поттикнува вклучувањето на студентите во научноистражувачки проекти на сите циклуси на студии.

Листа на студенти кои биле ангажирани во научноистражувачки проект на сите циклуси на студии во изминатите пет години (со назив на проектот, имплементатор на проектот, информација за финансирање и линк до резултатите од проектот);

Процент на студенти вклучени во научноистражувачки проекти во однос на вкупниот број на студенти по циклуси на студии.

Во извештајниот период Институтот за сточарство и рибарство-Скопје реализираше неколку научно-истражувачки проекти и апликативни проекти. Како дел од научно- истражувачкиот проект финансиран од Универзитетот Св. Кирил и Методиј во Скопје, беа вклучени и двајца студенти. Проектот се реализираше во дел од академска 2021/2022 и дел во 2022/23 година.

Од страна на проф. д-р Васил Костов од центарот за рибарство, докторантот асс. м-р Ирина Маневска од центарот за рибарство беше активно вклучена во научноистражувачки проекти (во последните 5 години):

Проект: 2019 R.N. Macedonia. Зачувување на природата во Македонија - фаза 3 - Слив на Брегалница компонента за Натура 2000 подрачја за 2019 година. Farmahem and Macedonian Ecological Society (MES).

Проект: 2019 R.N. Macedonia. "Preparation of a Study for Revaluation of NP Pelister". "DECONS-EMA" DOOEL Skopje. <http://istoc.ukim.edu.mk/?lang=en>

Проект: 05. 2019-03.2020. R.N. Macedonia. "Distribution of fish species from the genus *Romanogobio* in R. Macedonia - response to changes in the environment". Ministry of Environment and Physical Planning.

Проект: 2020. R.N. Macedonia. "VI th Convention on Biological Diversity, indicators of ecosystem services". "DECONS-EMA" DOOEL Skopje.

Проект: 2020. R.N. Macedonia. "Зачувување на природата во Македонија –Слив на Брегалница компонента за Натура 2000 подрачја за 2020 година". Farmahem and Macedonian Ecological Society (MES).

Проект: 2020 и 2021 во тек: "MONITORING AND CONSERVATION OF ENDEMIC AND ENDANGERED TROUT (*SALMO PERISTERICUS*) IN NATIONAL PARK PELISTER AND PRESPA REGION", финансиран од Prespa Ohrid Nature Trust (PONT) и BirdLife International / Critical Ecosystems Partnership Fund (CEPF).

Проект: "Improved data methodology for sustainable management of inland fisheries resources in the West Balkans" TCP/RER/3706, which was launched by the Regional Office for Europe and Central Asia (REU) in 2018. **FAO**

Проект: 2021-2023 „Еколошка состојба на рибната фауна во Белчишко блато-прелиминарни истражувања“ Носител: JHY Хидробиолошки завод-Охрид. Финансиран од Министерство за образование и наука.

Проект 2019: „Периодична употреба на пробиотици во интензивно кафезно одгледување на крап“. Проект финансиран од Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје.

Проект 2022: „Запознај го ВРЕТЕНАПОТ (*Zingel balcanicus* Karaman 1937) – вид риба кој е пред исчезнување од земјината топка“. Проектот е финансиран од Министерство за Животна Средина и Просторно Планирање.

Проект 2022: „Биодиверзитет на рибната фауна во горниот тек на реката Треска и акумулацијата Козјак“. Проектот е финансиран од Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје.

Проект 2023. „Прелиминарни еколошки истражувања на ихтиофауна, планктон и фауна на дно на акумулација Козјак“.

Проектот е финансиран од Министерство за Животна Средина и Просторно Планирање. **Раководител на проект.**

Аплициран Предлог проект 2024: „Примена на нови адитиви и суплементи од растително потекло во подготовка на храна за крап одгледуван во интензивен кафезен систем“, согласно Јавен повик за техничка поддршка за воспоставување и спроведување на иновативни практики од Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој за 2024 година.

Во проектот Заштита на домашното магаре (автохтон вид) во Република Северна Македонија – финансиран од Министерството за животна средина и просторно планирање беа вклучени двајца студенти запишани на втор циклус студии на студиската програма сточарство.

Институтот треба да работи на зголемување на учеството на студентите од втор циклус на студии во научно-истражувачките проекти. Процентуалното учество на студентите на трет циклус на студии вклучени во научно-истражувачки проекти е мал. Сепак, во иднина, институтот треба да се фокусира и на вклучување на студенти од втор циклус на студии во научноистражувачки проекти.

Поради малиот број на студенти кои се запишуваат на втор и трет циклус студии Институтот за сточарство и рибарство нема формирано Центар за кариера. Затоа Институтот во целост ги користи капацитетите и услугите кои ги дава Центарот за кариера на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, како и системот на Алумни на УКИМ

Прилози

Центар за кариера на УКИМ- <https://ukim.edu.mk/en/centri/centar-za-kariera/>

<p>Правилник за Центарот за кариера на УКИМ https://ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/07/pravilnik-centar-za-kariera-gl.580-2021.pdf</p> <p>Стратегија на Центарот за кариера на УКИМ https://ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/07/strategija-za-kariera-2024.pdf</p>	
<p>6.5. Студентите имаат на располагање специфични форми на поддршка вклучувајќи: советник за академски развој кој го следи нивниот развој, дава поддршка за планирање на кариерата и други академски предизвици и/или функционален Центар за кариера, менторски сесии, психолошка поддршка и др.</p>	<p>Приказ на специфични форми на поддршка на студентите во установата; Број на студенти кои користеле специфични форми на поддршка во последните пет години; Приказ на услуги на Центар за кариера и спроведени активности во последните пет години; Број на студенти кои следеле обука/тренинг/пракса или друг вид на поддршка преку Центарот за кариера во последните пет години.</p>
<p>Поради малиот број на запишани студенти Институтот нема на располагање специфични форми на поддршка на студентите вклучувајќи: советник за академски развој кој го следи нивниот развој, дава поддршка за планирање на кариерата и други академски предизвици и/или функционален Центар за кариера, менторски сесии, психолошка поддршка. За реализација на овие специфични форми на поддршка студентите можат да ги користат ресурсите на Универзитетот. Во иднина треба да се посвети посебно внимание во овој дел.</p>	
<p>Прилози Центарот за кариера на УКИМ врши промоција на дипломците на УКИМ пред бизнис-заедницата, врши истражување на пазарот на труд, организира настани за вмрежување, дава поддршка за кариерен развој и професионална обука. Сето тоа е во прилог на студентите од Институтот за сточарство и рибарство во правец на нивна соодветна професионална определба и реализација. Во 2024 година Институтот учествуваше на Отворен ден на УКИМ и ден за кариерен развој на УКИМ Facebook профил на Институтот https://www.facebook.com/profile.php?id=100057702870779 Линк до Центарот за кариера на УКИМ https://ukim.edu.mk/centri/centar-za-kariera/</p>	
<p>6.6. Установата има функционален систем за следење на членовите на Алумни заедницата. Алумни заедницата е вклучена во развојните планови на установата. Установата организира редовни настани и/или иницијативи преку кои се одржува контактот со завршените студенти.</p>	<p>Приказ на системот за следење на Алумни заедницата (доколку е применливо); Број на членови на Алумни заедницата регистрирани во системот (доколку е применливо); Приказ на активности со Алумни заедницата во последните пет години; Доказ дека системот е функционален.</p>
<p>Функционален систем за следење на членовите на Алумни заедницата во Институтот за сточарство и рибарство – Скопје нема. Малиот број на запишани и завршени студенти е причина поради која не е развиен систем за следење на Алумни заедницата. Поради тоа таа не е вклучена во развојните планови на установата. За следење на Алумни заедницата Институтот ги користи капацитетите на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје</p>	
<p>Прилози</p>	
<p>6.7. Студентите активно учествуваат во управувањето на установата. Во рамките на установата функционира студентско собрание и студентски правобранител односно негов заменик. Установата ги поддржува општествените, културните и спортските активности на студентите. Таа им овозможува простории, поддршка како и годишен буџет.</p>	<p>Акт во кој е регулирано прашањето за учеството на студентите во управувањето; Приказ на учеството на студентите во органите на високообразовната установа (со релевантни показатели); Одлука за избор на членови на Студентско собрание и извештај од последните спроведени избори; Одлука за избор на студентски правобранител односно негов заменик; Приказ на поддржани општествени, културни и спортски активности на студенти од страна на установата (наведен со назив на активност, временски период, буџет) за последните пет години.</p>
<p>Студентите не учествуваат во управувањето на установата. Институтот за сточарство и рибарство-Скопје, како научен институт во рамките на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, а во согласност со Законот за високо образование нема Студентско собрание, а со тоа ниту студентски правобранител на ниво на единица. Универзитетскиот правобранител ги застапува правата и интересите на студентите од втор и трет циклус на студии на Институтот.</p>	
<p>Прилози Законот за високо образование (Службен весник на РМ бр. 82/2018) http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/ZVO-NOV_Sl.vesnik_br.82_od_8.5.2018.pdf</p>	
<p>6.8. Студентите се запознаени со услугите и можностите кои им стојат на располагање.</p>	<p>Приказ за начинот на кој студентите се запознаваат со услугите и можностите кои има стојат на располагање; Промотивни материјали, публикации или линк до објави на веб страна.</p>
<p>Студентите се запознаваат со услугите на Институтот, кои им стојат на располагање, на повеќе начини. Најчесто користен начин на пристап до информации е електронската комуникација со вработените во Институтот кои се секогаш достапни на студентите или пак комуникација со физичко присуство во Институтот. На студентите им се даваат печатени материјали за</p>	

да се запознаат со Правилата на студирање на втор и трет циклус студии, но и да се информираат за надоместоците за школарина како и за издавање на потребни документи. Исто така пристап до информации имаат и преку веб страната на Институтот. Институтот во иднина ќе работи на подобрување на сопствената веб страна во правец на нејзино подобро организирање и дизајнирање со цел информациите да бидат полесно достапни за студентите но и за сите други заинтересирани страни. На веб страната во моментов можат да се најдат информации кои се однесуваат на студиските програми, информации за студентска мобилност и публикации. Студентите исто така активно ги користат и социјалните мрежи (Facebook) за добивање на информации за настани, активности и соработки со други институции кои се организирани и реализирани во Институтот.

Прилози

Веб страната на Институтот http://istoc.ukim.edu.mk/?page_id=76

Facebook профил на Институтот <https://www.facebook.com/profile.php?id=100057702870779>

Стандард 7

СТАНДАРД 7: УПРАВУВАЊЕ СО ИНФОРМАЦИИ	
ИНДИКАТОР	ДОКУМЕНТАЦИЈА
<p>7.1. Високообразовната установа редовно прибира, анализира и користи информации кои се важни за успешно спроведување на студиските програми и другите активности. Преку ефикасен процес на собирање и анализа на податоци за студиските програми и другите активности, податоците се внесуваат во внатрешниот систем за обезбедување квалитет.</p>	<p>Опис и приказ на системот за прибирање и обработка на информации Акт за регулирање (доколку е применливо) Доказ дека системот е функционален.</p>
<p>УКИМ Институт за сточарство и рибарство е акредитиран за втор циклус студии од 2011 година, со студиски програми се Сточарство и Рибарство. Од учебната 2023/2024 година, Институтот по добиено Решение за акредитација за трет циклус докторски студии, започна со работа со студиската програма Рибарство со еден запишан студент. Наставните програми за новите акредитации за втор и трет циклус се објавени на веб страната на Институтот. За успешна реализација на студиските програми и текот на процесот на студентите низ наставата, УКИМ Институт за сточарство и рибарство врши електронско документирање и прибирање на податоци преку iKnow платформата на Универзитетот Св. Кирил и Методиј, која е достапна за сите вклучени во наставниот процес на единицата. Ползувањето на системот iKnow за студентите од вториот циклус на програмите на УКИМ Институт за сточарство и рибарство овозможува следливост на бројот на запишани студенти, реализирани семестри, посетени и положени испити, успех на студентот (оценки и ЕКТС), како и завршени (магистрирани студенти). За вториот и за третиот циклус студии од страна на одговорниот кадар за наставата и студиските програми се водат и матични книги кои содржат податоци за секој запишан и магистрирани студент. Објавените резултати од научноистражувачката работа на наставнонаучниот кадар на ниво на УКИМ јавно се достапни на Ризницата на научни трудови на УКИМ и Репозиториумот на научни трудови и публикации. УКИМ Институт за сточарство и рибарство заради успешно реализирање и унапредување на наставниот процес и активностите на студентите, научноистражувачката и апликативната работа, редовно ги ползува податоците и информациите објавени на споменатите платформи.</p>	
<p>Прилози Линк до iKnow системот линк Линк до Репозиториум на УКИМ https://repository.ukim.mk/handle/20.500.12188/25 Линк до веб страна на Институтот http://istoc.ukim.edu.mk/?page_id=68</p>	
<p>7.2. Информациите кои се прибираат се релевантни за профилот на установата односно студиските програми и вклучуваат: клучните показатели на успехот; профилот на студентската популација; напредокот на студентите, успехот и стапката на отпишување на студентите; степен на исполнетост на очекувањата од студиските програми од страна на студентите; ресурсите за учење и поддршката кои се достапни на студентите, податоците за вработување на дипломираните студенти и нивните кариери итн. Студентите и вработените се вклучени во процесите на обезбедување и анализа на податоците како и во планирањето на активностите кои произлегуваат од нив.</p>	<p>Приказ на податоци кои се прибираат и начинот на анализа од прибраните податоци; Конкретни примери на вклучување на студентите и вработени во процесот; Конкретни примери на ползување на информациите обезбедени во процесот.</p>

Одговорниот кадар за наставата како и административната служба при УКИМ Институт за сточарство и рибарство, води редовна евиденција, прибирање и анализа на сите податоци важни за наставата и студентите запишани на студиските програми на вториот, а од учебната 2023/2024 година и од третиот циклус студии.

УКИМ Институт за сточарство и рибарство располага со четири центри. Во секој центар наставно-научниот кадар заедно со лаборантите и еден асистент ги реализираат активностите согласно дејноста на Институтот. Преку годишните Извештаи се прибираат и анализираат сите податоци и резултати за реализираните научноистражувачки и апликативни активности на секој центар и наставно-научниот кадар. Извештаите ги содржат и податоците кои се однесуваат на достапните извори и средства за настава, лабораториска опрема, лабораториски материјали и литературен фонд. Наставниот кадар од секој центар за извештајниот период доставува и преглед на реализирани настани, реализирани проекти, меѓународни соработки, публикување на резултатите, учество на конгреси, работилници, обуки, доедукации за соработничкиот кадар, презентирање на проектните истражувања и слично.

Сублимирани во годишниот Извештај за работата на УКИМ Институт за сточарство и рибарство податоците од годишните Извештаи на наставниот кадар претставуваат појдовни точки за развој, продлабочено и успешно реализирање на научноистражувачката и апликативна дејност на Институтот за следната година.

Прилози

Годишен извештај за работата на директорот на Институтот (даден во прилог 5.11.Б.)

7.3. Установата води регистар на значајни настани, активности и процеси. Податоците се собираат, анализираат и се користат потребите на стратешкиот менаџмент на установата.	Информација за значајни настани, активности и процеси.
--	--

Сите прибрани податоци, резултати и информации од наставниот кадар редовно се споделуваат и анализираат на Наставниот совет и Институтската управа на Институтот. Целта на споделувањето и анализирањето на прибраните податоци и информации е од суштинско значење за идно успешно функционирање и подобрување на слабите страни во работата на центрите и наставата во Институтот.

УКИМ Институт за сточарство и рибарство не поседува официјален регистар за значајни настани. Преку веб и ФБ страната на Институтот се објавуваат поважните настани и наставните програми на вториот и третиот циклус студии и настаните на Универзитетот.

За сите настани кои се организираат и случуваат од страна УКИМ и неговите единици Институтот го користи Регистарот на настани на УКИМ. Исто така информациите за сите настани како интернационализација и партнерства на УКИМ, интернационални проекти, вмрежување и сл. Институтот се информира преку мрежата и регистарот на настани на УКИМ.

Поважните активности на наставниот кадар и вклученоста на студентите во научноистражувачката и апликативна дејност како и национални и меѓународни конгреси и конференции, работилници, обуки, семинари, проектни активности од важност за унапредување на дејноста на Институтот, најчесто се објавуваат на ФБ страната на Институтот.

Генерално севкупните годишни активности и резултати на наставниот кадар од секоја област и центар во Институтот се дел од Годишниот извештај за работата на Институтот, објавен на веб страната.

Прилози

Линк од Facebook страната на Институтот за сточарство и рибарство

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100057702870779>

Годишен извештај за работата на директорот на Институтот (даден во прилог 5.11.Б.)

7.4. Безбедноста на информациите (во печатена и електронска форма) особено на информациите поврзани со податоците на студентите, резултатите од испитите, дискусијата на дигиталните платформи итн. е заштитена. Установата соодветно ги штити личните податоци на сите засегнати страни.	Акт на установата; Опис на практиката за заштита на личните податоци; Други релевантни документи или политики на установата.
---	--

Личните податоци на сите засегнати страни соодветно се заштитени од страна на УКИМ Институт за сточарство и рибарство – Скопје.

Прибирањето и управувањето со личните податоци на студентите во УКИМ Институт за сточарство и рибарство се одвива согласно одредбите на Законот за заштита на личните податоци и Правилниците за водење евиденции во Високото образование и матични книги. Податоците се прибираат во печатена форма во архивата на Институтот од страна на стручно административната служба (архивско работење). За студентите на вториот циклус студии податоците за наставниот процес се внесува во iKnow системот. УКИМ Институт за сточарство и рибарство врши електронско документирање и прибирање на информации преку iKnow платформата на Универзитетот Св. Кирил и Методиј која е достапна за сите вклучени во наставниот процес на единицата. Ползувањето на системот iKnow за студентите од вториот циклус на програмите на УКИМ Институт за сточарство и рибарство овозможува следливост на бројот на запишани студенти, реализирани семестри, посетени и положени испити, успех на студентот (оценки и ЕКТС), како и завршени (магистрирани студенти). Одговорниот наставно-научен кадар за студиските програми одделно за втор и трет циклус податоците за студентите ги внесува во матични книги.

Во тек е подготовка на Правилник за технички и организациски мерки за обезбедување тајност и заштита на обработката на личните податоци на УКИМ Институт за сточарство и рибарство. Начинот на прибирање заштита на личните податоци во УКИМ Институт за сточарство и рибарство се одвива преку архивско работење. Постапките од наставниот процес и текот на студиите наставно-научниот кадар и студентите го реализираат електронски преку iKnow системот.

Прилози

Правилник за водење евиденции во Високото образование [Линк](#)

Правилник за водење на матични книги [линк](#)

Правилник за условите, критериумите, правилата и постапката за запишување и студирање на прв циклус студии (дипломски студии) и втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје - [линк](#)
 Одлука за правила на студирање на втор циклус студии (постдипломски студии) на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Институт за сточарство и рибарство – Скопје - [линк](#)

ПРАВИЛНИК за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии - докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје - [линк](#)

Закон за заштита на личните податоци (Службен Весник на РСМ 42/2020 стр.95)

<https://www.slvesnik.com.mk/Issues/606043d405e847ee92c7eaed5c8bd389.pdf>

Стандард 8

СТАНДАРД 8: ИНФОРМИРАЊЕ НА ЈАВНОСТА	
ИНДИКАТОР	ДОКУМЕНТАЦИЈА
<p>8.1. Високообразовната установа редовно објавува податоци за своите активности и за студиските програми. Информациите објавени на веб страната и другите медиуми (печатени, социјални медиуми) на установата се точни, јасни, прецизни, објективни, ажурирани и лесно достапни. Установата редовно учествува или организира саеми на кои ги презентира своите активности и студиски програми. Информациите кои се однесуваат на активностите на високообразовните установи се корисни за потенцијалните и за тековните студенти, како и за поранешните студенти, други лица и јавноста.</p>	<p>Линк до објави или достава на печатени материјали преку кои се објавуваат активности на установата; Извештај за спроведени активности, прес клипинг или друг релевантен приказ за присуството во медиумите; Извештај за учество или организација на саем/и; Други релевантни материјали или конкретни примери.</p>
<p>УКИМ Институт за сточарство и рибарство–Скопје има профил на социјалната мрежа Facebook, каде објавува информации од настани на кои учествува. Меѓу другото објавува и информации за конкурси за уписи на студенти, конкретно за учебната 2023/2024 година е објавен конкурсот за упис на студиските програми на трет циклус студии. Исто така УКИМ Институт за сточарство и рибарство во учебната 2023/2024 година учествуваше на „Ден за кариерен развој“ и „Отворен ден“ на Универзитетот Св. Кирил и Методиј во Скопје, каде на потенцијалните студенти им ги претстави своите студиски програми од втор и трет циклус студии. Во учебната 2024/2025 година има еден пријавен кандидат за трет циклус студии на студиската програма Зоотехника и агроменџмент.</p>	
<p>Прилози Линк до Facebook страната на Институтот https://www.facebook.com/profile.php?id=100057702870779 Линк до Facebook страната на Институтот каде се објавите за учеството на споменатите настани https://www.facebook.com/profile.php?id=100057702870779</p>	
<p>8.2. Високообразовната установа има објавено податоци за своите активности, вклучително и информации за студиските програми кои ги реализираат, критериумите за упис, предвидените цели од учењето, квалификациите со кои студентот се стекнува како резултат на учењето, постапките кои се применуваат во наставата, учењето и оценувањето, стапките на проодност и условите за учење кои им се на располагање на студентите, информациите за потенцијално вработување на дипломираните студенти како и документите предвидени во член 21 став 3 од Законот за високо образование.</p>	<p>Линк до наведените елементи во индикатори; Линкови до документите предвидени во член 21 став 3 од ЗВО: Статутот на единицата (со сите измени и дополнувања) и другите акти со кои се уредуваат внатрешните односи; 2. Решението за акредитација на секоја студиска програма одделно и решение за почеток со работа за секоја студиска програма одделно; 3. Актот за систематизација; 4. Деловникот за работа на наставно-научниот, односно научниот совет; 5. Правилникот за плати и надоместоци на единицата; 6. Извештај и одлука за последен избор во звање за секој наставник и соработник објавен во Билтенот, 7. Распоредот на работни задачи за тековната учебна година, 8. Завршна сметка, 9. Годишен извештај, 10. Прифатени теми за изработка на магистерски трудови; 11. Прифатени теми за изработка на докторски трудови; 12. Акти кои ги носи единицата согласно други закони и 13. Етичкиот кодекс.</p>
<p>УКИМ Институт за сточарство и рибарство информациите и податоците за студиските програми, критериумите и целите од стекнатите знаења на студентите Институтот ги објавува на веб страната во секцијата за настава. Елаборатите и Решенијата за акредитациите за наставните програми од втор и трет циклус при УКИМ Институт за сточарство</p>	

и рибарство се објавени на веб страната на Институтот.

Целокупната документација за спроведените активности согласно Законот за Високо образование (член 21 став 3), според која се регулира процесот на наставно-образовната и истражувачката дејност на Институтот се објавени на веб страната на Институтот.

Прилози

Акт за систематизација; [линк](#)

Статут на Институт за сточарство и рибарство-Скопје (дадени во прилог 3.1.Б.)

Статутарна одлука за измена на статут (дена во прилог 3.1.В.)

Прилог 8.2.А. Решение за акредитација на студиска програма од втор циклус Зоотехника

Прилог 8.2.Б. Решение за акредитација на студиска програма „Зоотехника и агроменџмент“- трет циклус 1

Прилог 8.2.Б. Решение за акредитација на студиска програма „Зоотехника и агроменџмент“- трет циклус 2

Прилог 8.2.В. Решение за акредитација на студиска програма „Рибарство“- трет циклус 1

Прилог 8.2.В. Решение за акредитација на студиска програма „Рибарство“- трет циклус 2

Прилог 8.2.Г. Решение за почеток со работа на студиската програма Зоотехника и агроменџмент од трет циклус

Прилог 8.2.Д. Решение за почеток со работа на студиската програма Рибарство од трет циклус

Прилог 8.2.Г. Решение за акредитација на студиска програма Рибарство од втор циклус

Прилог 8.2.Е. Решение за акредитација на студиска програма Сточарство од втор циклус

Прилог 8.2.Ж. Решение за почеток со работа на студиската програма Рибарство и Сточарство 2019

Прилог 8.2.З. Правилник за систематизација на работни места

Прилог 8.2.С. Правилник за систематизација на работни места со измени

Прилог 8.2.И. Деловникот за работа на научниот совет

Прилог 8.2.Ј. Правилникот за плати и надоместоци на единицата

Прилог 8.2.К. Преглед на лица избрани во наставно-научни звања

Прилог 8.2.Л. Годишен извештај за работата на директорот на Институтот

Прилог 8.2.Љ. Етички кодекс на УКИМ

Извештај и одлука за последен избор во звање за секој наставник и соработник објавен во Билтенот во учебната 2023/2024 година.

Проф. д-р Елена Ефтимова

Одлука за избор во звање [Линк](#), [линк](#),

Извештај од рецензентска комисија - линк до Билтенот на УКИМ https://www.ukim.edu.mk/dokumenti_m/bilten/2023/1286-15.06.2023.pdf

Линк до Завршна сметка за 2023 година

- Биланс на состојба 603

<http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/603-%D0%91%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%81%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%98%D0%B1%D0%B0%2023.pdf>

- Биланс на приходи и трошоци 603

<http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/603-%D0%B1%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%81%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%B8%20%D0%B8%20%D1%82%D1%80%D0%BE%D1%88%D0%BE%D1%86%D0%B8%2023.pdf>

- Биланс на состојба 788

<http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/788-%D0%B1%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%81%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%98%D0%B1%D0%B0%2023.pdf>

- Биланс на приходи и трошоци 788

<http://istoc.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2024/06/788-%D0%B1%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%81%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%B4%D0%B8%20%D0%B8%20%D1%82%D1%80%D0%BE%D1%88%D0%BE%D1%86%D0%B8%2023.pdf>

- Линк до Билтен на УКИМ за прифатена тема за магистерска работа за учебната 2023/2024 година стр.336

https://ukim.edu.mk/dokumenti_m/bilten/2023/1293-15.10.2023.pdf

8.3. Клучните исходи од учењето и од научноистражувачката работа се објавуваат на веб страната на установата. На пример, пред одбрана на докторската дисертација, истата задолжително се објавува на веб страната на високообразовната установа на која се изведува третиот циклус на студии (доколку е применливо).

Линк до релевантни објави на веб страната на установата поврзани со исходите од учењето или научноистражувачката работа; Линк до објавени докторски дисертации и други релевантни исходи од учењето (доколку е применливо).

На веб страната на УКИМ Институтот за сточарство и рибарство-Скопје се објавуваат конкурси за уписи на студенти за втор циклус студии. За оваа учебна година Конкурсот за упис на трет циклус студии е објавен на Facebook страната на Институтот, како социјална мрежа подостапна за студентите и заинтересираните чинители. Исто така на оваа социјална мрежа се

објавуваат и настани поврзани со реализација на активности од апликативна и научно-истражувачка дејност на Институтот. Пред секоја одбрана на магистерска работа на огласната табла на Институтот најмалку 7 дена пред одбрана, се објавува Соопштение за датумот, времето и местото на одбрана на магистерската работа. Со оглед дека во 2023/2024 година за прв пат Институтот започна со реализација на студиските програми од трет циклус студии нема објавени докторски дисертации.

Прилози

Линк до Извештај за состојбата на биодиверзитетот – риби (23.03.2023) Проект: „Реконструкција и рехабилитација на државен пат А2, делница Крива Паланка – Деве Баир“ и
 Порибување на Охридско езеро со охридска пастрмка Центар за рибарство
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100057702870779>
 Линк од секторот настава од веб страната на Институтот за сточарство и рибарство каде се објавени не само елаборатите за студиските програми туку и одбраната магистерска работа како и објавени изданија на кадарот на Институтот.
http://istoc.ukim.edu.mk/?page_id=76

Стандард 9

СТАНДАРД 9: МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА И ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЈА	
ИНДИКАТОР	ДОКУМЕНТАЦИЈА
9.1. Студентите активно ги користат можностите за мобилност на студентите. Мобилноста е соодветно вреднувана и признаена.	<p>Број и листа на студенти кои користеле мобилност прикажани по студиски програми во последните пет години за сите циклуси на студии (со приказ на период на мобилност, институција – домаќин, студиска програма) вклучувајќи мобилност преку програмата Еразмус+;</p> <p>Процент на студенти кои користеле мобилност како дел од вкупниот број на студенти (за последните пет академски години, за сите циклуси на студии);</p> <p>Информација за практиката на соодветно вреднување и признавање на мобилноста на студентите (акт/и или конкретни примери).</p>
<p>Студентите на Институтот за сточарство и рибарство имаат можност да реализираат мобилност согласно потпишаните договори за меѓународна соработка на Институтот, како и според програмата Еразмус+. Координаторот на Еразмус+ редовно споделува информации во однос на можностите за пријавување за студиска мобилност. За жал, во периодот кој е предмет на евалуација 2023-2024 ниту еден студент нема поднесено пријава за студиска мобилност. Студентите кои се запишуваат на втор и трет циклус студии на студиските програми кои ги реализира Институтот најчесто се вработени и најверојатно тоа е една од причините што не можат да реализираат меѓународна размена. Со оглед на тоа што има мал број запишани студенти на студиските програми не можеме да направиме статистички значан пресек за студиската мобилност преку Еразмус+ програмата.</p> <p>Сепак има и позитивни примери на престој на студентката од трет циклус студии на студиската програма рибарство на работилници и настани во странство или во Р. Македонија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - FAO workshop 08.-14.10.2023: Inland fisheries management and aquatic biodiversity conservation. University of south bohemia, faculty of fisheries and protection of waters-research center Cenakva. Vodnany, Ceske Budejovice - INTERREG IPA-WORKSHOP – Info Day/Partner Search Forum for potential beneficiaries on 1st Call for Proposals. January, 25 2024, Ohrid - Green Growth Platform – “National workshop for biobased solutions in water ecosystems with multi stake holder approach”. Accelerating of circular integration of biobased solutions in European rural areas- BIORURAL. Financed by EU research and innovation programme – HORIZON EUROPE. Presentation titled: “Alternative approach in aquaculture – probiotic addition in carp feed reared in intensive cage system”. - Учество во работилница како дел од активности од столб 1 – Син раст на Европската стратегија (EUSAIR) на проектот „Поддршка на ЕУ за имплементирање на Стратегијата на ЕУ за Јонско-Јадранскиот регион“. Настанот беше поддржан од Министерството за земјоделство шумарство и водостопанство, Министерството за животна средина и просторно планирање и Министерството за Европски прашања <p>Според Правилникот за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии – докторски студии на Универзитетот на „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во Универзитетски гласник бр. 530 од 31 декември 2020, член 32 и 89, евиденцијата во матична книга на Институтот за сточарство и рибарство во Скопје се води од 2023/2024 година, и според неа бројот на запишани студенти за трет циклус студии во 2023/2024 е 1 студент. Според истиот Правилник според член 41, студентите остваруваат задолжителна меѓународна мобилност, под која се подразбира најмалку еднонеделен престој на студентот на универзитет или научна установа во странство во текот на докторските студии, што се потврдува со писмо, потврда или друг вид доказ за престој во и реализирани активности, издадени од страна на домаќинот. За реализираната мобилна активност студентот изготвува Извештај кој е одобрен од менторот и истиот се усвојува на Советот за докторските студии и воедно е дел од досието на студентот.</p> <p>Дополнително, запишаниот студент во академската 2023/2024 има ментор од Институтот за сточарство и рибарство – Скопје и својата студиската мобилност треба да ја реализира во 4 семестар.</p>	

Мобилноста е соодветно вреднувана и признаена, односно реализираната мобилност се вреднува со 6 ЕКТС-кредити.	
Прилози Прилог 9.1.Б. Еразмус+ конкурсот за студентска мобилност 2023/2024 Правилник за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус академски студии – докторски студии (даден во прилог 3.1.Г.)	
9.2. Установата има развиено политика за меѓународна соработка и интернационализација. Таа има утврдено индикатори за исполнување на приоритетите на меѓународната соработка и интернационализација. Овие индикатори редовно се следат. Определено е посебно тело надлежно за меѓународната соработка и интернационализација во рамките на установата.	Акт/политика за меѓународна соработка и интернационализација; Индикатори за исполнување на приоритетите на меѓународната соработка и интернационализација; Извештај од следење на индикаторите за исполнување на приоритетите на меѓународната соработка; Акт за формирање на посебно тело надлежно за меѓународна соработка и интернационализација; Записници од одржани седници или друг документ кој покажува дека телото е функционално (годишен план, извештај од спроведени активности итн).
Институтот за сточарство и рибарство има развиено политика за меѓународна соработка и интернационализација. Активностите кои Институтот ги реализира во доменот на меѓународната соработка и интернационализација, се остваруваат во рамки на Програма за работа на УКИМ Институт за сточарство и рибарство – Скопје за период од 01.10.2023 до 01.10.2026 година. Понатамошната реализација на активностите на меѓународната соработка се прикажуваат во годишните извештаи за работа на директорот, во посебно поглавје. Меѓународната соработка посебно место има и во Стратегискиот план на Универзитетот на „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (УКИМ) за период 2024-2029 година, со јасно дефинирани правци. Институтот нема определено конкретни индикатори за исполнување на приоритетите на меѓународна соработка и интернационализација, согласно на тоа не се изготвуваат извештаи за истите. За вршење на активностите од областа на меѓународната соработка и интернационализација на Институтот за сточарство и рибарство, координаторот по Еразмус+ програмата, воедно е и овластено лице за меѓународна соработка (Овластување бр. 3-322 од 14.06.2024 година)	
Прилози Прилог 9.2.А. Програма за работа на УКИМ Институт за сточарство и рибарство – Скопје за период од 01.10.2023 до 01.10.2026 година Стратегиски план на Универзитетот на „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (УКИМ) за период 2024-2029 година– линк	
9.3. Установата има на располагање соодветни финансиски ресурси за реализација на меѓународна соработка. За потребите на меѓународната соработка установата одвојува финансиски ресурси од сопствените приходи, но и користи средства од националниот буџет, странски донатори и програми, локалната самоуправа итн.	Преглед на планирани и искористени финансиски средства за меѓународна соработка на установата во последните пет години со приказ на изворот на финансирање (буџет, сопствени приходи итн.).
Според Статутот на УКИМ, член 313, меѓународната соработка опфаќа: учество и реализација на меѓународни проекти; остварување на соработка со: универзитети, национални и други академии, бизнис-заедницата, јавни и приватни институти и центри и други субјекти, заради унапредување на високообразовната, научноистражувачката и применувачката, односно апликативната дејност; размена на научни и стручни публикации, научни информации; учество на научни средби, симпозиуми, конференции; организирање меѓународни студиски програми и унапредување на европската димензија во високото образование; организирање зимски/летни универзитети; организирање студии надвор од Република Северна Македонија; мобилност на студенти и на наставници; учество во меѓународни програми, асоцијации и сл. и изведување други високообразовни, научни и применувачки, односно апликативни активности. Финансирањето на меѓународната соработка и интернационализација на Институтот за сточарство и рибарство се врши со средства обезбедени од сопствени приходи, но се користат и средства од националниот буџет (Прилог 9.3.А.). Финансиските средства за меѓународна соработка и интернационализација се во непосредна врска со научноистражувачката дејност на Институтот и најголем дел од овие средства се за котизации – учества на меѓународни конференции. Во периодот кој е предмет на евалуација 2023-2024 добиени се средства од МОН по објавени конкурси за доделување на еднократни финансиски средства за објавен научно-истражувачки труд за 2021 година, како и за доделување средства за учество на домашни научни истражувачи на меѓународни научни собири во странство за 2022 и 2023 година. Трошоците за реализација на мобилности на наставно-научниот кадар и студентите во рамки на програмата Еразмус+ се обезбедуваат од самата програма.	
Статут на УКИМ – линк	
Прилози Прилог 9.3.А. табела Преглед на искористени финансиски средства за меѓународна соработка на Институтот за академската 2023/2024, со приказ на изворот на финансирање (буџет, сопствени приходи итн)	
9.4. Установата соработува со други институции во земјата и странство во функција на	Листа на договори за меѓународна соработка вклучувајќи и за програмата Еразмус+;

<p>реализација на студиските програми. Реализира заеднички проекти со странски универзитети (конференции, мобилност и други соработки), а резултатите од тие проекти се релевантни за студиските програми. Установата реализира заеднички програми со странски универзитети.</p>	<p>Приказ на конкретни соработки (конференции, мобилност и други соработки) со други институции во земјата и странство (приказ за последните пет години со опис на соработката и релевантноста за студиските програми); Број и листа на наставен кадар кој учествувал во формите на меѓународна соработка (прикажан по години за последните пет години); Информација за реализација на заеднички програми со странски универзитети.</p>
--	---

Институтот за сточарство и рибарство соработува со голем број институции од земјата и странство. При тоа, Институтот се стреми да им овозможи на своите вработени и студенти активно да се вклучат во меѓународните активности.

Мобилност на вработените и студентите на Институтот за сточарство и рибарство се остварува во рамки на потпишаните Еразмус+ договори меѓу УКИМ и ЕУ универзитетите.

По конкурсот во рамки на програмата Еразмус+ Акција 1:

Индивидуална мобилност за студенти и наставен кадар за академската 2023/2024, еден редовен професор од Институтот за сточарство и рибарство-Скопје реализираше престој во Земјоделскиот институт – Стара Загора, Бугарија во период од 25.04.2024 до 02.05.2024 година. Иако Институтот во учебната 2023/2024 немаше гости предавачи на студиските програми, студентите се вклучуваат секогаш во предавањата и презентациите на гостите кои го посетуваат Институтот преку програмата за мобилност на наставно-научен кадар Еразмус+.

Во периодот кој е предмет на евалуација склучен е меморандум за соработка со Земјоделскиот Универзитет во Јуан НР Кина, односно Faculty of animal science and technology, Yunnan Agricultural University Of The People`sRepublic Of China, кој вклучува:

- Изработка на заеднички научно-истражувачки проекти;
- Размена на наставен кадар;
- Размена на студенти;
- Организирање на заеднички научно-истражувачки конференции и работилници и
- Размена на публикации, универзитетски изданија и книги, како и соработка во областа на комуникациските мрежи.

Покрај тоа, во академската 2023/2024 Институтот за сточарство и рибарство иницираше соработка со:

- Институтот за сточарство – Земун, Белград, Р. Србија;
- Факултет за Агро-биотехнички науки во Осиек, Универзитет „Јосип Јурај Штросмајер“, Р. Хрватска;
- Институт по планско сточарство и земјоделство – Тројан, Р. Бугарија;
- Земјоделски Институт – Стара Загора, при Земјоделска академија од Софија, Р. Бугарија и
- Земјоделски Институт – Шумен, при Земјоделска академија од Софија, Р. Бугарија.

Во насока на унапредување на научно-истражувачката работа, од 2011 година Институтот го издава списанието Macedonian Journal Of Animal Science со меѓународен карактер. Издањето е во печатена и во електронска форма и е индексирани во CAB Abstracts, Global Health, EBSCO. Повеќе информации можат да се најдат на следниот линк: <http://www.mjias.ukim.edu.mk/>. Студентите исто така се стимулираат да објавуваат научни трудови и да учествуваат во нивната изработка и пишување.

Во текот на извештајниот период, наставниот кадар на Институтот учествуваше и во други форми на меѓународна соработка (конференции, собири, симпозиуми, работилници итн.) и тоа:

- International Scientific Conference "The challenges to the livestock science in the face of global changes", April 25-26.2024, Stara Zagora, Bulgaria;
- Научен и публицистички интегритет во биомедицината, Македонско здружение на медицински уредници, 25.04.2024 МАНУ во Скопје;
- XLIII International Scientific Conference KNOWLEDGE IN PRACTICE, December 15-17.2023, Bansko Bulgaria;
- XLIV International Scientific Conference KNOWLEDGE WITHOUT BORDERS, March 29-31.2024, Sokobanja, Serbia;
- International Conference RemTech Europe 2023, September 18-19.2023;
- Меѓународен Конгрес NUTRICON Food Quality and Safety, Health and Nutrition 2023, 05-07.06.2023;
- Меѓународен Конгрес со наслов: "ONE HEALTH AND ZOOLOGY", 27.09.-29.09.2023, Хисар, Република Бугарија;
- Учество на онлајн меѓународен Конгрес за аквакултура со цел запознавање со новите технологии и последни современи практики за унапредување на аквакултурата. Israel Chamber of Commerce of the Fillippines 2023. AQUACULTURE CONGRESS ONLINE "Spotlight on Israeli Tech to Meet the Rising Food Demand";
- Green Growth Platformучество на националната работилница "National workshop for biobased solutions in water ecosystems with multi stake holder approach". Работилницата е дел од проектот ХОРИЗОНТ ЕВРОПА, финансиран ЕУ програмата за истражување и иновации. Проектот е со наслов: "Accelerating of circular integration of biobased solutions in European rural areas"- BIORURAL. По покана од мрежата Green Growth Platform, а со цел споделување на научно-истражувачките резултати во функција на биобазирани циркуларни решенија во аквакултурата, одржаа презентација со наслов: „Алтернативен пристап во аквакултурата – додавање на пробиотик во храната за крап одгледуван во интензивен кафезен систем“.

Дополнително, студентот на трет циклус студии се стекна со 30 кредити за завршен шестмечен курс на програмата ENVIRONMENTAL COMMUNICATION при Институтот за Комуникациски студии спроведен преку платформата COMMUNICATING GREEN според програма на Erasmus +. Курсот се состоеше од пет подпрограми, а предавањата и

оценувањата ги вршеа професори од Универзитети од Србија, Словенија, Грција, Хрватска, Албанија и Босна и Херцеговина. Поседува сертификат за стекнатите 30 кредити потпишан од сите предавачи издаден од Институтот за комуникациски студии. Сертификатот се однесува на следните теми:

- National geography in warming regions
- Communicating in age of ecological crises
- Covering environmental topics and attracting audiences
- Social marketing and environmental advocacy campaigns
- Public participation and conflict resolution in environmental decisions.

По препорака на менторот и покана од Министерството за Земјоделство Шумарство и Водостопанство (одделение за Рибарство и Аквакултура) во соработка со Невладината организација Academia Shipan Lighthouse-Croatia, во периодот од 07-10 мај 2023 година, докторантот присуствуваше на Меѓународна работилница за одржлив развој и добри практики на Јадранските острови. На работилницата имаше своја орална презентација изработена со проф. д-р Васил Костов под наслов: "Alternative Eco Approach in freshwater aquaculture - Environmentally Friendly and Sustainable Aquaculture";

По препорака на менторот и покана од Министерството за Земјоделство Шумарство и Водостопанство (одделение за Рибарство и Аквакултура) во соработка со канцеларијата на ФАО за Македонија, докторантот учествуваше на еднонеделен курс под наслов: "INLAND FISHERIES MANAGEMENT AND AQUATIC BIODIVERSITY CONSERVATION" или „УПРАВУВАЊЕ СО РИБОЛОВНИТЕ ВОДИ И ЗАШТИТА НА АКВАТИЧНИОТ БИОДИВЕРЗИТЕТ“. Курсот се одржа на Факултетот за рибарство и заштита на водите - Истражувачки центар CENAKVA- Vodnany, Ceske Budejovice, Република Чешка. Поседува сертификат;

Со цел стекнување на нови информации и сознанија за учество и апликација на ИПА меѓународни проекти и начинот на истражување на партнери за конзорциум од областа, менторот го посочи докторантот да земе свое учество во работилницата INTERREG IPA – WORKSHOP под наслов: "Info Day/Partner Search Forum for protentional beneficiaries on 1st Call for Proposals". Работилницата се одржа на 25.01.2024 година во Охрид.

Како регистриран член на платформата COST-ACTION во периодот од 29 мај до 1 јуни 2023 година докторантот учествуваше на курсот под наслов "European Aquatic Tracking Network Training School". Курсот се одржа на Институтот за Рибарство при Универзитетот Warmia and Mazury во Olsztyn, Полска. Поседува сертификат за завршен курс за научно-истражувачката метода за следење на акватични организми и нивно вмрежување во системот на водите во Европа.

Учество во работилница како дел од активности од столб 1 – Син раст на Европската стратегија (EUSAIR) на проектот „Поддршка на ЕУ за имплементирање на Стратегијата на ЕУ за Јонско-Јадранскиот регион“. Настанот беше поддржан од Министерството за земјоделство шумарство и водостопанство, Министерството за животна средина и просторно планирање и Министерството за Европски прашања. Наслов на работилницата беше „Влијанието на синиот раст "BLUE GROWTH", врз животната средина. На оваа работилница докторантот м-р Ирина Маневска по предлог на менторот проф- д-р Васил Костов учествуваше со презентација за алтернативни еколошко биобазирани решенија во аквакултурата како активност за дисеминација на резултати од истражувањата спроведени во магистерскиот труд.

Присуство на конференција со меѓународно учество под наслов „AdriBioPro2024 (Adriatic Biodiversity Protection Conference 2024)“, од 01-04 октомври 2024 година одржана во Котор Црна Гора, со презентација на прифатен научен апстракт за научен труд со наслов „Ecological research of ichthyofauna and bental fauna in Kozjak reservoir“.

Автори: Irina Manevska, Jelena Hinić-Jordanovska, Marija Kostova, Valentina Slavevska-Stamenković, Vasil Kostov.

Проф. д-р Васил Костов и Асс. м-р Ирина Маневска присуствуваа на онлајн вебинар со наслов: "Water climate Discission – Radical Change: Polluter Pays plus". IWA's SWS Climate Working Group meeting.

Прилози

Листа на Еразмус+ договори – [линк](#)

Macedonian Journal Of Animal Science– линк: <http://www.mjas.ukim.edu.mk/>

Прилог 9.4.А. Меморандум за соработка со Земјоделски Институт – Стара Загора, при Земјоделска академија од Софија, Р. Бугарија

Прилог 9.4.Б. Меморандум за соработка со НР Кина - [линк](#)

9.5. Установата има востановено систем за привлекување на наставници и студенти од странство. Странски професори редовно се вклучуваат во наставата, ангажирани се како ментори или членови на комисији за оценка на магистерски и докторски трудови итн. Бројот на странски студенти се зголемува.

Листа на наставници од странство кои изведуваат настава или се вклучени во наставата (со информација за обемот на учеството во наставата, периодот и матичната високообразовна установа);

Листа на наставници од странство вклучени како ментори или членови на комисији за оценка/одбрана на магистерски и докторски трудови;

Број на запишани странски студенти по студиски програма за сите циклуси на студии во изминатите пет години.

Институтот за сточарство и рибарство нема востановено систем за привлекување на наставници и студенти од странство. Во иднина треба да се направи стратегија и да се востанови одреден систем за привлекување како на наставен кадар, така и на студенти од странство. Во тој контекст, во извештајниот период 2023/2024 на магистерските и докторските трудови нема наставници од странство.

Прилози

3. ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ

ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ

Во овој дел може да се достават дополнителни информации релевантни за квалитетот на високото образование. Овој дел не треба да биде подолг од 3 страници.

Изјава

Под полна материјална и кривична одговорност јас, _____ со ЕМБГ
_____, одговорно лице во високообразовната
установа _____ изјавувам дека сите податоци прикажани во Извештајот од
самоевалуација на високообразовната установа _____ за периодот
_____ се точни и вистинити.

ИЗЈАВИЛ,

(име и презиме)

(своерачен потпис)